

Eindrapportage

CoronaMelder Evaluatie

Survey LISS panel – Wave 6

16 MEI 2022

Tilburg University
Dr. ir. L.N. van der Laan
N.E. van der Waal, MSc
J.M.S. de Wit, PhD

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Inleiding	5
Methode	5
Resultaten	5
Adoptie	5
Verklarende factoren voor adoptie	5
Gedrag na ontvangen meldingen.....	8
Intentie tot opvolging gedragsadviezen in de melding.....	8
Doorgeven GGD-sleutel bij positieve test.....	8
Onbeoogde effecten	8
CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO).....	9
1 Achtergrond.....	10
2 Methoden.....	10
2.1 Onderzoeksopzet.....	10
2.2 Beschrijving panel.....	11
2.3 Huidige rapportage: Meting 6.....	11
2.4 Vergelijkingen naar gebruikersstatus, vaccinatiestatus en over de tijd	12
2.4.1 Uitsplitsing naar gebruikersstatus.....	12
2.4.2 Uitsplitsing naar vaccinatiestatus	12
2.4.3 Vergelijkingen over de tijd.....	13
3 Resultaten.....	14
3.1 Karakteristieken van de steekproef.....	14
3.1.1 Demografische factoren	14
3.1.2 Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie corona besmetting.....	15
3.1.3 Vaccinatiegedrag en bescherming tegen het coronavirus	24
3.1.4 Algemene opvattingen over het coronavirus.....	25
3.1.5 Vertrouwen in de aanpak van de overheid over de tijd.....	27
3.2 Bekendheid met CoronaMelder	27
3.2.1 Bekendheid met CoronaMelder over de tijd	28
3.3 Gebruik CoronaMelder	29
3.4 Intentie tot (blijvend) gebruik CoronaMelder.....	29
3.4.1 Intentie tot (blijvend) gebruik CoronaMelder over de tijd.....	30
3.5 Vergelijking gebruikers en niet gebruikers.....	32

3.5.1	Demografische gegevens naar gebruikersstatus.....	32
3.5.2	Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie naar gebruikersstatus.....	37
3.5.3	Naleving en intentie tot naleving algemene gedragsregels naar gebruikersstatus.....	38
3.5.4	Vaccinatiegedrag en bescherming tegen het coronavirus naar gebruikerstatus	40
3.5.5	Algemene opvattingen over het coronavirus naar gebruikersstatus.....	41
3.6	Verklarende variabelen voor adoptie.....	42
3.6.1	Verwachte effectiviteit CoronaMelder in bestrijding coronavirus.....	42
3.6.2	CoronaMelder in de media.....	45
3.6.3	Vertrouwen in adequaatheid techniek.....	48
3.6.4	Maatschappelijke gevolgen gebruik CoronaMelder.....	50
3.6.5	Verwachte gebruiksvriendelijkheid, inspanningsverwachting en zelfeffectiviteit.....	52
3.6.6	Technologie gerelateerde belemmeringen.....	58
3.6.7	Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik.....	60
3.6.8	Verplichting tot gebruik.....	62
3.6.9	Affectieve reacties.....	66
3.6.10	Sociale invloeden.....	68
3.6.11	Privacy en dataveiligheid.....	72
3.7	Effecten.....	76
3.7.1	Meldingen en reacties op adviezen gegeven in de melding.....	76
3.7.2	Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test.....	93
3.7.3	Onbeoogde effecten: schijnveiligheid.....	96
3.8	CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO).....	98
3.8.1	CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO) naar gebruikersstatus	100
3.8.2	CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO) in relatie tot risicoperceptie.....	100
4	Conclusies en aanbevelingen.....	102
4.1	Intenties en werkelijk gebruik.....	102
4.2	Demografie.....	103
4.3	Vaccinatiestatus.....	103
4.4	Algemene opvattingen over het coronavirus.....	103
4.5	Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie.....	103

4.6	Verwachte effectiviteit	104
4.7	CoronaMelder in de media.....	105
4.8	Vertrouwen in adequaatheid techniek.....	105
4.9	Privacy	106
4.10	Maatschappelijke gevolgen	107
4.11	Gebruiksvriendelijkheid en zelfeffectiviteit	107
4.12	Technologie gerelateerde belemmeringen	107
4.13	Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik	108
4.14	Verplichting tot gebruik	108
4.15	Affectieve reacties	109
4.16	Sociale invloeden.....	109
4.17	Vertrouwen in de overheidsaanpak.....	110
4.18	Zijn gebruikers in het algemeen meer adherent aan de corona gedragsregels? 111	
4.19	Beoogde effecten	111
4.19.1	Opvolging adviezen gegeven in een melding van de CoronaMelder	111
4.19.2	Intenties om de GGD-sleutel door te geven	113
4.20	Onbeoogde effecten: Schijnveiligheid	113
5	Referenties	115
6	Appendix.....	117
6.1	Additionele resultaten: Demografie naar gebruikersstatus - Paarsgewijze vergelijkingen	117
6.2	Additionele resultaten: Correlaties tussen risicoperceptie en bijdrage van BCO en CoronaMelder	119
7	Bijlagen.....	123

Samenvatting

Inleiding

De CoronaMelder app is ontwikkeld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en werd tussen 10 oktober 2020 en 22 april 2022 landelijk gebruikt in de strijd tegen het coronavirus. Het doel van dit onderzoek is om de adoptie van de CoronaMelder app en de (intentie tot) opvolging van de in de app gegeven adviezen te onderzoeken en te verklaren.

Methode

In het kader van de evaluatie van de CoronaMelder wordt er een longitudinaal vragenlijstonderzoek uitgevoerd via het LISS panel. De datacollectie (wave 6) van deze rapportage vond plaats tussen 7 maart en 29 maart 2022, 17 maanden na de landelijke lancering op 10 oktober 2020. Ten tijde van deze meting was het nog niet bekend dat de CoronaMelder na 22 april niet meer in gebruik zou zijn. Aan dit onderzoek hebben 1653 respondenten deelgenomen (gemiddelde leeftijd in jaren: 54.3, standaarddeviatie: 18; 54.1% vrouw). De resultaten van de huidige meting zijn vergeleken met de vijfde meting, die plaatsvond tussen 4 oktober 2021 en 26 oktober 2021.

Resultaten

Adoptie

- De bekendheid van de CoronaMelder onder de respondenten is hoog en onveranderd. Wel is het percentage gebruikers (19.4%) afgenomen. Van de huidige gebruikers heeft nog steeds het overgrote merendeel de intentie om de CoronaMelder de komende 2 maanden te blijven gebruiken, maar dit is wel flink gedaald. Van de respondenten die de CoronaMelder app nooit hebben gebruikt, gaf slechts 1.3% aan van plan te zijn om de CoronaMelder te gaan gebruiken in de komende twee maanden.
- Er waren verschillen in gebruikersstatus op basis van demografie: Hoger opgeleiden en mensen met een hoger inkomen gebruiken net als in de eerdere metingen de CoronaMelder vaker. Daarnaast bleek uit de data dat weduwen/weduwnaars de CoronaMelder minder vaak gebruiken.
- Het percentage respondenten dat voldoende beschermd is tegen het coronavirus is hoger onder de gebruikers (91.9%) van de CoronaMelder dan bij de niet gebruikers (78.1%).

Verklarende factoren voor adoptie

Verschillende persoonlijke, sociale en omgevingsfactoren die samenhangen met het gebruik van de CoronaMelder zijn geïdentificeerd.

- Er is een flinke verschuiving in de *risico perceptie*. Na een eerdere daling in de vorige meting, schat men deze meting de kans om in de komende 2 maanden besmet te raken of anderen te besmetten weer hoger in; een zelfde patroon als in de landelijke

besmettingscijfers te zien is. De daling in de ernst van een besmetting voor zichzelf zet zich verder door. Hoewel respondenten het in de huidige wave minder erg vinden om een ander te besmetten, is dit percentage nog steeds vrij hoog. Gebruikers schatten nog steeds de vatbaarheid en ernst van een besmetting voor zichzelf hoger in dan niet gebruikers; hetzelfde geldt voor hoe erg men het zou vinden om een ander te besmetten.

- De afname in verwachte *effectiviteit* zet zich door: Er is weer een lichte afname in de items over de verwachte effectiviteit (nuttig voor voorkomen verspreiding, bijdrage aan bestrijding coronavirus, mensen met kwetsbare gezondheid beschermen) van de CoronaMelder. Ter illustratie: ten opzichte van de eerste meting 1.5 week (53.4% eens) na de lancering is er een daling te zien (huidige meting 32.2%) in het percentage dat het eens is dat je door de CoronaMelder te gebruiken bijdraagt aan de bestrijding van het virus. Er is geen afname in de beoordeling van de adequaatheid van de techniek (bluetooth). Een verklaring voor de afname van de effectiviteit zal dus in andere factoren gezocht moeten worden. Daarnaast zet de afname in de verwachte bijdrage van de CoronaMelder aan de Nederlandse economie zich verder door. Voor deze variabelen is er een (zeer) groot verschil tussen de gebruikers en niet gebruikers. De meerderheid van de respondenten (55%) denkt dat een adoptie van 50% of meer nodig is voor de CoronaMelder om effectief te kunnen zijn. Daarentegen denkt de overgrote meerderheid van de respondenten (72.2%) dat het huidig adoptieniveau onder de 50% ligt. Het dalend aantal gebruikers en de overtuiging dat een hoog percentage gebruikers vereist is om effectief te zijn, zou kunnen verklaren waarom de verwachte effectiviteit van de CoronaMelder steeds verder daalt. Gezien het belang van de verwachte effectiviteit in de adoptie (en retentie) is het te adviseren dat de (eventuele) bijdrage, ook bij een lage adoptie, van de CoronaMelder gecommuniceerd wordt.
- Er is weer een (zeer) lichte afname in de gepercipieerde *persoonlijke voordelen* van het gebruiken van de CoronaMelder. De perceptie van respondenten met betrekking tot de *persoonlijke nadelen* is stabiel. Nog steeds rapporteren gebruikers (veel) vaker dan niet gebruikers dat het gebruiker van de CoronaMelder persoonlijke voordelen heeft en juist minder vaak het gebruik *persoonlijke nadelen* heeft.
- De *gebruiksvriendelijkheid* is stabiel gebleven en over het algemeen goed: van de gebruikers geeft het overgrote deel aan dat de CoronaMelder makkelijk te gebruiken is en dat gebruik weinig tijd en energie kost. Bij niet gebruikers blijft deze verwachting echter iets minder positief; dit blijft daarom ook een aandachtspunt. Er is geen verandering in de *technologie gerelateerde belemmeringen*: niet gebruikers geven nog steeds minder vaak aan dat zij een telefoon tot de beschikking hebben waarmee de CoronaMelder kan worden gebruikt en dat zij genoeg technische kennis hebben om de CoronaMelder te gebruiken.
- Met betrekking tot *privacy* is een opvallende bevinding dat nog steeds een substantieel deel van de gebruikers en (in ernstiger mate) de niet gebruikers denkt dat de CoronaMelder de locatie- en persoonsgegevens bijhoudt. Deze percentages zijn niet veranderd ten opzichte van de vorige wave. Een meerderheid geeft nog steeds aan dat

de informatie uit de app vertrouwelijk wordt behandeld, hoewel dit percentage wel weer lager is bij de niet gebruikers dan bij de gebruikers. Gezien de substantiële rol van zorgen over privacy in de adoptie van technologie blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Opvallend is ook nog steeds dat niet gebruikers vaker aangeven dat door het gebruiken van de CoronaMelder technologische bedrijven meer macht krijgen en dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt. Ten opzichte van de vorige meting is er een lichte toename in de mate waarin men denkt dat het gebruik van de CoronaMelder zorgt dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt.

- Er is een verdere afname in het percentage respondenten dat aangeeft de CoronaMelder *eng* te vinden. Nog steeds geven gebruikers minder vaak aan dat ze de CoronaMelder eng vinden. Vergeleken met de vorige meting is er een afname in het percentage respondenten dat verwacht angstig te worden als men een melding van de CoronaMelder zou ontvangen.
- De *sociale invloeden* omtrent het gebruik van de CoronaMelder zijn minder gunstig geworden. Nog steeds geven gebruikers veel vaker aan dat mensen in hun directe omgeving de CoronaMelder gebruiken of dat op prijs stellen. Over de hele groep is het aandeel respondenten dat aangeeft dat veel mensen in hun directe omgeving de CoronaMelder gebruiken of die vinden dat je de CoronaMelder zou moeten gebruiken licht afgenomen. Dit is in lijn met het dalend aantal gebruikers. Er is ook een lichte afname in het percentage respondenten dat aangeeft dat het gebruik van de CoronaMelder je een goede burger maakt. Gezien het belang van sociale invloeden in de adoptie is het te adviseren dat de sociale invloeden verbeterd worden.
- Na een eerdere flinke afname in het *vertrouwen in de aanpak van de overheid* om het coronavirus te bestrijden is dit nu stabiel ten opzichte van de vorige meting. Gebruikers geven nog steeds veel vaker aan dan niet gebruikers vertrouwen te hebben in de aanpak van de overheid om de het coronavirus onder controle te houden.
- De overtuigingen met betrekking tot *complottheorieën* zijn grotendeels onveranderd. Er is alleen een zeer lichte afname in het percentage respondenten dat denkt dat het waar is dat het coronavirus een biologisch wapen is. Gebruikers denken vaker dat het waar is dat het coronavirus een biologisch wapen is en dat de uitbraak van het coronavirus te maken heeft met de aanleg van het 5G netwerk.
- Er is weer een flinke afname in de frequentie waarin men de CoronaMelder is tegengekomen in de *media*. De gepercipieerde toon van deze berichten is stabiel gebleven: nog steeds worden de media-uitingen vaker als positief dan als negatief beoordeeld. Gebruikers en niet gebruikers geven even vaak aan de CoronaMelder voorbij te hebben zien komen in de media maar gebruikers beoordelen deze uitingen wel vaker als positief. Gezien het belang van een 'cue to action' voor adoptie is het aan te raden dat men vaker over de CoronaMelder wordt geïnformeerd, bijvoorbeeld via de media. De bevindingen voor media versterken het beeld dat ook uit de bevindingen voor de sociale invloeden naar voren komt. Het gebruik van de CoronaMelder is relatief onzichtbaar vergeleken met bijvoorbeeld het gebruik van een mondkapje, wat ervoor zorgt dat men alleen van het gebruik van anderen te weten komt door erover te

praten. Als daar geen aanleiding voor is (bijvoorbeeld aandacht in de media of het ontvangen van een melding) is het niet waarschijnlijk dat men er over praat.

Gedrag na ontvangen meldingen

- Ongeveer een op de vijf (21%) respondenten die de CoronaMelder nu gebruiken of in het verleden hebben gebruikt, hebben ooit een melding ontvangen. Hiervan geeft iets meer dan de helft aan dat ze een coronatest hebben gedaan na de melding (52.4%) en dat ze (vaak meestal of altijd) zo lang thuis gebleven zijn als de melding adviseert (54.8%). Bijna de helft (49.2%) gaf aan te denken dat hij of zij echt in contact was geweest met iemand met het coronavirus. Iets meer dan een op de vijf gaf aan dat ze angstig werden na het ontvangen van de melding (22.2%). 7.9% gaf aan binnen een week na de melding symptomen te hebben gehad die passen bij een besmetting met het coronavirus.

Intentie tot opvolging gedragsadviezen in de melding

- Van de gebruikers van de CoronaMelder geeft deze meting een hoger percentage aan de intentie te hebben om zo lang thuis te blijven als de melding adviseert en om geen bezoek te ontvangen, als zij een melding krijgen en *geen symptomen* hebben, vergeleken met de vorige meting. Het percentage dat een afspraak zou maken voor een coronatest na het ontvangen van een melding en zonder symptomen is niet veranderd. Er zijn geen veranderingen in de intenties voor de gedragsadviezen in het hypothetisch geval van het ontvangen van een melding als men *wel* symptomen heeft.
- De zelfeffectiviteit voor de gedragsadviezen is stabiel gebleven. Ook de gepercipieerde persoonlijke voor- en nadelen van de gedragsadviezen zijn stabiel gebleven. Er zijn ook geen veranderingen in het percentage respondenten dat aangeeft zich verplicht te voelen om de adviezen op te volgen, dat het advies in de melding irritatie of boosheid opwekt. Nog steeds geeft ongeveer een op de vijf aan dat het advies uit de melding de vrijheid bedreigt om te kiezen wat de respondent doet.

Doorgeven GGD-sleutel bij positieve test

- Bij gebruikers is de intentie om de GGD-sleutel door te geven na een positieve test stabiel (hoog) gebleven.

Onbeoogde effecten

- *Schijnveiligheid*: Er is een afname in het percentage respondenten dat dacht dat het waar was dat ze zich minder aan de andere maatregelen hoeven houden als zij de CoronaMelder gebruiken. Er was geen verandering in het percentage respondenten dat het eens is met de stelling dat je door het gebruik van de CoronaMelder het risico op besmetting met het coronavirus verlaagt. De vergelijking van opvolging van de algemene adviezen tussen gebruikers en niet gebruikers laat zien dat gebruikers iets vaker aangeven de handen frequent te wassen met water en zeep dan niet gebruikers. Voor de andere algemene gedragsadviezen (1.5 meter afstand houden, drukke plekken vermijden) waren er geen verschillen tussen gebruikers en niet gebruikers. Gebruikers hadden voor alle gemeten algemene gedragsadviezen (handen wassen, 1.5

meter afstand houden, drukke plekken vermijden, thuis blijven en een coronatest doen bij klachten) sterkere intenties.

- *Verplichting tot gebruik:* Er is een verdere afname in het percentage respondenten dat zegt het eens te zijn met de stelling dat men zich verplicht voelt om de CoronaMelder te gebruiken. Nog steeds geven gebruikers vaker aan dat ze zich verplicht voelen dan niet gebruikers. Het is opmerkelijk dat juist niet gebruikers vaker aangeven zich niet vrij te voelen om te kunnen kiezen of ze de CoronaMelder gebruiken. Ook geven niet gebruikers vaker aan dat ze het eens te zijn met de stellingen dat het aandringen op het gebruik van de CoronaMelder ze boos maakt of irriteert. De meerderheid van de respondenten dat aangeeft zich verplicht te voelen om de CoronaMelder te gebruiken geeft aan dat gebruiken van de CoronaMelder wordt gezien als maatschappelijke verplichting. Het percentage dat aangeeft dat de verplichting gevoeld wordt vanuit de werkgever of school/opleiding en dat aangeeft het hier helemaal mee eens te zijn ligt erg laag.

CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO)

Er zijn deze meting een aantal extra vragen gesteld over de CoronaMelder in relatie tot het BCO. In totaal gaven ongeveer zes op de tien respondenten aan het in meer of mindere mate eens te zijn met de stelling dat het BCO bijdraagt aan de bestrijding van het coronavirus. Iets meer dan drie op de tien respondenten gaf aan het in meer of mindere mate eens te zijn met de stelling dat het gebruik van de CoronaMelder moet worden gestimuleerd. Terwijl twee op de tien respondenten aangaf dat de CoronaMelder een grotere rol zou moeten krijgen in het bestrijden van het coronavirus gaf bijna vier op de tien aan het hier niet mee eens te zijn.

Voor verdere aanbevelingen en conclusies verwijzen we u graag naar hoofdstuk 4.

1 Achtergrond

De CoronaMelder app is ontwikkeld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en werd tussen 10 oktober 2020 en 22 april 2022 landelijk gebruikt in de strijd tegen het coronavirus. Het doel van dit onderzoek is om, over de tijd, de adoptie van de app en de (intentie tot) opvolging van de in de app gegeven adviezen te onderzoeken en te verklaren.

2 Methoden

2.1 Onderzoeksopzet

In het kader van de evaluatie van de CoronaMelder wordt er een longitudinaal vragenlijstonderzoek uitgevoerd via het LISS panel (LISSdata.nl) waarbij er over een periode van 17 maanden 6 metingen plaatsvinden. Het doel van dit onderzoek is om, over de tijd, de adoptie van de app en de (intentie tot) opvolging van de in de app gegeven adviezen te onderzoeken en te verklaren. Meer specifiek gaan we in dit longitudinale onderzoek in op de volgende onderzoeksvragen:

Onderzoeksvraag 1: Wat is de temporele dynamiek van de adoptie van digitale contracttracering in de Nederlandse bevolking en welke factoren (persoonlijk, sociaal, omgevingsfactoren) hebben hierop betrekking?

Onderzoeksvraag 2: Wat is de temporele dynamiek van de intentie om zich te houden aan de adviezen die worden gecommuniceerd in de digitale contacttracing app CoronaMelder en welke factoren (persoonlijk, sociaal, omgeving, app-gerelateerd) zijn hierop van invloed?

De huidige rapportage beslaat de data van de zesde meting. Ook wordt een vergelijking met de vijfde meting getoond. De datacollectie (wave 6) van deze rapportage vond plaats tussen 7 maart en 29 maart 2022, 17 maanden na de landelijke lancering op 10 oktober 2020.

De (8 minuten durende) vragenlijst bevat op elk meetmoment de volgende onderwerpen:

- Gebruiksgedrag van de CoronaMelder
- Technologische factoren die zijn afgeleid van de Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT): prestatieverwachting, inspanningsverwachting, sociale invloed en gedragsintentie.
- COVID-19 en CoronaMelder-gerelateerde percepties en overtuigingen
- Overtuigingen over de voordelen en de persoonlijke/maatschappelijke waarde van de CoronaMelder
- Misvattingen over het coronavirus en de CoronaMelder
- Persoonlijke, sociale en omgevingsfactoren
- Preventief gedrag / naleving van adviezen en factoren die zijn afgeleid van het Health Belief Model (HBM): preventief gedrag (afgelopen week en intentie), waargenomen ernst en vatbaarheid, persoonlijke voordelen en barrières, zelfredzaamheid

Sommige items zijn aan verandering onderhevig, bijvoorbeeld items over misvattingen over de app of het coronavirus zullen gebaseerd zijn op de meest recente ontwikkelingen

en actuele gebeurtenissen in de media. In de bijlage kan de vragenlijst van de huidige wave gevonden worden.

2.2 Beschrijving panel

Het LISS panel is bij uitstek geschikt voor onderzoek waarbij een goede vertegenwoordiging van de Nederlandse bevolking van groot belang is. Het LISS panel is een probability-based (dus niet op basis van zelfselectie) panel dat iedere maand vragenlijsten invult via internet. De adressensteekproeven voor de werving en de bijwervingen zijn getrokken uit het populatieregister in samenwerking met het CBS. Indien een huishouden niet beschikt over een breedbandverbinding en/of computer, dan stelt CentERdata de benodigde apparatuur in bruikleen beschikbaar om alsnog mee te kunnen doen aan het panel. Hiermee onderscheidt het LISS panel zich van andere online panels, waar niet-internetters ontbreken en waar panelleden de gelegenheid hebben om zichzelf aan te melden.

Panelleden ontvangen € 7,50 voor een vragenlijst met een invultijd van dertig minuten. Omdat het veldwerk drie weken duurt en men twee herinneringen krijgt, is iedereen (van oud tot jong, werkend of niet-werkend en/of tijdelijk afwezig) in de gelegenheid de vragenlijsten in te vullen.

2.3 Huidige rapportage: Meting 6

Datum van dataverzameling: 7 - 29 maart 2022.

Deelnemers: Voor de zesde meting zijn alle deelnemers die uitgenodigd waren voor de eerste meting (en die nog deel uitmaken van het LISS panel) weer uitgenodigd.

Ter achtergrondinformatie: de steekproef van de eerste meting was een aselechte steekproef van LISS-panelleden van 16 jaar en ouder die ook de LISS-kernvragenlijst 'Health' (afgenomen in november en december 2019) en de vragenlijst over het coronavirus (afgenomen in het LISS panel maart 2020) hebben ingevuld.

Responsoverzicht wave 6	
Respondenten uitgenodigd voor deelname:	1899 (100.0%)
Nonrespons	217 (11.4%)
Respons	1672 (88.0%)
Compleet	1653 (87.0%)
Incompleet	19 (1.0%)

In de resultatensectie worden de uitkomsten getoond van de 1653 respondenten die de vragenlijst helmeaal hebben afgemaakt. Ook wordt er een overzicht van de karakteristieken van de steekproef getoond. In de bijlage kan een vergelijking van de demografische samenstelling van de steekproef in vergelijking met die van de Nederlandse bevolking (op basis van gegevens van het CBS) gevonden worden.

2.4 Vergelijkingen naar gebruikersstatus, vaccinatiestatus en over de tijd

Voor de meeste onderwerpen zijn de resultaten uitgesplitst naar gebruikersstatus en is een vergelijking over de tijd getoond. Voor een aantal analyses is uitgesplitst naar vaccinatiestatus.

2.4.1 Uitsplitsing naar gebruikersstatus

Voor de uitsplitsing naar gebruikersstatus werd een respondent aangemerkt als *Gebruiker* indien deze op de vraag ‘Welke situatie geldt voor u?’ het antwoord ‘Ik gebruik de CoronaMelder app op dit moment’ had gegeven. Iemand is aangemerkt als *Niet gebruiker* indien de respondent op deze vraag het antwoord ‘Ik heb de CoronaMelder app nooit gebruikt’ had gegeven. Iemand is aangemerkt als *Voormalig gebruiker* indien de respondent op deze vraag het antwoord ‘Ik heb de CoronaMelder app in het verleden wel gebruikt maar op dit moment niet meer’ had gegeven. Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of het totaal aandeel respondenten dat het eens (een beetje, eens, helemaal mee eens) is met de verschillende stellingen verschilt tussen de huidige gebruikers en degenen die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben.

2.4.2 Uitsplitsing naar vaccinatiestatus

Voor de definitie van *Voldoende beschermd* gebruiken we dezelfde definitie als die gebruikt wordt door het RIVM (Coronadashboard, 25 april 2022). Let op, deze is anders dan de definitie die gebruikt werd in de vorige meting. De definitie *Voldoende beschermd* zijn tegen het coronavirus houdt in dat de respondent de *Basisserie coronaprikken gehad* heeft (zie beschrijving hieronder) en een boostervaccinatie heeft gehad of dat iemand minder dan 8 weken geleden corona heeft gehad. Op basis van deze vragen onderscheiden we respondenten die *Voldoende beschermd* zijn, *Niet voldoende beschermd* zijn en waarvan dit *Onbekend* is. De exacte wijze waarop deze vragen zijn gecombineerd, is te vinden in de bijlage.

De definitie *Basisserie coronaprikken gehad*, houdt in dat de respondent ofwel 1) volledig gevaccineerd is (één vaccinatie met Janssen of twee andere vaccinaties), 2) één vaccinatie heeft gehad (anders dan Janssen) en hersteld is van het coronavirus. Om dit te bepalen, hebben we vragen over vaccinatiegedrag gecombineerd. Op basis van deze vragen onderscheiden we respondenten die *Basisserie coronaprikken gehad* hebben, die de *Basisserie coronaprikken niet gehad* hebben en waarvan dit *Onbekend* is. De exacte wijze waarop deze vragen zijn gecombineerd, is te vinden in de bijlage.

Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of er verschillen waren tussen de respondenten die *Voldoende beschermd* waren en degenen die *Niet voldoende beschermd* waren of waarvan dit *Onbekend* was.

2.4.3 Vergelijkingen over de tijd

Voor de vergelijkingen over tijd is een McNemar chi kwadraattoets uitgevoerd om te toetsen of het totaal aandeel respondenten dat het eens (een beetje, eens, helemaal mee eens) is met de verschillende stellingen verschilt tussen de huidige en de vorige meting. Bij deze toetsen en zijn alleen de respondenten meegenomen die zowel de huidige (wave 6) als de vorige vragenlijst (wave 5) volledig hebben ingevuld (n = 1553). Daarom kan het zijn dat percentages 'eens' tijdens de vorige wave die in dit rapport getoond worden afwijken van de percentages die gepresenteerd werden in de vorige rapportage.

Voor de grafieken over de tijd zijn alleen de respondenten meegenomen die aan alle metingen hebben meegedaan (n = 1220). Daarom kan het zijn dat de percentages in deze grafieken iets afwijken van de percentages genoemd in de vergelijkingen met de vorige wave en de percentages die gepresenteerd werden in de vorige rapportage.

3 Resultaten

3.1 Karakteristieken van de steekproef

3.1.1 Demografische factoren

In totaal hebben 1653 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld (gemiddelde leeftijd in jaren: 54.3, standaarddeviatie: 18, range: 18-95; 54.1% vrouw). De demografische kenmerken zijn te vinden in de onderstaande tabel.

Table 3.1: Demografische statistieken van de steekproef

	Overall (N=1653)
Geslacht	
Man	759 (45.9%)
Vrouw	894 (54.1%)
Leeftijdscategorie	
17 - 24 jaar	128 (7.7%)
25 - 34 jaar	187 (11.3%)
35 - 44 jaar	182 (11.0%)
45 - 54 jaar	226 (13.7%)
55 - 64 jaar	386 (23.4%)
65 jaar en ouder	544 (32.9%)
Stedelijkheid woonplaats	
Zeer sterk stedelijk	291 (17.6%)
Sterk stedelijk	382 (23.1%)
Matig stedelijk	278 (16.8%)
Weinig stedelijk	307 (18.6%)
Niet stedelijk	379 (22.9%)
Onbekend	16 (1.0%)
Belangrijkste bezigheid	
Verricht betaald werk in loondienst	739 (44.7%)
Is vrije beroepsbeoefenaar, freelancer of zelfstandige	80 (4.8%)
Gaat naar school of studeert	84 (5.1%)
Verzorgt de huishouding	107 (6.5%)
Is met pensioen (vervroegd, AOW of VUT)	463 (28.0%)
Is (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt	87 (5.3%)
Anders	93 (5.6%)
Hoogste opleiding met diploma	

basisonderwijs	48 (2.9%)
vmbo	321 (19.4%)
havo/vwo	180 (10.9%)
mbo	376 (22.7%)
hbo	453 (27.4%)
wo	217 (13.1%)
anders	58 (3.5%)
Burgerlijke staat	
Gehuwd	734 (44.4%)
Gescheiden	241 (14.6%)
Weduwe of weduwnaar	126 (7.6%)
Nooit getrouwd	552 (33.4%)
Netto maandinkomen	
geen inkomen	136 (8.2%)
EUR 500 of minder	46 (2.8%)
EUR 501 t/m EUR 1000	166 (10.0%)
EUR 1001 t/m EUR 1500	252 (15.2%)
EUR 1501 t/m EUR 2000	315 (19.1%)
EUR 2001 t/m EUR 2500	260 (15.7%)
EUR 2501 t/m EUR 3000	188 (11.4%)
EUR 3001 t/m EUR 3500	94 (5.7%)
Meer dan EUR 3501	92 (5.6%)
Onbekend	104 (6.3%)
Woonvorm huishouden	
Alleenstaande	567 (34.3%)
(On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren)	597 (36.1%)
(On)gehuwd samenwonend, met kind(eren)	363 (22.0%)
Alleenstaande, met kind(eren)	79 (4.8%)
Anders	47 (2.8%)

3.1.2 Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie corona besmetting

3.1.2.1 Besmetting met het coronavirus bij zichzelf en mensen in de directe omgeving

In de vragenlijst werd gevraagd of de respondenten zelf of mensen in hun directe omgeving besmet zijn (geweest) met het coronavirus. In totaal gaven 33.8% van de respondenten het antwoord *Ja* op de vraag of zij zelf dachten besmet te zijn (geweest) en 52% antwoordde hierop *Nee*. Een substantieel percentage (14.2%) gaf aan dit niet te weten.

Ook werd gevraagd of er wel eens een coronatest bij de respondent was afgenomen. Hierop antwoordde 20% dat er één keer een test was afgenomen en 60.1% dat er al meerdere keren een test was afgenomen. De rest (19.9%) gaf aan dat er nog nooit een test was afgenomen.

Van de mensen bij wie al minstens een keer een test was afgenomen (1324), gaf 36.1% aan dat een van deze testen positief was, 63.2% gaf aan dat de test negatief was en de rest (0.7%) gaf aan dit (nog) niet te weten.

In totaal gaf 87.5% aan dat iemand in hun directe omgeving besmet is (geweest) met het coronavirus. In onderstaande grafiek (figuur 3.1) is te zien welke relatie deze personen tot de respondent hadden. In totaal gaf 9.6% aan dat niemand in hun directe omgeving besmet is (geweest) met het coronavirus en 3% wist dit niet of wilde dit niet zeggen.

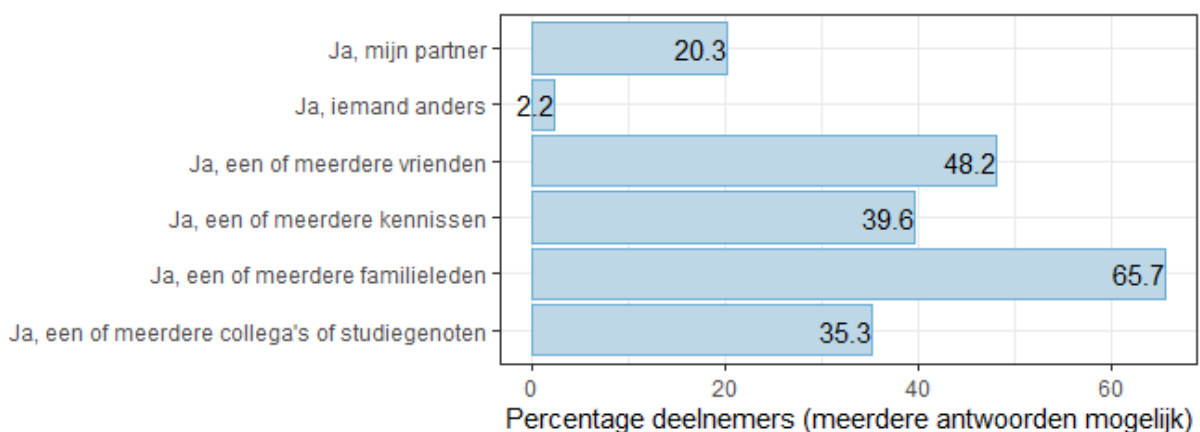

Figure 3.1: Relatie geïnfecteerde personen tot de respondent

3.1.2.2 Corona risicoperceptie en ernst

Uit gedragswetenschappelijke literatuur is bekend dat gepercipieerde ernst en vatbaarheid voor een ziekte een rol kunnen spelen in de acceptatie van gezondheidsadviezen om de ontwikkeling van deze ziekte te voorkomen. In totaal 43.9% gaf aan het eens te zijn met de stelling dat men risico loopt op een besmetting in de komende twee maanden (zie figuur 3.2). Daarnaast was 50.4% het in meer of mindere mate eens met de stelling dat de kans groot is om een ander te besmetten indien men zelf besmet raakt.

Voor het meten van de gepercipieerde ernst is gevraagd hoe erg respondenten het zouden vinden om zelf besmet te raken of om anderen te besmetten. Een deel van de respondenten vindt het erg om zelf besmet te raken (49.9%). Daarnaast vindt men het erg om anderen te besmetten (76.2%).

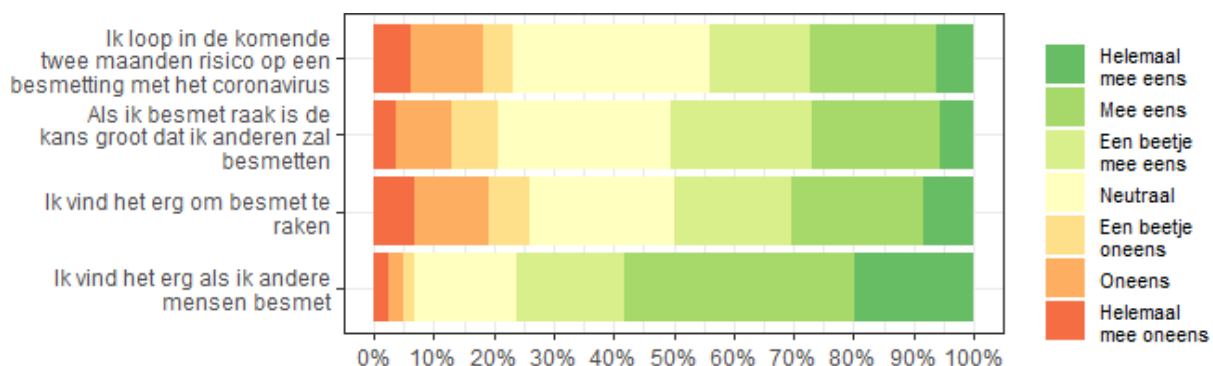

Figure 3.2: Waargenomen ernst en vatbaarheid - hele populatie

Table 3.2: Waargenomen ernst en vatbaarheid - hele populatie

	Ik loop in de komende twee maanden risico op een besmetting met het coronavirus	Als ik besmet raak is de kans groot dat ik anderen zal besmetten	Ik vind het erg om besmet te raken	Ik vind het erg als ik andere mensen besmet
Helemaal mee oneens	102 (6.2%)	63 (3.8%)	110 (6.7%)	38 (2.3%)
Oneens	198 (12.0%)	152 (9.2%)	209 (12.6%)	43 (2.6%)
Een beetje oneens	82 (5.0%)	126 (7.6%)	109 (6.6%)	32 (1.9%)
Neutraal	545 (33.0%)	479 (29.0%)	400 (24.2%)	281 (17.0%)
Een beetje mee eens	277 (16.8%)	388 (23.5%)	323 (19.5%)	297 (18.0%)
Mee eens	344 (20.8%)	353 (21.4%)	361 (21.8%)	635 (38.4%)
Helemaal mee eens	105 (6.4%)	92 (5.6%)	141 (8.5%)	327 (19.8%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.1.2.2.1 Waargenomen ernst en vatbaarheid over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 96.94$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (43.5%) en de vorige meting (29.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in de komende twee maanden risico loopt op besmetting met het coronavirus.

De McNemar toets ($X^2(1) = 29.24$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (49.6%) en de vorige meting (41.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de kans groot is dat men anderen zal besmetten, wanneer men zelf besmet is.

De McNemar toets ($X^2(1) = 109.78$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (50.7%) en de vorige meting (64.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het erg is om besmet te raken met het coronavirus.

De McNemar toets ($X^2(1) = 27.79$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (76.3%) en de vorige meting (81.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het erg is om anderen te besmetten met het coronavirus.

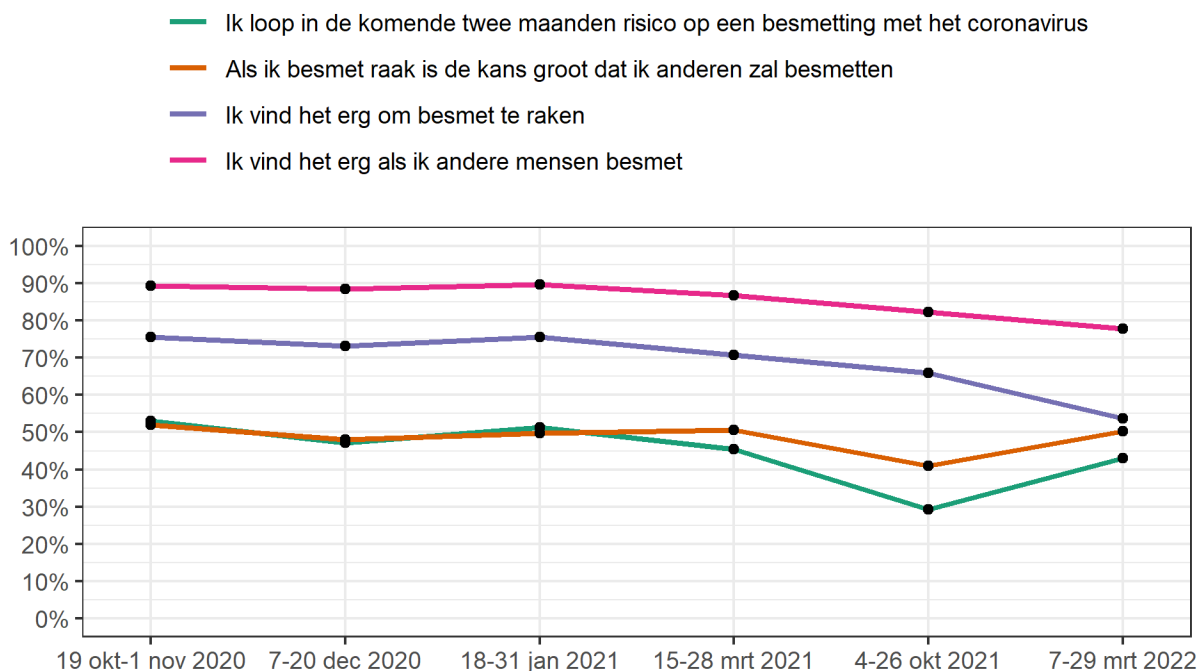

Figure 3.3: Waargenomen ernst en vatbaarheid over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.1.2.3 Naleven algemene gedragsregels

In kaart is gebracht in hoeverre de respondenten zich in de afgelopen twee maanden aan een aantal van de algemene gedragsregels hebben gehouden (zie figuur 3.4). 71.1% gaf aan, vaak, meestal of altijd handen te wassen. Daarnaast gaf 42% van de respondenten aan nooit, zelden of soms op minder dan 1,5 meter afstand van mensen buiten het huishouden te zijn geweest. Tot slot gaf 70.3% aan nooit, zelden of soms op een plek te zijn geweest waar 1,5 meter afstand houden eigenlijk niet mogelijk was.

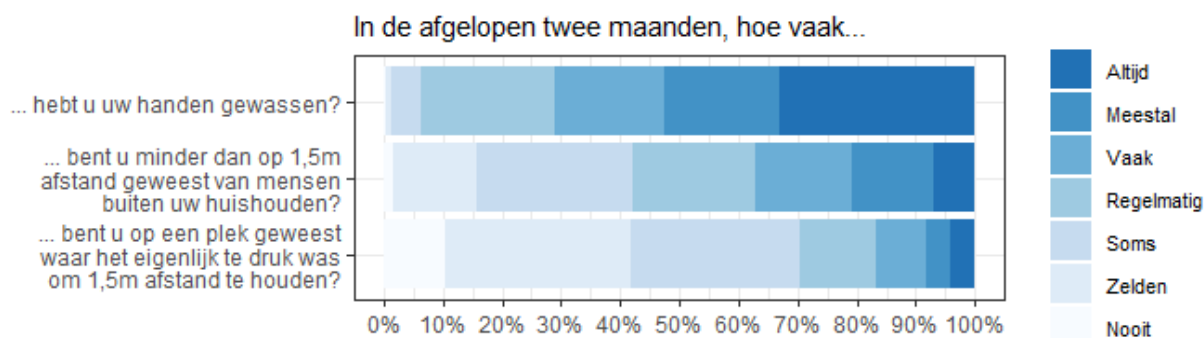

Figure 3.4: Naleving algemene gedragsregels

Table 3.3: Naleving algemene gedragsregels. In de afgelopen twee maanden, hoe vaak...

	... hebt u uw handen gewassen?	... bent u minder dan op 1,5m afstand geweest van mensen buiten uw huishouden?	... bent u op een plek geweest waar het eigenlijk te druk was om 1,5m afstand te houden?
Nooit	6 (0.4%)	27 (1.6%)	174 (10.5%)
Zelden	17 (1.0%)	235 (14.2%)	517 (31.3%)
Soms	79 (4.8%)	432 (26.1%)	471 (28.5%)
Regelmatig	376 (22.7%)	343 (20.8%)	216 (13.1%)
Vaak	304 (18.4%)	270 (16.3%)	138 (8.3%)
Meestal	324 (19.6%)	229 (13.9%)	70 (4.2%)
Altijd	547 (33.1%)	117 (7.1%)	67 (4.1%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

Van alle respondenten gaf 29.1% aan klachten te hebben gehad die passen bij het coronavirus in de afgelopen twee maanden. Onderstaande grafiek (figuur 3.5) laat zien in hoeverre deze respondenten in quarantaine bleven: in totaal gaf 57% aan nooit of zelden naar buiten te zijn geweest met klachten.

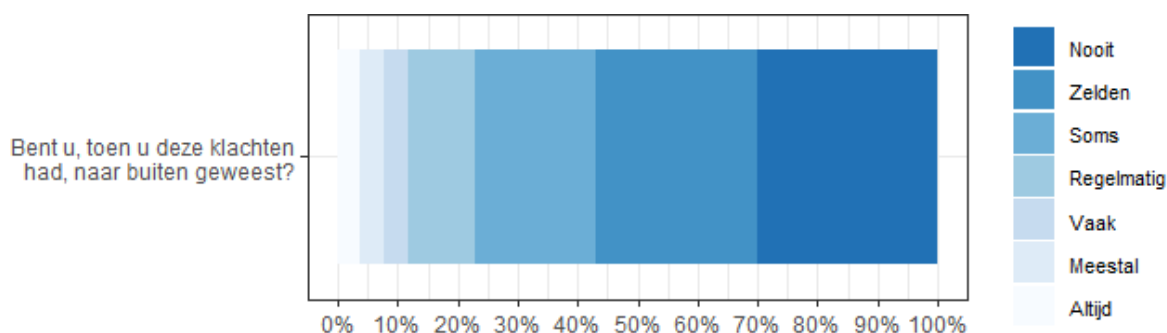

Figure 3.5: Naleving algemene gedragsregels bij klachten

Table 3.4: Naleving algemene gedragsregels bij klachten.

	Bent u, toen u deze klachten had, naar buiten geweest?
Nooit	144 (29.9%)
Zelden	130 (27.0%)
Soms	97 (20.2%)
Regelmatig	54 (11.2%)
Vaak	19 (4.0%)
Meestal	20 (4.2%)
Altijd	17 (3.5%)
Totaal	481 (100%)

3.1.2.3.1 *Naleven algemene gedragsregels over de tijd*

De McNemar toets ($X^2(1) = 18.17$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (71.1%) en de vorige meting (75.6%) in het percentage dat aangaf altijd, meestal, of vaak de handen gewassen te hebben.

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.09$, $p = 0.762$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (37%) en de vorige meting (37.5%) in het percentage dat aangaf altijd, meestal, of vaak op minder dan 1,5 meter afstand geweest te zijn van mensen buiten het huishouden.

De McNemar toets ($X^2(1) = 1.86$, $p = 0.172$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (16.2%) en de vorige meting (14.7%) in het percentage dat aangaf altijd, meestal, of vaak op een plek geweest te zijn waar het eigenlijk te druk was om 1,5 meter afstand te houden.

Om te bepalen of de mate van naleving van de maatregelen bij klachten verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat toets uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave klachten hadden en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin het ervaren van klachten in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 2.46$, $p = 0.117$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage respondenten met klachten in de huidige wave (11.6%) dat aangaf altijd, meestal, of vaak naar buiten te zijn geweest, vergeleken met het percentage respondenten uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf klachten te hebben (16.5%).

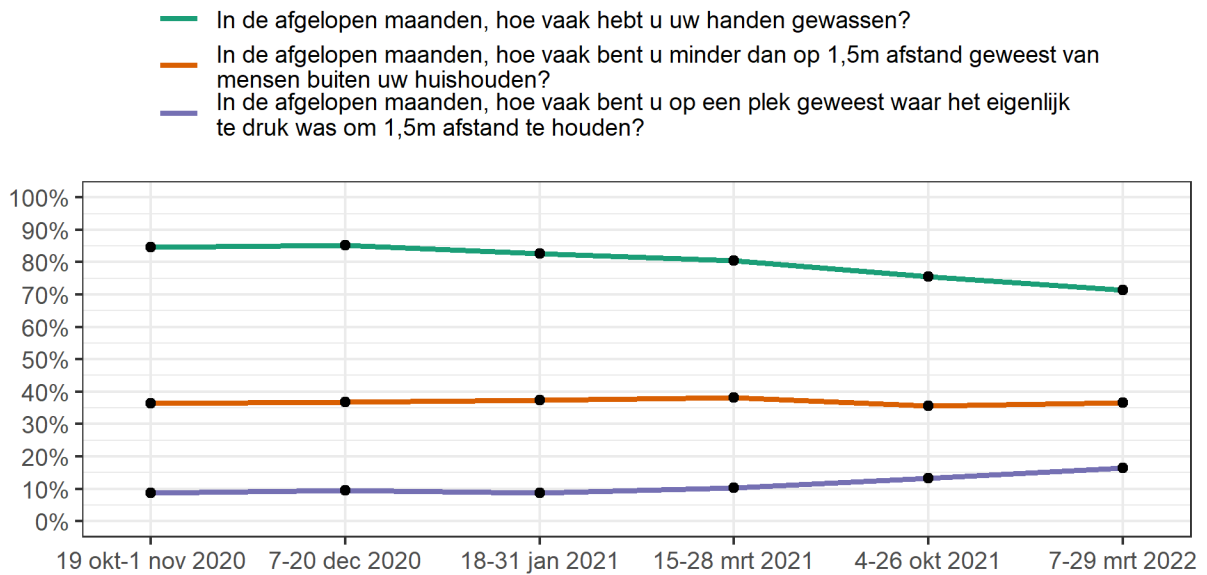

Figure 3.6: Naleven algemene gedragsregels over de tijd, totaal percentage dat vaak, meestal, of altijd het gedrag heeft uitgevoerd.

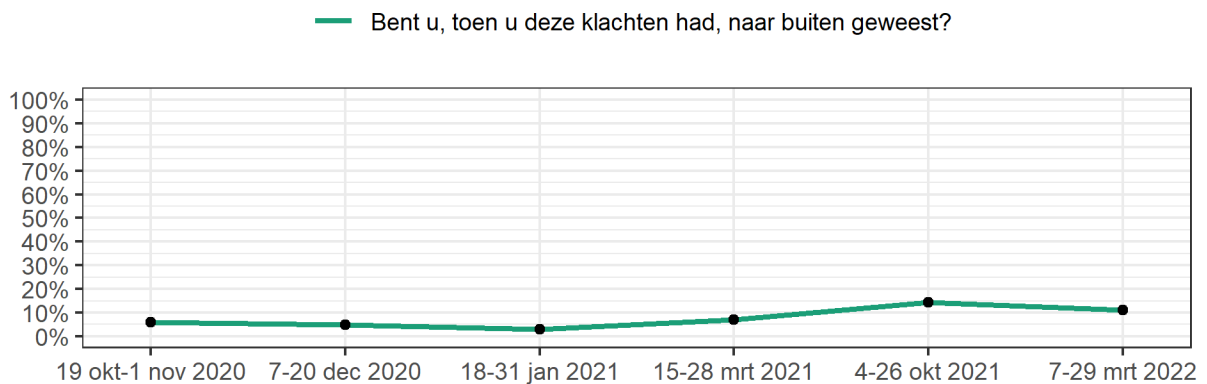

Figure 3.7: Naleving quarantaine maatregel bij klachten over de tijd, totaal percentage dat vaak, meestal, of altijd naar buiten is geweest met klachten.

3.1.2.4 Intentie tot naleving algemene gedragsregels

Er is gevraagd naar de mate waarin men van plan is om zich de komende twee maanden te houden aan een aantal van de algemene gedragsregels. Het percentage respondenten dat aangeeft de intentie te hebben om zich aan de voorgestelde gedragsregels te houden ligt hoog (handen regelmatig wassen: 83.1%; afstand houden: 63.8%; drukke plekken vermijden: 67%; thuisblijven bij klachten: 81.7%; testen bij klachten: 84.2%; voor

voldoende frisse lucht zorgen in de woning: 88.2%). Onderstaande figuur geeft de intenties weer (figuur 3.8).

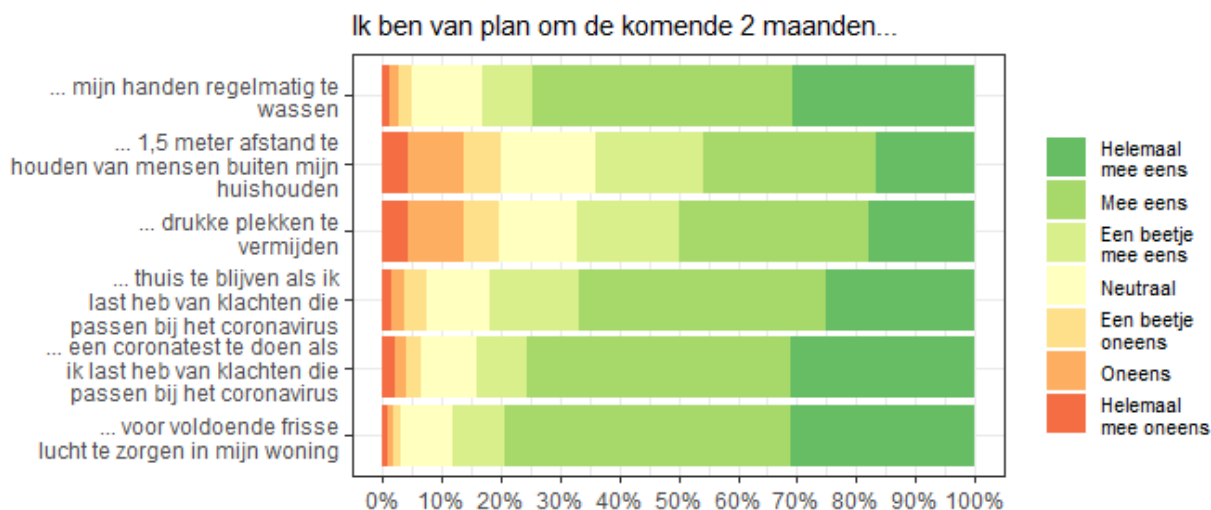

Figure 3.8: Intentie tot naleving algemene gedragsregels

Table 3.5: Intentie tot naleving algemene gedragsregels

	... mijn handen regelmatig te wassen	... 1,5 meter afstand te houden van mensen buiten mijn huishouden	... drukke plekken te vermijden	... thuis te blijven als ik last heb van klachten die passen bij het coronavirus	... een coronatest te doen als ik last heb van klachten die passen bij het coronavirus	... voor voldoende frisse lucht te zorgen in mijn woning
Helemaal mee oneens	21 (1.3%)	75 (4.5%)	72 (4.4%)	26 (1.6%)	37 (2.2%)	15 (0.9%)
Oneens	28 (1.7%)	152 (9.2%)	158 (9.6%)	36 (2.2%)	33 (2.0%)	19 (1.1%)
Een beetje oneens	34 (2.1%)	106 (6.4%)	97 (5.9%)	62 (3.8%)	37 (2.2%)	17 (1.0%)
Neutraal	196 (11.9%)	265 (16.0%)	218 (13.2%)	178 (10.8%)	155 (9.4%)	144 (8.7%)
Een beetje mee eens	141 (8.5%)	300 (18.1%)	286 (17.3%)	246 (14.9%)	143 (8.7%)	149 (9.0%)
Mee eens	723 (43.7%)	480 (29.0%)	526 (31.8%)	687 (41.6%)	732 (44.3%)	794 (48.0%)
Helemaal mee eens	510 (30.9%)	275 (16.6%)	296 (17.9%)	418 (25.3%)	516 (31.2%)	515 (31.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.1.2.4.1 Intentie tot naleving algemene gedragsregels over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 21.91$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (83.3%) en de vorige meting (87.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling van plan te zijn om de komende 2 maanden de handen regelmatig te wassen.

De McNemar toets ($X^2(1) = 3.17$, $p = 0.075$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (64.2%) en de vorige meting (66.5%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling van plan te zijn om de komende 2 maanden 1,5 meter afstand te houden van mensen buiten het huishouden.

De McNemar toets ($X^2(1) = 10.56$, $p = 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (67.5%) en de vorige meting (71.5%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling van plan te zijn om de komende 2 maanden drukke plekken te vermijden.

De McNemar toets ($X^2(1) = 6.18$, $p = 0.013$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (81.5%) en de vorige meting (84.2%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling van plan te zijn om de komende 2 maanden thuis te blijven als men klachten heeft die passen bij het coronavirus.

De McNemar toets ($X^2(1) = 3.42$, $p = 0.064$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (84.3%) en de vorige meting (82.4%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling van plan te zijn om de komende 2 maanden een coronatest te doen als men klachten heeft die passen bij het coronavirus.

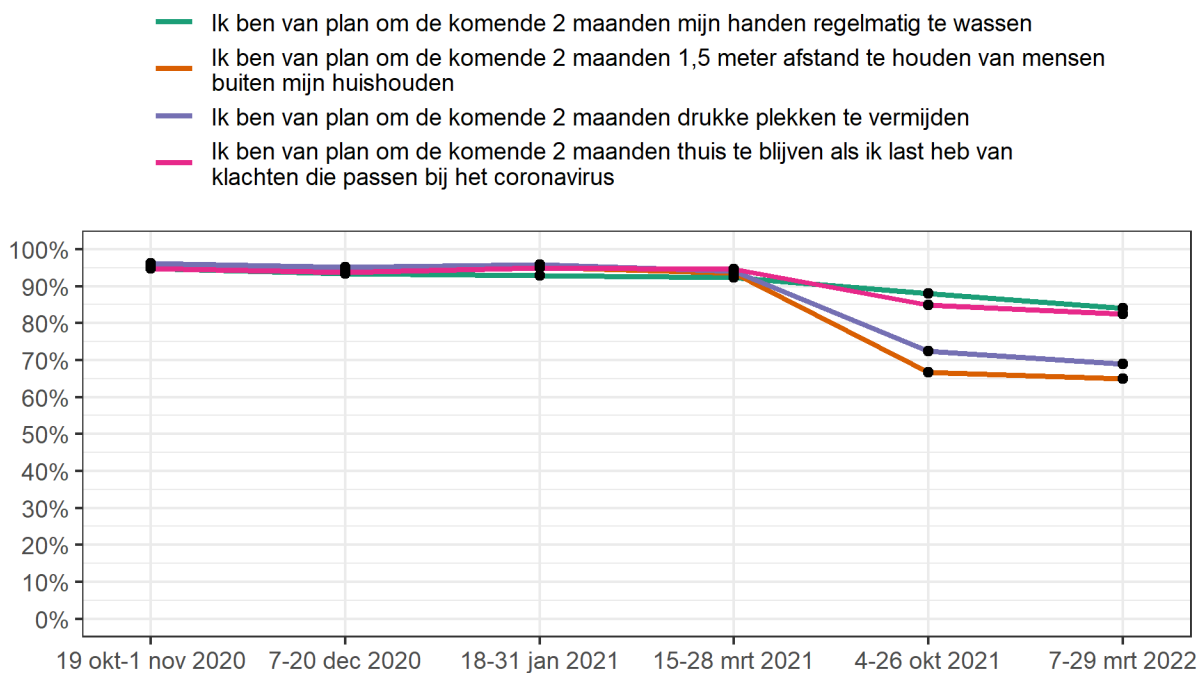

Figure 3.9: Intentie tot naleving algemene gedragsregels over de tijd, totaal percentage dat minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.1.3 Vaccinatiegedrag en bescherming tegen het coronavirus

3.1.3.1 Vaccinatiegedrag

Sinds begin januari 2021 zijn er vaccins tegen het coronavirus beschikbaar in Nederland. Inmiddels heeft iedereen die dat wil de kans gehad om zich te laten vaccineren. In dit onderzoek hebben we respondenten gevraagd of zij zich hebben laten vaccineren.

Op de vraag of men op het moment van invullen minimaal één vaccinatie had gehad, antwoordde 92% van de respondenten het antwoord *Ja*. Daarnaast gaven respectievelijk 0.1% en 0.1% van de respondenten aan dat ze nog niet een eerste vaccinatie hadden gehad, maar dat een afspraak al wel gepland stond of dat ze nog een afspraak wilden maken. In totaal 0.5% van de respondenten gaf aan geen eerste vaccinatie te hebben gehad en nog te twifelen of men zich wil laten vaccineren, en 5.4% gaf aan zich niet te willen laten vaccineren. De rest (1.8%) gaf aan het niet te weten of te willen zeggen.

Van de 1521 respondenten die aangaven een eerste vaccinatie te hebben gehad, gaven 5.7% aan dat dit een Janssen, 64.8% een BioNTech/Pfizer, 9.6% een Moderna, 18% een AstraZeneca en 0.2% een ander vaccin was. De rest (1.7%) gaf aan dit niet te weten of te willen zeggen.

Van degenen die een eerste vaccinatie hebben gehad (uitgezonderd degenen die een Janssen vaccin hebben gehad waarbij een vaccinatie volstaat; $n = 1435$), geeft 96.4% aan dat ze een tweede vaccinatie hebben gehad. In totaal 2.2% geeft aan dat een tweede vaccinatie voor hen niet van toepassing is omdat ze al besmet zijn geweest met het coronavirus en dus één vaccinatie volstaat. Respectievelijk 0.1% en 0.1% geven aan dat ze nog geen tweede vaccinatie hadden gehad, maar dat een afspraak al wel gepland stond of dat ze nog een afspraak wilden maken. In totaal 0.1% van de respondenten gaf aan geen tweede vaccinatie te hebben gehad en nog te twifelen over het nemen van een tweede vaccinatie, en 0.1% gaf aan geen tweede vaccinatie te willen. De rest (0.8%) gaf aan het niet te weten of te willen zeggen.

Aan degenen die aangeven een tweede vaccinatie te hebben gehad of die aangaven geen tweede vaccinatie nodig te hebben vanwege een eerdere besmetting of die aangaven als eerste vaccin een Janssen te hebben gehad ($n = 1501$), is gevraagd of zij ook een booster vaccinatie hebben gehad. Van deze respondenten geeft 85.9% aan dat ze een boostervaccinatie hebben gehad. Daarnaast gaven deze respondenten aan dat ze de boostervaccinatie nog niet hadden gehad maar dat de afspraak al wel gepland staat (0.3%), dat ze nog wel van plan zijn de boostervaccinatie te nemen (2.3%), of dat ze deze gaan nemen wanneer ze in aanmerking komen (0.8%). Daarentegen gaf 4.3% van deze respondenten aan nog te twifelen of ze de boostervaccinatie willen en 6.1% gaf aan de boostervaccinatie niet te willen. De rest (0.3%) weet het niet of wil het niet zeggen.

3.1.3.2 Bescherming tegen het coronavirus

Voldoende beschermd zijn tegen het coronavirus houdt in dat de respondent de basisserie prikken gehad heeft en een boostervaccinatie heeft gehad of dat iemand minder dan 8 weken geleden corona heeft gehad. Om dit te bepalen, hebben we de bovenstaande vragen

over vaccinatiedrag gecombineerd met de vraag over de datum van de (eventuele) laatste coronatest die positief was. Voor meer informatie over de onderstaande definities, verwijzen we u graag naar de methoden sectie.

Van de respondenten in deze sample was 82.3% (n = 1361) voldoende beschermd tegen het coronavirus. In totaal was 15.1% (n = 249) niet voldoende beschermd tegen het coronavirus. Van 2.6% (n = 43) van de respondenten is de beschermingsstatus onbekend.

3.1.4 Algemene opvattingen over het coronavirus

3.1.4.1 Complottheorieën

Om in kaart te brengen in hoeverre complottheorieën een rol spelen is gevraagd of men dacht dat een aantal stellingen waar of onwaar zijn (zie figuur 3.10). Van de respondenten beoordeelt 17.8% de stelling 'Het coronavirus is een biologisch wapen dat in een laboratorium is gemaakt' met misschien waar of zeker waar. Een kleiner percentage beoordeelt de stelling 'De uitbraak van het coronavirus heeft te maken met het 5G netwerk' als misschien waar of zeker waar (5.3%). Daarnaast beoordeelt 6% de stelling dat in de vaccins tegen het corona microchips zitten waarmee de regering mensen wil besturen als misschien of zeker waar.

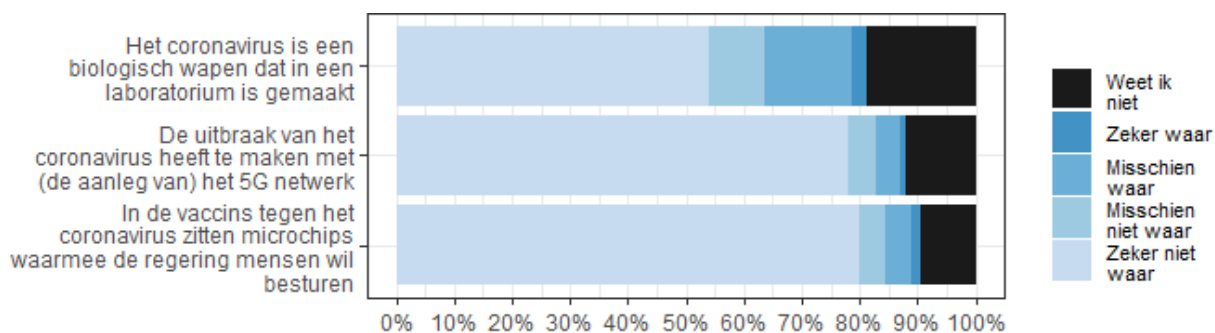

Figure 3.10: Geloof in complottheorieën

Table 3.6: Geloof in complottheorieën

	Het coronavirus is een biologisch wapen dat in een laboratorium is gemaakt	De uitbraak van het coronavirus heeft te maken met (de aanleg van) het 5G netwerk	In de vaccins tegen het coronavirus zitten microchips waarmee de regering mensen wil besturen
Zeker niet waar	893 (54.0%)	1288 (77.9%)	1321 (79.9%)
Misschien niet waar	157 (9.5%)	80 (4.8%)	73 (4.4%)
Misschien waar	252 (15.2%)	71 (4.3%)	76 (4.6%)
Zeker waar	43 (2.6%)	16 (1.0%)	24 (1.5%)
Weet ik niet	308 (18.6%)	198 (12.0%)	159 (9.6%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.1.4.1.1 Complottheorieën over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 6.75$, $p = 0.009$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (18.2%) en de vorige meting (21%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat het coronavirus een biologisch wapen is dat in een laboratorium is gemaakt, waar is.

De McNemar toets ($X^2(1) = 1.29$, $p = 0.257$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (5.3%) en de vorige meting (6.1%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat de uitbraak van het coronavirus te maken heeft met (de aanleg van) het 5G netwerk, waar is.

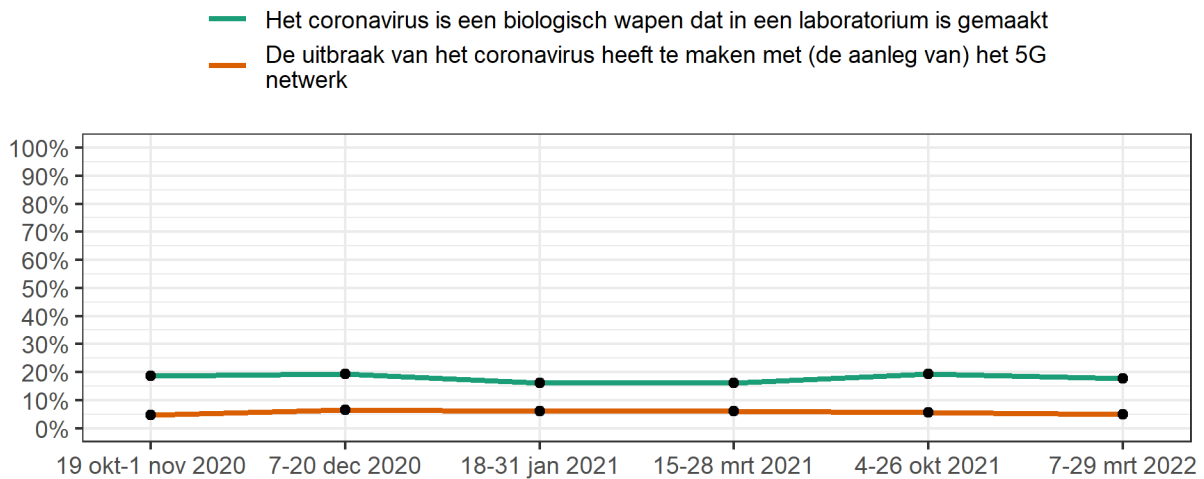

Figure 3.11: Complottheorieën over de tijd, totaal percentage waar (misschien waar, zeker waar).

3.1.4.2 Vertrouwen in aanpak van de overheid

Respondenten zijn verdeeld wat betreft het vertrouwen in de overheid met betrekking tot de aanpak van de coronacrisis (zie figuur 3.12). Meer dan de helft is het eens met de stelling 'Ik heb vertrouwen in de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden' (44.7%).

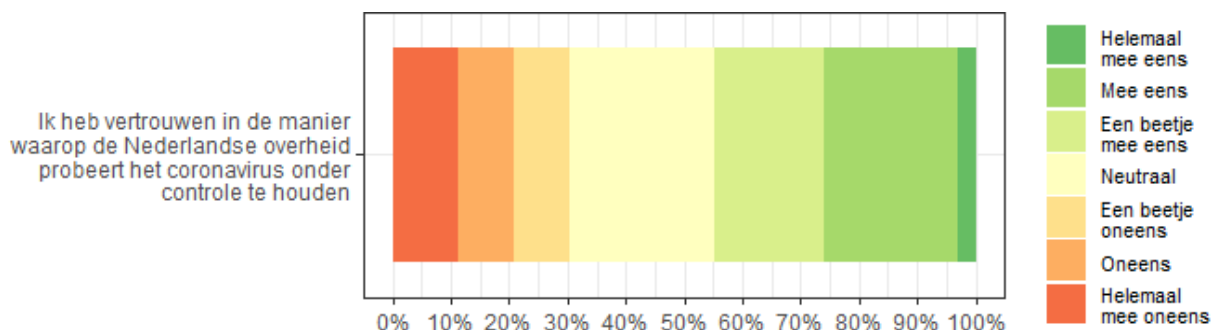

Figure 3.12: Vertrouwen in de Nederlandse overheid

Table 3.7: Vertrouwen in de Nederlandse overheid

Ik heb vertrouwen in de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden	
Helemaal mee oneens	188 (11.4%)
Oneens	157 (9.5%)
Een beetje oneens	157 (9.5%)
Neutraal	412 (24.9%)
Een beetje mee eens	309 (18.7%)
Mee eens	380 (23.0%)
Helemaal mee eens	50 (3.0%)
Totaal	1653 (100%)

3.1.5 Vertrouwen in de aanpak van de overheid over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.04$, $p = 0.833$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (44.8%) en de vorige meting (45.1%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat ze vertrouwen hebben in de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden.

3.2 Bekendheid met CoronaMelder

In de vragenlijst werd gevraagd hoe bekend men (voor het openen van de vragenlijst) was met de CoronaMelder app. In totaal gaf 89.9% aan in meer of mindere mate bekend te zijn met de CoronaMelder (zie figuur 3.13). Een laag percentage (10.1%) gaf aan niet bekend te zijn met de CoronaMelder.

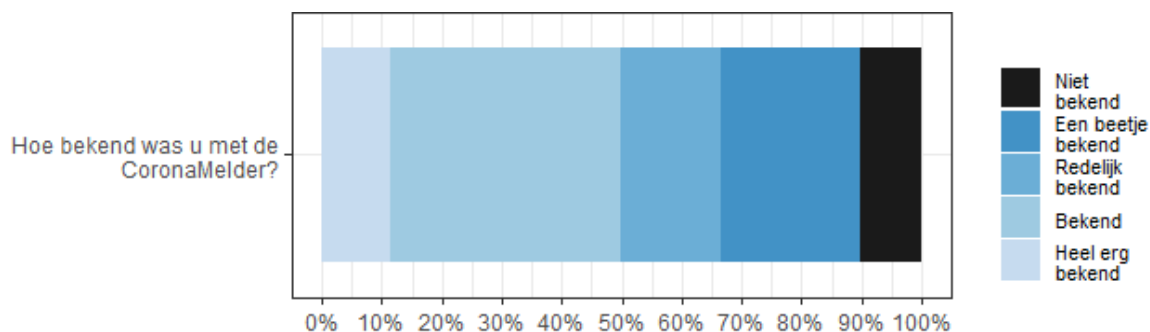

Figure 3.13: Bekendheid met de CoronaMelder

Table 3.8: Bekendheid met de CoronaMelder

Hoe bekend was u met de CoronaMelder?	
Niet bekend	167 (10.1%)
Een beetje bekend	386 (23.4%)
Redelijk bekend	275 (16.6%)
Bekend	638 (38.6%)
Heel erg bekend	187 (11.3%)
Totaal	1653 (100%)

3.2.1 Bekendheid met CoronaMelder over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0, p = 1$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (90.1%) en de vorige meting (90.2%) in het percentage dat aangaf bekend te zijn met de CoronaMelder (heel erg bekend, bekend, redelijk bekend of een beetje bekend).

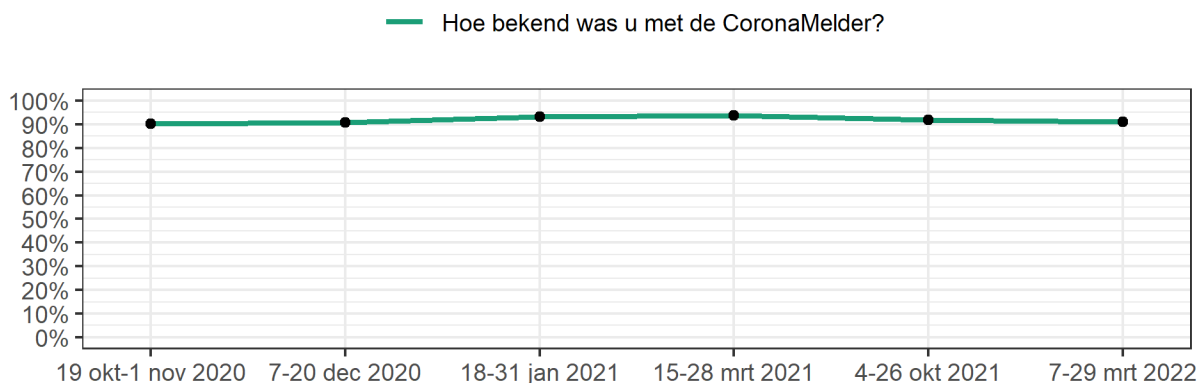

Figure 3.14: Bekendheid met CoronaMelder over de tijd, totaal percentage dat bekend is met de app (een beetje bekend, redelijk bekend, bekend, heel erg bekend).

3.3 Gebruik CoronaMelder

Van alle respondenten gaf 19.4% (n = 321) aan dat hij/zij de CoronaMelder op dit moment gebruikt en 63.8% (n = 1054) geeft aan de CoronaMelder nooit te hebben gebruikt. 16.8% (n = 278) gaf aan de CoronaMelder in het verleden gebruikt te hebben maar op dit moment niet meer.

3.4 Intentie tot (blijvend) gebruik CoronaMelder

Er werd gevraagd of de respondenten de intentie hadden om de CoronaMelder de komende twee maanden te (blijven) gebruiken. Van de respondenten die de CoronaMelder app nooit hebben gebruikt, gaf 1.3% aan van plan te zijn om de CoronaMelder te gaan gebruiken in de komende twee maanden (zie figuur 3.15). Nog 7.6% geeft aan hier neutraal in te staan. Het merendeel (91.1%) geeft aan niet van plan te zijn de CoronaMelder te gaan gebruiken.

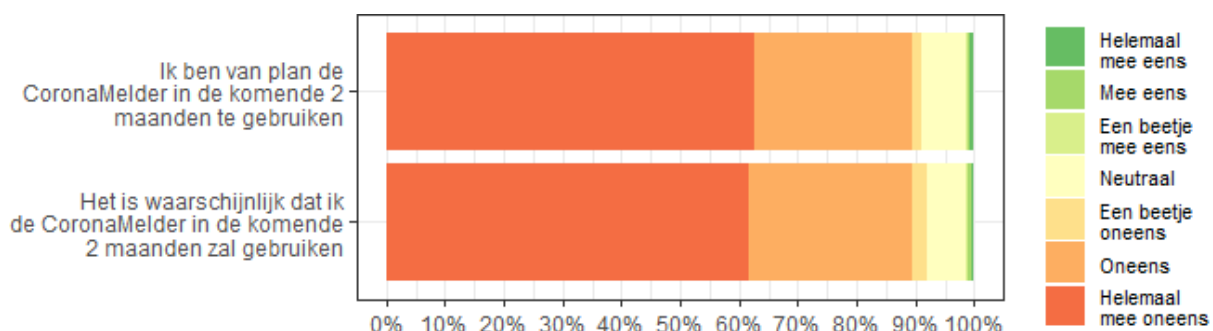

Figure 3.15: Intentie tot gebruik bij respondenten die de CoronaMelder nooit hebben gebruikt

Table 3.9: Intentie tot gebruik bij respondenten die de CoronaMelder nooit hebben gebruikt

	Ik ben van plan de CoronaMelder in de komende 2 maanden te gebruiken	Het is waarschijnlijk dat ik de CoronaMelder in de komende 2 maanden zal gebruiken
Helemaal mee oneens	659 (62.5%)	649 (61.6%)
Oneens	284 (26.9%)	295 (28.0%)
Een beetje oneens	17 (1.6%)	24 (2.3%)
Neutraal	80 (7.6%)	71 (6.7%)
Een beetje mee eens	2 (0.2%)	3 (0.3%)
Mee eens	5 (0.5%)	7 (0.7%)
Helemaal mee eens	7 (0.7%)	5 (0.5%)
Totaal	1054 (100%)	1054 (100%)

Van de respondenten die de CoronaMelder op dit moment al gebruiken, gaf een overgrote meerderheid (82.6%) aan van plan te zijn de CoronaMelder te blijven gebruiken in de komende 2 maanden (zie figuur 3.16). Een kleine hoeveelheid respondenten gaf aan hier

neutraal in te staan (9.7%) Slechts 7.8% gaf aan niet van plan te zijn de CoronaMelder te blijven gebruiken.

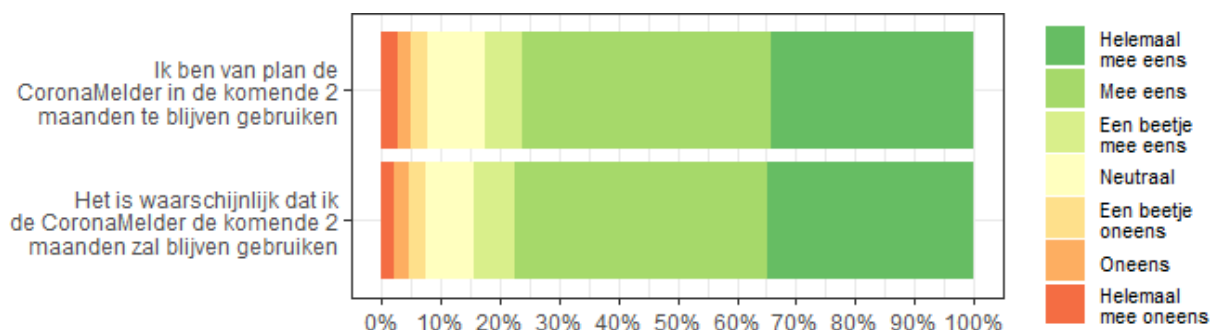

Figure 3.16: Intentie tot gebruik bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment al gebruiken

Table 3.10: Intentie tot gebruik bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment al gebruiken

	Ik ben van plan de CoronaMelder in de komende 2 maanden te blijven gebruiken	Het is waarschijnlijk dat ik de CoronaMelder de komende 2 maanden zal blijven gebruiken
Helemaal mee oneens	9 (2.8%)	7 (2.2%)
Oneens	7 (2.2%)	8 (2.5%)
Een beetje oneens	9 (2.8%)	9 (2.8%)
Neutraal	31 (9.7%)	26 (8.1%)
Een beetje mee eens	20 (6.2%)	22 (6.9%)
Mee eens	135 (42.1%)	137 (42.7%)
Helemaal mee eens	110 (34.3%)	112 (34.9%)
Totaal	321 (100%)	321 (100%)

3.4.1 Intentie tot (blijvend) gebruik CoronaMelder over de tijd

Om te bepalen of de intentie tot (toekomstig) gebruik bij de niet gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 5.48$, $p = 0.019$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage niet gebruikers in de huidige wave (1.2%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij de CoronaMelder in de komende twee maanden gaat gebruiken vergeleken met het percentage niet gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (2.8%).

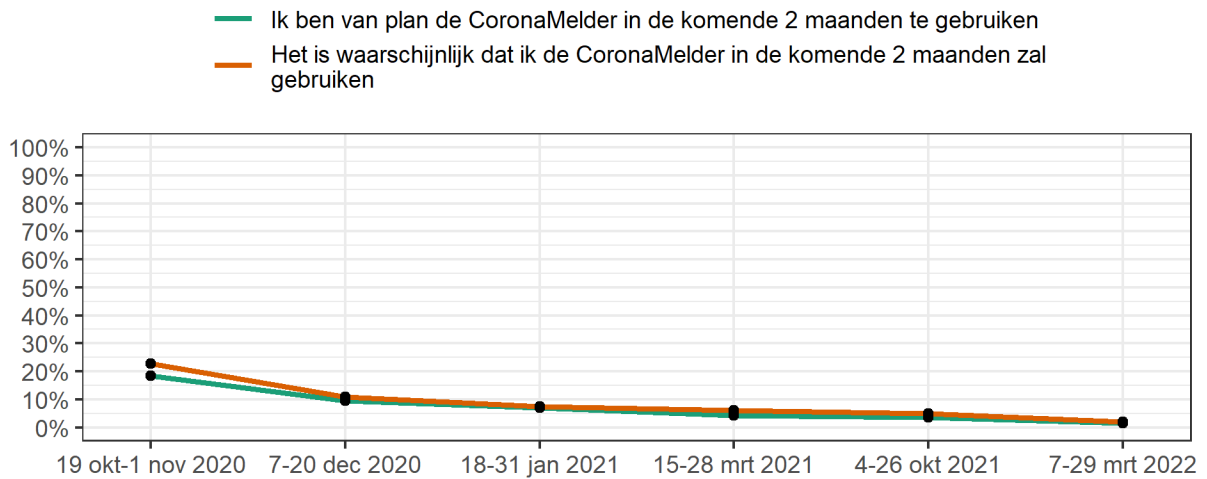

Figure 3.17: Intentie tot gebruik over tijd bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment niet gebruiken, totaal percentage dat minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

Om te bepalen of de intentie tot blijvend gebruik bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 8.01$, $p = 0.005$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (83.6%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij de CoronaMelder in de komende twee maanden blijft gebruiken vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (91%).

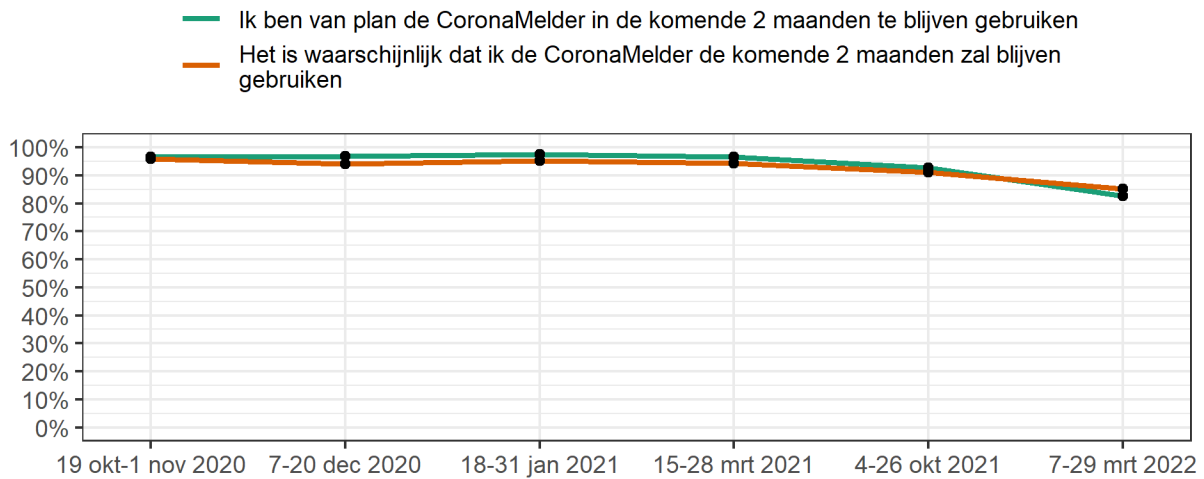

Figure 3.18: Intentie tot gebruik over tijd bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment gebruiken, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.5 Vergelijking gebruikers en niet gebruikers

3.5.1 Demografische gegevens naar gebruikersstatus

Om inzicht te krijgen in welke factoren (demografisch, persoonlijk, sociaal, omgevingsfactoren) samenhangen met het gebruiken van de CoronaMelder worden respondenten die momenteel de CoronaMelder gebruiken vergeleken met de respondenten die de CoronaMelder nooit hebben gebruikt.

Om dit te onderzoeken wordt voor elke demografische variabele een chi kwadraat toets uitgevoerd. In het geval dat deze toets aangeeft dat de demografische variabele en de gebruikersstatus afhankelijk zijn - oftewel dat een of meerdere van de subgroepen afwijken van het gemiddelde percentage gebruikers - worden er posthoc paarsgewijze chi kwadraattests met FDR-correctie uitgevoerd om te bepalen welke groepen significant van elkaar verschillen in percentage gebruikers. In de onderstaande tabel kunnen de resultaten gevonden worden. In de appendix kunnen alle paarsgewijze vergelijkingen gevonden worden voor variabelen die samenhangen met de gebruikersstatus.

Demografische variabelen die niet samenhangen met gebruik waren geslacht, leeftijd, de stedelijkheid van de woonplaats en de dagelijkse bezigheid (bv. loondienst, pensioen).

Voor de volgende demografische kenmerken was er wel een afhankelijkheid: het percentage gebruikers was niet gelijk verdeeld over de verschillende opleidingsniveaus. Bij de hoger opgeleiden (hbo, wo, havo/vwo) was het percentage gebruikers het hoogst. Bij mensen die alleen basisonderwijs hebben gevolgd was dit percentage het laagst. Ook netto maandkomen hing samen met gebruik: mensen die maandelijks meer dan 3501 euro netto verdienen gebruiken de CoronaMelder het vaakst. Bij de burgerlijke staat en de woonvorm

huishouden was er ook een onafhankelijkheid. Zo gebruikten respondenten met de burgerlijke staat *weduwen/weduwnaars* en respondenten met de woonvorm *anders* minder vaak de CoronaMelder. Hierbij moet worden opgemerkt dat het aantal weduwnaars en mensen met een 'andere' woonvorm laag was.

Table 3.11: Demografische kenmerken naar gebruikersstatus

	Gebruiker (N=321)	Niet gebruiker (N=1054)	Total (N=1375)	p value
Geslacht				0.171
Man	158 (25.0%)	473 (75.0%)	631 (100.0%)	
Vrouw	163 (21.9%)	581 (78.1%)	744 (100.0%)	
Leeftijdscategorie				0.291
17 - 24 jaar	16 (15.1%)	90 (84.9%)	106 (100.0%)	
25 - 34 jaar	30 (20.8%)	114 (79.2%)	144 (100.0%)	
35 - 44 jaar	37 (24.3%)	115 (75.7%)	152 (100.0%)	
45 - 54 jaar	42 (22.0%)	149 (78.0%)	191 (100.0%)	
55 - 64 jaar	80 (25.5%)	234 (74.5%)	314 (100.0%)	
65 jaar en ouder	116 (24.8%)	352 (75.2%)	468 (100.0%)	
Stedelijkheid woonplaats				0.115

Zeer sterk stedelijk	42 (17.9%)	193 (82.1%)	235 (100.0%))
Sterk stedelijk	83 (25.5%)	243 (74.5%)	326 (100.0%))
Matig stedelijk	64 (27.1%)	172 (72.9%)	236 (100.0%))
Weinig stedelijk	54 (21.2%)	201 (78.8%)	255 (100.0%))
Niet stedelijk	74 (23.6%)	239 (76.4%)	313 (100.0%))
Onbekend	4 (40.0%)	6 (60.0%)	10 (100.0%))

**Belangrijkste
bezigheid**

0.05
7

Verricht betaald werk in loondienst	156 (25.4%)	457 (74.6%)	613 (100.0%))
Is vrije beroepsbeoefenaar, freelancer of zelfstandige	18 (26.1%)	51 (73.9%)	69 (100.0%))
Gaat naar school of studeert	10 (15.2%)	56 (84.8%)	66 (100.0%))
Verzorgt de huishouding	15 (16.1%)	78 (83.9%)	93 (100.0%))
Is met pensioen (vervroegd, AOW of VUT)	100 (25.3%)	295 (74.7%)	395 (100.0%))
Is (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt	10 (15.6%)	54 (84.4%)	64 (100.0%))
Anders	12 (16.0%)	63 (84.0%)	75 (100.0%))

Hoogste opleiding met diploma				0.028
basisonderwijs	5 (11.9%)	37 (88.1%)	42 (100.0%)	
vmbo	51 (18.6%)	223 (81.4%)	274 (100.0%)	
havo/vwo	40 (26.8%)	109 (73.2%)	149 (100.0%)	
mbo	72 (23.0%)	241 (77.0%)	313 (100.0%)	
hbo	102 (27.3%)	271 (72.7%)	373 (100.0%)	
wo	44 (25.6%)	128 (74.4%)	172 (100.0%)	
anders	7 (13.5%)	45 (86.5%)	52 (100.0%)	
Burgerlijke staat				< 0.001
Gehuwd	168 (27.2%)	449 (72.8%)	617 (100.0%)	
Gescheiden	54 (27.6%)	142 (72.4%)	196 (100.0%)	
Weduwe of weduwnaar	13 (11.7%)	98 (88.3%)	111 (100.0%)	
Nooit getrouwd	86 (19.1%)	365 (80.9%)	451 (100.0%)	
Netto maandinkomen				< 0.001

geen inkomen	22 (18.8%)	95 (81.2%)	117 (100.0%)
EUR 500 of minder	6 (17.1%)	29 (82.9%)	35 (100.0%)
EUR 501 t/m EUR 1000	27 (19.6%)	111 (80.4%)	138 (100.0%)
EUR 1001 t/m EUR 1500	39 (18.4%)	173 (81.6%)	212 (100.0%)
EUR 1501 t/m EUR 2000	53 (20.5%)	205 (79.5%)	258 (100.0%)
EUR 2001 t/m EUR 2500	62 (28.8%)	153 (71.2%)	215 (100.0%)
EUR 2501 t/m EUR 3000	48 (29.6%)	114 (70.4%)	162 (100.0%)
EUR 3001 t/m EUR 3500	20 (25.6%)	58 (74.4%)	78 (100.0%)
Meer dan EUR 3501	33 (43.4%)	43 (56.6%)	76 (100.0%)
Onbekend	11 (13.1%)	73 (86.9%)	84 (100.0%)
Woonvorm huishouden			
Alleenstaande	103 (21.9%)	367 (78.1%)	470 (100.0%)
(On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren)	138 (27.5%)	363 (72.5%)	501 (100.0%)
(On)gehuwd samenwonend, met kind(eren)	64 (21.5%)	233 (78.5%)	297 (100.0%)

0.03
3

Alleenstaande, met kind(eren)	11 (16.7%)	55 (83.3%)	66 (100.0%)
Anders	5 (12.2%)	36 (87.8%)	41 (100.0%)

3.5.2 Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie naar gebruikersstatus

Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of het totaal aandeel respondenten dat het eens (een beetje, eens, helemaal mee eens) is met de stellingen die betrekking hebben op gezondheidsmotivatie en risicoperceptie verschilt tussen de huidige gebruikers en degenen die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben.

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 27.52$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (55.5%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in komende twee maanden een risico op een besmetting met het coronavirus loopt vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (38.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 20.71$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (60.4%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de kans groot zou zijn dat diegene anderen zal besmetten indien hij/zij zelf besmet zou zijn, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (45.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 17.01$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (60.1%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij het erg zou vinden om besmet te raken met het coronavirus vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (46.8%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 33.04$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (87.9%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij het erg zou vinden om andere mensen te besmetten met het coronavirus vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (71.9%).

Table 3.12: Ernst en vatbaarheid coronavirus naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik loop in de komende twee maanden risico op een besmetting met het coronavirus	178 (55.5%)	140 (50.4%)	408 (38.7%)
Als ik besmet raak met het coronavirus is de kans groot dat ik anderen zal besmetten	194 (60.4%)	157 (56.5%)	482 (45.7%)

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik vind het erg om besmet te raken met het coronavirus	193 (60.1%)	139 (50.0%)	493 (46.8%)
Ik vind het erg als ik andere mensen besmet met het coronavirus	282 (87.9%)	219 (78.8%)	758 (71.9%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

In onderstaande tabellen is te zien hoe deze percentages opgebouwd zijn voor deze vier vragen, voor huidige gebruikers en niet gebruikers.

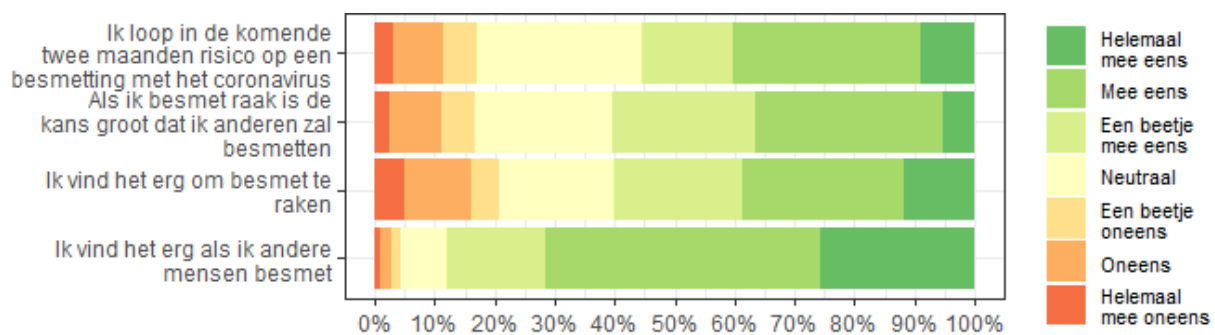

Figure 3.19: Waargenomen ernst en vatbaarheid - Gebruikers

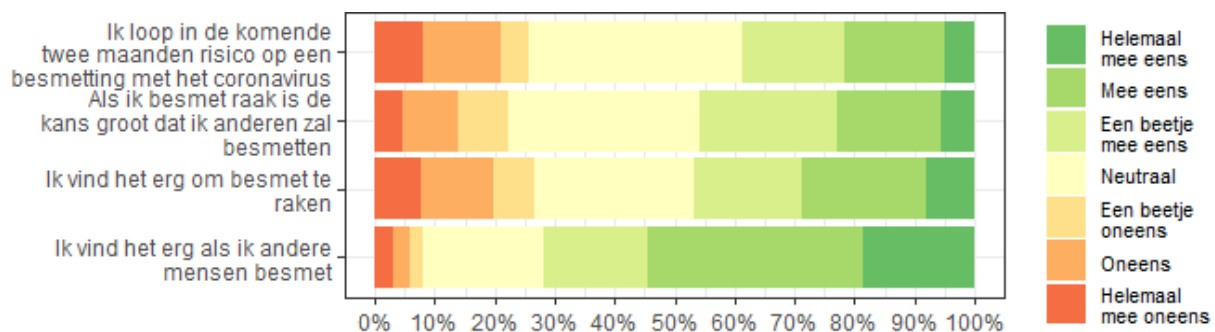

Figure 3.20: Waargenomen ernst en vatbaarheid - Niet gebruikers

3.5.3 Naleving en intentie tot naleving algemene gedragsregels naar gebruikersstatus

Relevant om te weten is of de mensen die de CoronaMelder momenteel gebruiken, mensen zijn die zich in het algemeen al beter aan de gedragsregels houden.

Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of het totaal aandeel respondenten dat het eens (een beetje, eens, helemaal mee eens) is met de stellingen verschilt tussen de huidige gebruikers en degenen die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben.

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 20.7$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (91.9%) dat aangaf de intentie te hebben om handen regelmatig te wassen vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (80.9%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 14.55$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (80.1%) dat aangaf vaak, meestal of altijd de handen te wassen met water en zeep vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (68.9%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 7.41$, $p = 0.007$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (71%) dat aangaf de intentie te hebben om 1.5 meter afstand te houden van mensen buiten hun huishouden vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (62.5%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.29$, $p = 0.59$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers (38%) dat aangaf vaak, meestal of altijd 1.5 meter afstand te houden van mensen buiten hun huishouden vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (36.1%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 7.89$, $p = 0.005$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (74.1%) dat aangaf de intentie te hebben om drukke plekken te vermijden vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (65.6%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0$, $p = 0.963$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers (16.8%) dat aangaf vaak, meestal of altijd op plekken te zijn geweest die eigenlijk te druk waren om 1.5 meter afstand te houden, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (16.5%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 21.21$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (90.7%) dat aangaf intentie te hebben om in quarantaine te gaan in geval van klachten vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (79.1%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 32.73$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (94.1%) dat aangaf intentie te hebben om zich te laten testen op het coronavirus in geval van klachten vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (80.4%).

Table 3.13: Intentie tot houden aan algemene gedragsadviezen naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens) per gedragsadvies. Ik ben van plan om de komende 2 maanden ...

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
... mijn handen regelmatig te wassen	295 (91.9%)	226 (81.3%)	853 (80.9%)

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
... 1,5 meter afstand te houden van mensen buiten mijn huishouden	228 (71.0%)	168 (60.4%)	659 (62.5%)
... drukke plekken te vermijden	238 (74.1%)	179 (64.4%)	691 (65.6%)
... thuis te blijven als ik last heb van klachten die passen bij het coronavirus	291 (90.7%)	226 (81.3%)	834 (79.1%)
... een coronatest te doen als ik last heb van klachten die passen bij het coronavirus	302 (94.1%)	242 (87.1%)	847 (80.4%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

Table 3.14: Zelfgerapporteerde naleving algemene gedragsadviezen naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage hoogfrequent (vaak, meestal en altijd) per gedragsadvies. In de afgelopen 2 maanden, hoe vaak ...

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
... hebt u uw handen gewassen met water en zeep?	257 (80.1%)	192 (69.1%)	726 (68.9%)
... bent u minder dan op 1,5 meter afstand geweest van mensen buiten uw huishouden?	122 (38.0%)	113 (40.6%)	381 (36.1%)
... bent u op een plek geweest waar het eigenlijk te druk was om de 1,5 meter afstand te houden?	54 (16.8%)	47 (16.9%)	174 (16.5%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.5.4 Vaccinatiedrag en bescherming tegen het coronavirus naar gebruikerstatus

Van de CoronaMelder gebruikers was 91.9% voldoende beschermd tegen het coronavirus, 6.9% was niet voldoende beschermd en van 1.2% was dit onbekend. Van degenen die de CoronaMelder niet gebruiken, was 78.1% voldoende beschermd, 18.7% niet voldoende beschermd en van 3.2% was dit onbekend.

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 30.01$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (91.9%) dat voldoende beschermd was vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (78.1%).

3.5.5 Algemene opvattingen over het coronavirus naar gebruikersstatus

Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of het totaal aandeel respondenten die denkt dat de stelling waar is (*zeker waar* en *misschien waar*) verschilt tussen de huidige gebruikers en degenen die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben.

3.5.5.1 Complottheorieën naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 12.83$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (10.9%) dat aangaf dat het waar is dat het coronavirus een biologisch wapen is dat in een laboratorium is gemaakt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (19.8%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 11.66$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (1.6%) dat aangaf dat het waar is dat de uitbraak van het coronavirus heeft te maken met het 5G netwerk, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (6.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 3.62$, $p = 0.057$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers (3.4%) dat aangaf dat het waar is dat in de vaccins tegen het coronavirus microchips zitten waarmee de regering mensen wil besturen, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (6.5%).

Table 3.15: Geloof in complottheorieën. Aantal en totaal percentage dat overtuigd is dat de stelling waar is (zeker waar, misschien waar).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Het coronavirus is een biologisch wapen dat in een laboratorium is gemaakt	35 (10.9%)	51 (18.3%)	209 (19.8%)
De uitbraak van het coronavirus heeft te maken met (de aanleg van) het 5G netwerk	5 (1.6%)	11 (4.0%)	71 (6.7%)
In de vaccins tegen het coronavirus zitten microchips waarmee de regering mensen wil besturen	11 (3.4%)	21 (7.6%)	68 (6.5%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.5.5.2 Vertrouwen in de overheid naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 99.06$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (67.9%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat ze vertrouwen hebben in de aanpak van de Nederlandse overheid om het coronavirus onder controle te krijgen, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (36.2%).

3.6 Verklarende variabelen voor adoptie

3.6.1 Verwachte effectiviteit CoronaMelder in bestrijding coronavirus

In kaart is gebracht in welke mate men denkt dat de CoronaMelder bijdraagt aan de bestrijding van het coronavirus. In totaal gaf 32.2% aan het eens te zijn met de stelling dat men door het gebruiken van de CoronaMelder bijdraagt aan de bestrijding van het coronavirus. Daarnaast gaf 35.4% aan dat de CoronaMelder nuttig is om ervoor te zorgen dat het coronavirus zich minder verspreidt en geeft 40.5% aan dat de CoronaMelder helpt om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen.

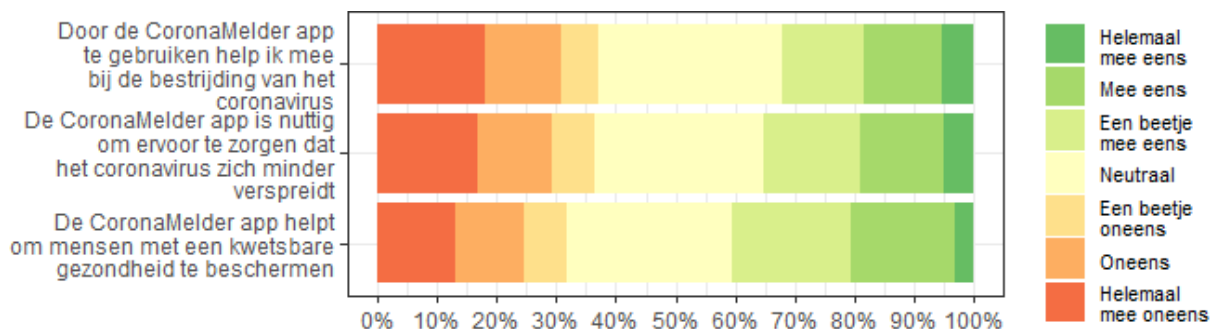

Figure 3.21: Verwachte effectiviteit CoronaMelder

Table 3.16: Verwachte effectiviteit CoronaMelder

	Door de CoronaMelder app te gebruiken help ik mee bij de bestrijding van het coronavirus	De CoronaMelder app is nuttig om ervoor te zorgen dat het coronavirus zich minder verspreidt	De CoronaMelder app helpt om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen
Helemaal mee oneens	296 (17.9%)	278 (16.8%)	216 (13.1%)
Oneens	216 (13.1%)	206 (12.5%)	192 (11.6%)
Een beetje oneens	98 (5.9%)	116 (7.0%)	115 (7.0%)
Neutraal	511 (30.9%)	468 (28.3%)	461 (27.9%)
Een beetje mee eens	226 (13.7%)	269 (16.3%)	326 (19.7%)
Mee eens	220 (13.3%)	232 (14.0%)	289 (17.5%)
Helemaal mee eens	86 (5.2%)	84 (5.1%)	54 (3.3%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

Er is ook gevraagd hoeveel procent van de Nederlandse bevolking volgens de respondent de CoronaMelder app zou moeten gebruiken om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. De meeste respondenten (24.9%) dachten dat 76-90% van de Nederlandse bevolking de CoronaMelder moet gebruiken om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. In totaal dacht 55% van de respondenten dat meer dan 50% van de Nederlandse bevolking de CoronaMelder app moet gebruiken om effectief te zijn. Het aandeel respondenten dat aan gaf niet te weten hoeveel mensen de CoronaMelder app zouden moeten gebruiken is 32.3%.

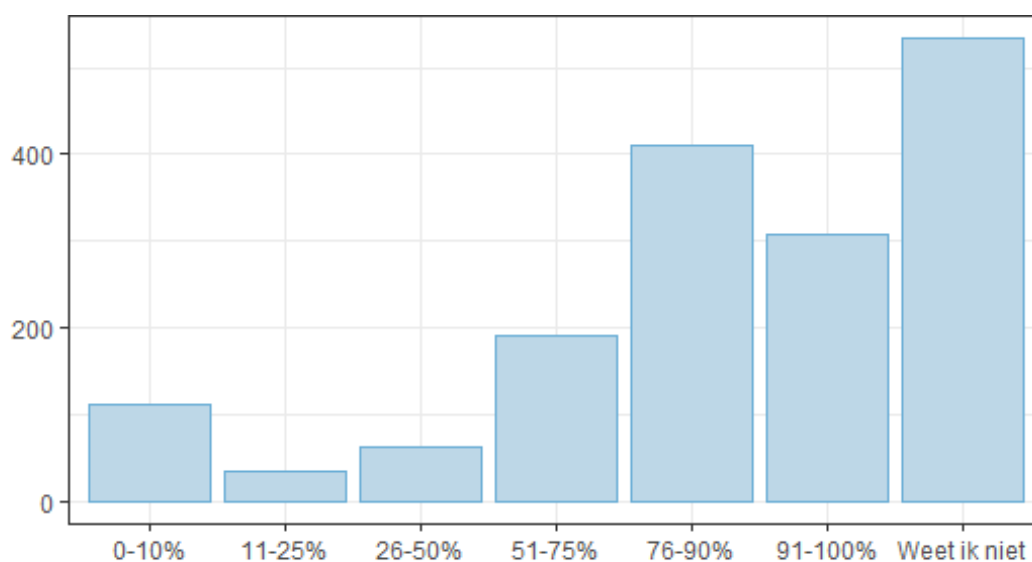

Figure 3.22: Percentage van Nederlandse bevolking dat de CoronaMelder moet gebruiken om verspreiding van het virus tegen te gaan

Table 3.17: Percentage van Nederlandse bevolking dat de CoronaMelder moet gebruiken om verspreiding van het virus tegen te gaan

Hoeveel procent van de Nederlandse bevolking zou volgens u de CoronaMelder app moeten gebruiken om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan?	
0-10%	112 (6.8%)
11-25%	35 (2.1%)
26-50%	63 (3.8%)
51-75%	191 (11.6%)
76-90%	411 (24.9%)
91-100%	307 (18.6%)
Weet ik niet	534 (32.3%)
Totaal	1653 (100%)

3.6.1.1 Verwachte effectiviteit CoronaMelder naar gebruikersstatus

Om te onderzoeken of de verwachte effectiviteit een rol speelt in adoptie, is gekeken of er verschillen waren in verwachte effectiviteit naar gebruikersstatus.

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 422.63$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (78.8%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat, door de CoronaMelder te gebruiken, men bijdraagt aan de bestrijding van het coronavirus, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (17.6%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 269.79$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (74.1%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de CoronaMelder nuttig is om ervoor te zorgen dat het coronavirus zich minder verspreidt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (23.8%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 202.08$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (73.5%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de CoronaMelder helpt om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (29%).

Table 3.18: Verwachte effectiviteit CoronaMelder naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Door de CoronaMelder app te gebruiken help ik mee bij de bestrijding van het coronavirus	253 (78.8%)	94 (33.8%)	185 (17.6%)
De CoronaMelder app is nuttig om ervoor te zorgen dat het coronavirus zich minder verspreidt	238 (74.1%)	96 (34.5%)	251 (23.8%)
De CoronaMelder app helpt om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen	236 (73.5%)	127 (45.7%)	306 (29.0%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.1.2 Verwachte effectiviteit CoronaMelder over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 34.67$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (32.5%) en de vorige meting (39.3%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men door de CoronaMelder te gebruiken meehelpt bij de bestrijding van het coronavirus.

De McNemar toets ($X^2(1) = 33.63$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (35.9%) en de vorige meting (43.1%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de CoronaMelder nuttig is om ervoor te zorgen dat het coronavirus zich minder verspreidt.

De McNemar toets ($X^2(1) = 6.39$, $p = 0.011$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (40.6%) en de vorige meting (43.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de CoronaMelder helpt bij het beschermen van de mensen met een kwetsbare gezondheid.

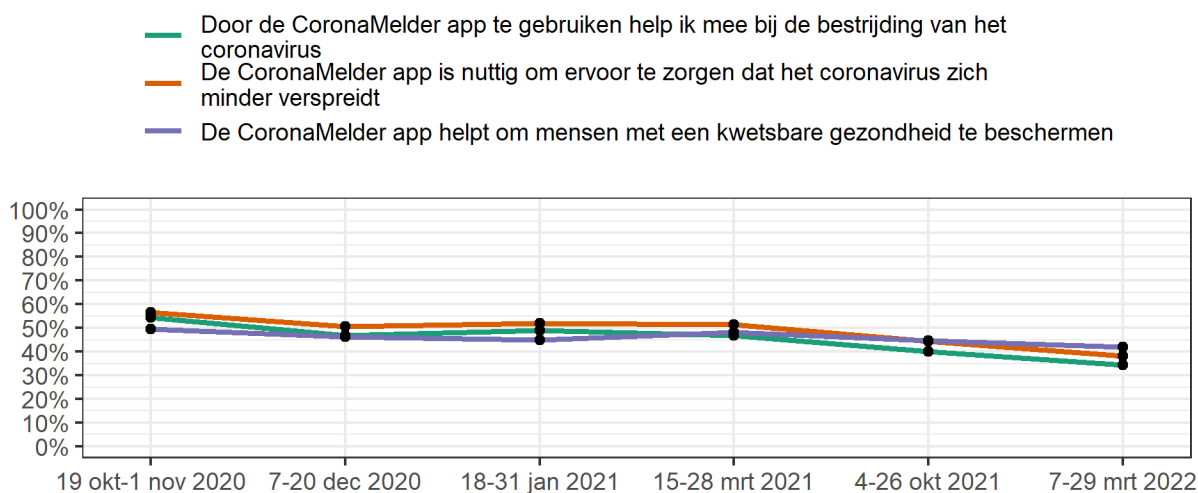

Figure 3.23: Verwachte effectiviteit CoronaMelder over de tijd, totaal percentage dat minstens een beetje eens was met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.2 CoronaMelder in de media

Er is gekeken of men gemerkt heeft dat de CoronaMelder in de media en/of het nieuws voorbij is gekomen, en wat volgens hen de toon van deze berichten was. In totaal gaf 55.2% aan dat de CoronaMelder af en toe, soms of vaak in de media en/of het nieuws voorbij was gekomen in de afgelopen maand.

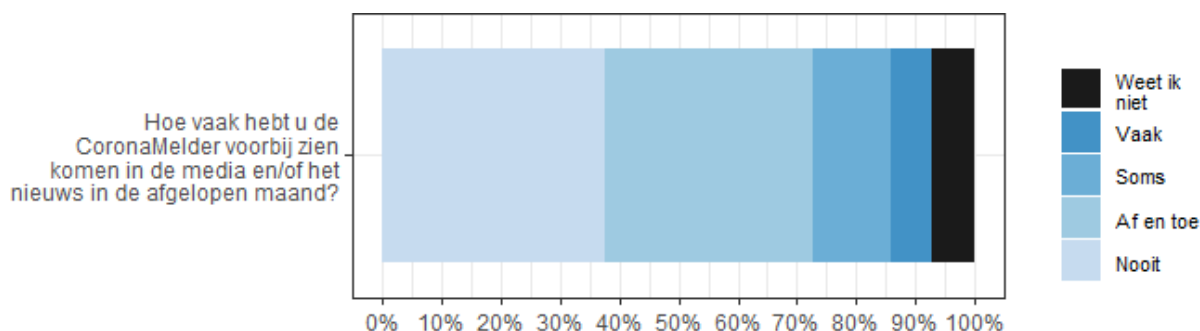

Figure 3.24: CoronaMelder in de media

Table 3.19: CoronaMelder in de media

Hoe vaak hebt u de CoronaMelder voorbij zien komen in de media en/of het nieuws in de afgelopen maand?	
Nooit	621 (37.6%)
Af en toe	582 (35.2%)
Soms	214 (12.9%)
Vaak	116 (7.0%)
Weet ik niet	120 (7.3%)
Totaal	1653 (100%)

Daarnaast is aan de respondenten (912) die de in voorgaande vraag aangaven de CoronaMelder af en toe, soms of vaak voorbij te hebben zien gekomen in de media en/of nieuws ook gevraagd naar de toon van de berichtgeving over de CoronaMelder. Hierbij gaf 30.4% aan dat deze berichten in de media over het algemeen positief van toon waren. In totaal gaf 10.2% aan dat de berichten negatief van toon waren.

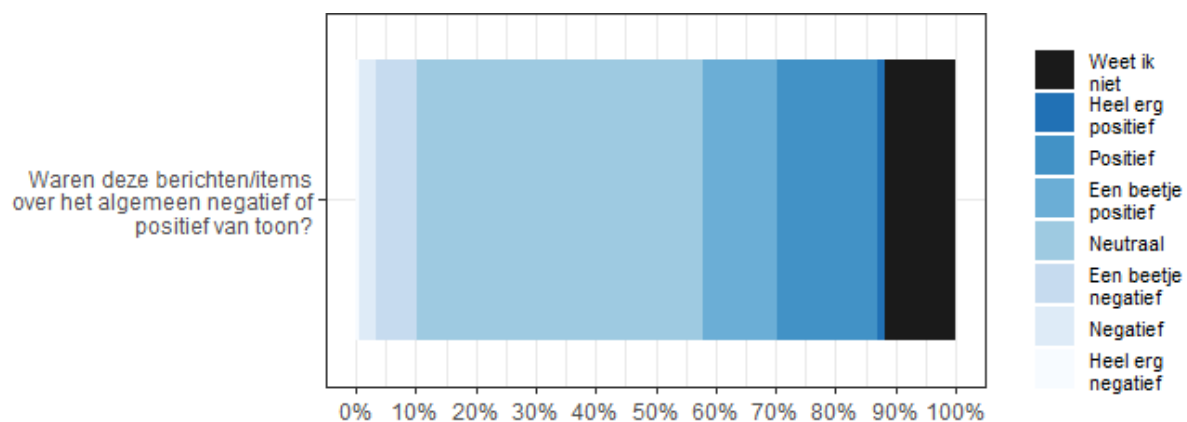

Figure 3.25: Toon van mediaberichten over de CoronaMelder

Table 3.20: Toon van mediaberichten over de CoronaMelder

Waren deze berichten/items over het algemeen negatief of positief van toon?	
Heel erg negatief	6 (0.7%)
Negatief	26 (2.9%)
Een beetje negatief	61 (6.7%)
Neutraal	435 (47.7%)
Een beetje positief	114 (12.5%)
Positief	152 (16.7%)
Heel erg positief	11 (1.2%)
Weet ik niet	107 (11.7%)
Totaal	912 (100%)

3.6.2.1 CoronaMelder in de media naar gebruikersstatus

Om te onderzoeken of de media-aandacht een rol speelt in adoptie, is gekeken of er verschillen waren in media-aandacht en toon van berichten naar gebruikersstatus.

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.03$, $p = 0.858$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers (54.8%) dat aangaf de CoronaMelder voorbij te hebben zien komen in de media en/of het nieuws, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (55.6%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 24.5$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (44.9%) dat aangaf dat de berichten/items over de CoronaMelder over het algemeen positief van toon waren, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (25.1%).

Table 3.21: Mediaberichten over de CoronaMelder naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage dat minstens af en toe berichten heeft gezien (af en toe, soms, vaak).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Hoe vaak hebt u de CoronaMelder voorbij zien komen in de media en/of het nieuws in de afgelopen maand?	176 (54.8%)	150 (54.0%)	586 (55.6%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

Table 3.22: Toon van mediaberichten over de CoronaMelder naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage dat deze toon als positief beschouwt (een beetje positief, positief, heel erg positief).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Waren deze berichten/items over het algemeen negatief of positief van toon?	79 (44.9%)	51 (34.0%)	147 (25.1%)
Totaal	176 (100.0%)	150 (100.0%)	586 (100.0%)

3.6.2.2 CoronaMelder in de media over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 34.1$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (54.7%) en de vorige meting (63%) in het percentage dat aangaf de CoronaMelder voorbij te hebben zien komen in de media en/of het nieuws in de afgelopen maand.

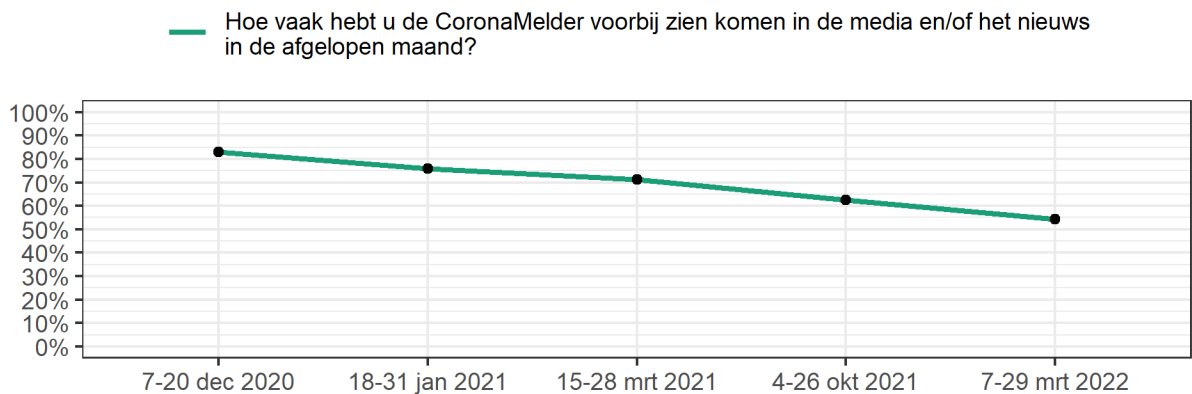

Figure 3.26: Mediaberichten over de CoronaMelder over de tijd. Aantal en totaal percentage dat minstens af en toe berichten heeft gezien (af en toe, soms, vaak).

Om te bepalen of de toon van de mediaberichten over de CoronaMelder verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave de CoronaMelder in de media hadden gezien en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin het voorbij zien komen in de media in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.16$, $p = 0.692$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage respondenten in de huidige wave (29.7%) dat aangaf dat de berichten/items over de CoronaMelder in de media over het algemeen positief waren, vergeleken met het percentage uit de vorige wave (30.6%).

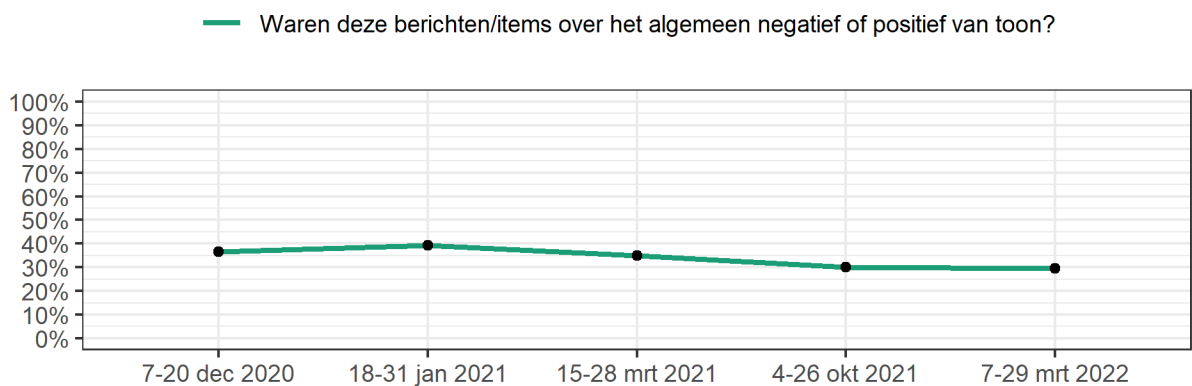

Figure 3.27: Toon van mediaberichten over de CoronaMelder over de tijd. Aantal en totaal percentage dat deze toon als positief beschouwt (een beetje positief, positief, heel erg positief).

3.6.3 Vertrouwen in adequaatheid techniek

In de vragenlijst werd gepeild in welke mate men vertrouwen heeft in de adequaatheid van de techniek. Een meerderheid van de respondenten antwoordde 'zeker waar' of 'misschien

waar' op de stelling 'De techniek (Bluetooth) die wordt gebruikt in de CoronaMelder geeft aan wie er in de buurt is geweest van een persoon die besmet is' (77.6%).

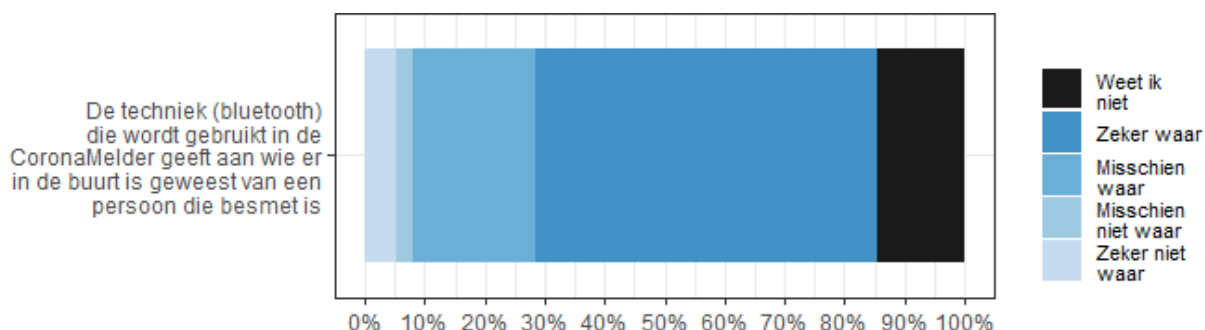

Figure 3.28: Vertrouwen in techniek

Table 3.23: Vertrouwen in techniek

De techniek (bluetooth) die wordt gebruikt in de CoronaMelder geeft aan wie er in de buurt is geweest van een persoon die besmet is	
Zeker niet waar	84 (5.1%)
Misschien niet waar	47 (2.8%)
Misschien waar	341 (20.6%)
Zeker waar	942 (57.0%)
Weet ik niet	239 (14.5%)
Totaal	1653 (100%)

3.6.3.1 Vertrouwen in adequaatheid techniek naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 19.69, p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (85.7%) dat aangaf dat de CoronaMelder via bluetooth kan aangeven wie er in de buurt is geweest van een persoon die besmet is, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (73.4%).

Table 3.24: Vertrouwen in technologie naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage waar (misschien waar, zeker waar).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
De techniek (bluetooth) die wordt gebruikt in de CoronaMelder geeft aan wie er in de buurt is geweest van een persoon die besmet is	275 (85.7%)	234 (84.2%)	774 (73.4%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.3.2 Vertrouwen in adequaatheid techniek over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.67$, $p = 0.414$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (77.7%) en de vorige meting (78.8%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat de CoronaMelder via bluetooth kan aangeven wie er in de buurt is geweest van een persoon die besmet is, waar is.

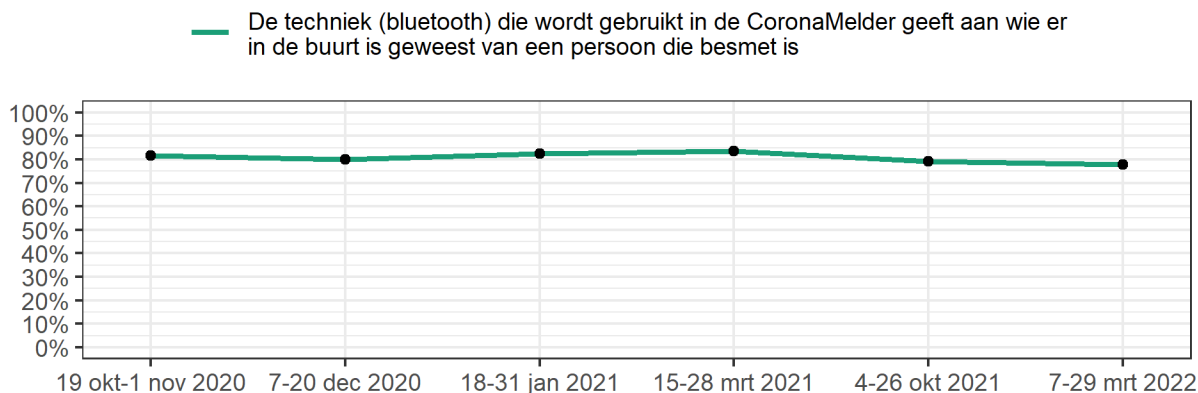

Figure 3.29: Vertrouwen in techniek over de tijd, totaal percentage dat de stelling minstens misschien waar vond (misschien waar, zeker waar).

3.6.4 Maatschappelijke gevolgen gebruik CoronaMelder

Aan de respondenten werd gevraagd in hoeverre zij dachten dat het gebruik van de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt. Van de respondenten heeft 13.9% de overtuiging dat de CoronaMelder de Nederlandse economie zal helpen.

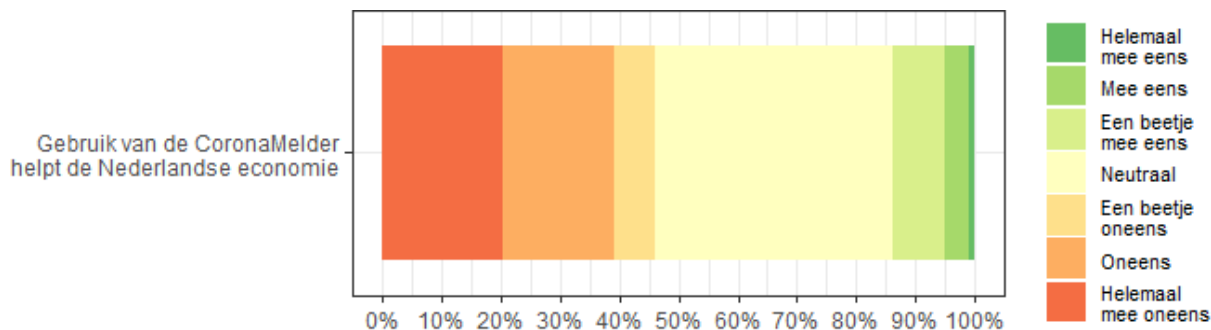

Figure 3.30: Overtuiging dat de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt

Table 3.25: Overtuiging dat de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt

Gebruik van de CoronaMelder helpt de Nederlandse economie	
Helemaal mee oneens	338 (20.4%)
Oneens	312 (18.9%)

Gebruik van de CoronaMelder helpt de Nederlandse economie	
Een beetje oneens	112 (6.8%)
Neutraal	662 (40.0%)
Een beetje mee eens	143 (8.7%)
Mee eens	71 (4.3%)
Helemaal mee eens	15 (0.9%)
Totaal	1653 (100%)

3.6.4.1 Maatschappelijke gevolgen gebruik CoronaMelder naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 156.69$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (35.2%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat gebruik van de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (7.4%).

Table 3.26: Maatschappelijke gevolgen gebruik CoronaMelder naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Gebruik van de CoronaMelder helpt de Nederlandse economie	113 (35.2%)	38 (13.7%)	78 (7.4%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.4.2 Maatschappelijke gevolgen gebruik CoronaMelder over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 45.6$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (13.9%) en de vorige meting (21.2%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het gebruik van de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt.

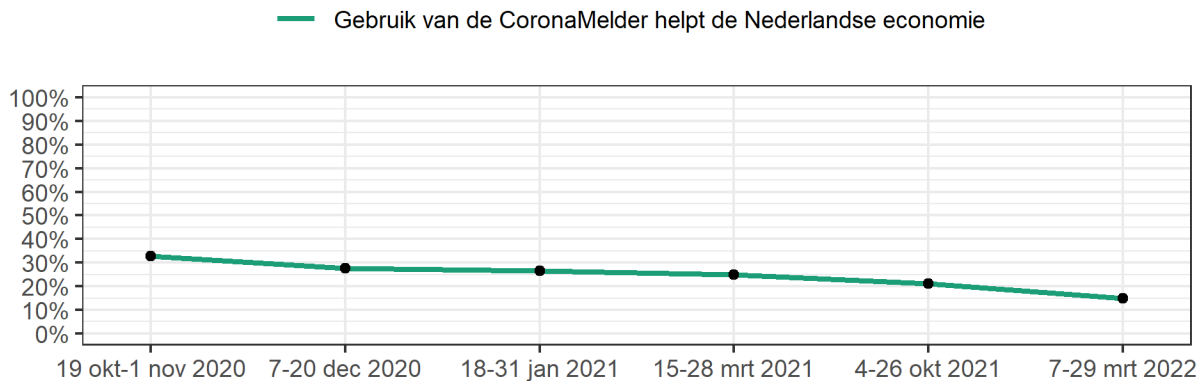

Figure 3.31: Maatschappelijke gevolgen CoronaMelder over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.5 Verwachte gebruiksvriendelijkheid, inspanningsverwachting en zelfeffectiviteit

Gebruiksvriendelijkheid, inspanningsverwachting en zelfeffectiviteit zijn factoren die belangrijk zijn in de adoptie van nieuwe technologie. Opvallend is dat van de mensen die de CoronaMelder nog *niet* gebruiken, 1 op de 5 mensen (20.8%) denkt dat het veel tijd en energie kost om deze te gaan gebruiken en een aanzienlijk deel hier neutraal in staat (27.5%). Ongeveer de helft (51.7%) is het hier mee oneens.

Daar staat tegenover dat van de mensen die de CoronaMelder al *wel* gebruiken, slechts 3.1% aangaf dat het ze veel tijd en energie gekost had. Een overgrote meerderheid (88.2%) gaf aan het niet eens te zijn met deze stelling.

Hetzelfde patroon was te zien voor de vraag over gebruiksgemak: het merendeel (86.9%) van de respondenten die de CoronaMelder op dit moment gebruiken was het eens met de stelling dat de CoronaMelder makkelijk te gebruiken is. Van degenen die de CoronaMelder nooit hebben gebruikt gaf 48.4% aan dat hij/zij verwacht dat de CoronaMelder makkelijk te gebruiken is.

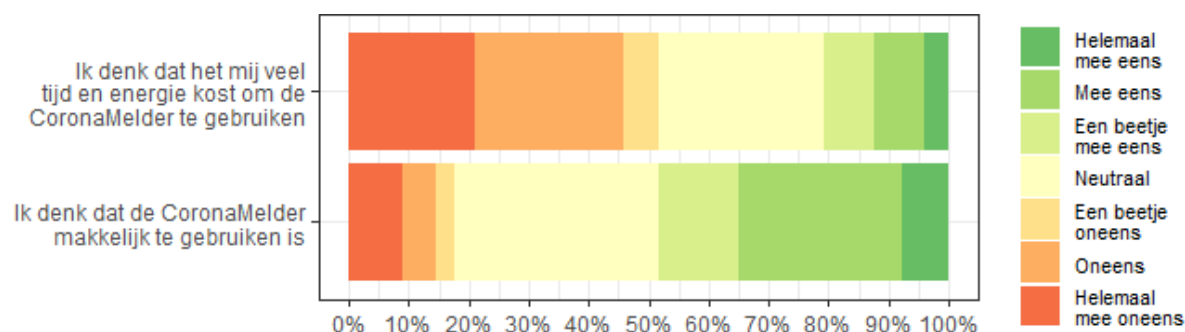

Figure 3.32: Gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting bij respondenten die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben

Table 3.27: Gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting bij respondenten die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben

	Ik denk dat het mij veel tijd en energie kost om de CoronaMelder te gebruiken	Ik denk dat de CoronaMelder makkelijk te gebruiken is
Helemaal mee oneens	222 (21.1%)	95 (9.0%)
Oneens	260 (24.7%)	59 (5.6%)
Een beetje oneens	63 (6.0%)	33 (3.1%)
Neutraal	290 (27.5%)	357 (33.9%)
Een beetje mee eens	88 (8.3%)	141 (13.4%)
Mee eens	88 (8.3%)	288 (27.3%)
Helemaal mee eens	43 (4.1%)	81 (7.7%)
Totaal	1054 (100%)	1054 (100%)

In onderstaande grafiek en tabellen zijn de resultaten voor de respondenten die de CoronaMelder momenteel gebruiken, te vinden.

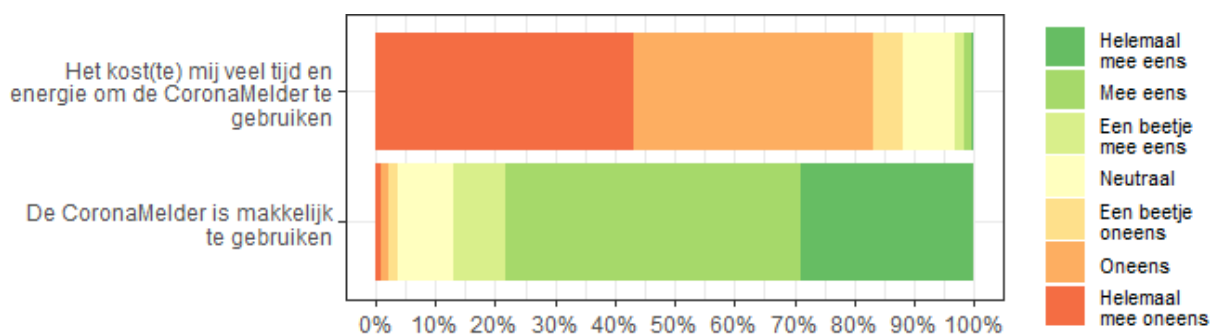

Figure 3.33: Gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment gebruiken

Table 3.28: Gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting bij respondenten die de CoronaMelder op dit moment gebruiken

	Het kost(te) mij veel tijd en energie om de CoronaMelder te gebruiken	De CoronaMelder is makkelijk te gebruiken
Helemaal mee oneens	138 (43.0%)	3 (0.9%)
Oneens	129 (40.2%)	4 (1.2%)
Een beetje oneens	16 (5.0%)	5 (1.6%)
Neutraal	28 (8.7%)	30 (9.3%)
Een beetje mee eens	5 (1.6%)	28 (8.7%)
Mee eens	4 (1.2%)	158 (49.2%)
Helemaal mee eens	1 (0.3%)	93 (29.0%)
Totaal	321 (100%)	321 (100%)

Zelfeffectiviteit is de persoonlijke inschatting van de eigen bekwaamheid om bepaald gedrag uit te kunnen voeren. Er is gevraagd of men zichzelf in staat achtte om de CoronaMelder te gebruiken: 73.1% acht zichzelf in staat de CoronaMelder te gebruiken. Gebruikers (96.3%) achten zich vaker in staat om de CoronaMelder te gebruiken dan niet gebruikers (63.4%). In onderstaande grafiek en tabel zijn de resultaten voor de gehele sample te zien.

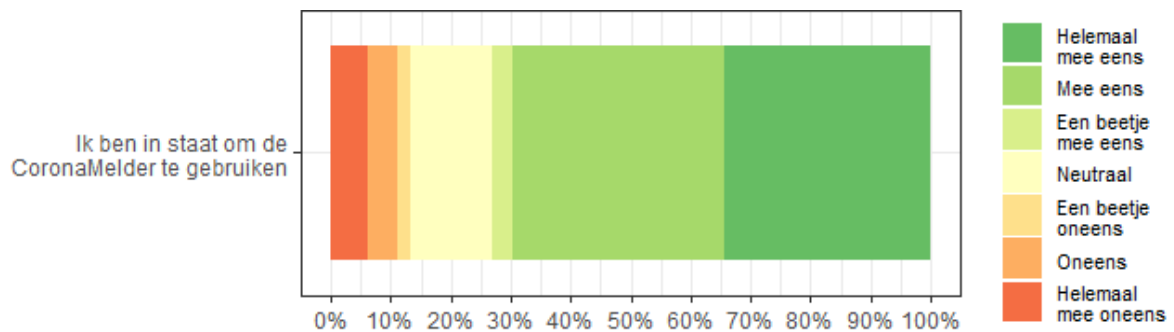

Figure 3.34: Zelfeffectiviteit om CoronaMelder te gebruiken

Table 3.29: Zelfeffectiviteit om CoronaMelder te gebruiken

	Ik ben in staat om de CoronaMelder te gebruiken
Helemaal mee oneens	100 (6.0%)
Oneens	85 (5.1%)
Een beetje oneens	34 (2.1%)
Neutraal	226 (13.7%)
Een beetje mee eens	55 (3.3%)
Mee eens	587 (35.5%)
Helemaal mee eens	566 (34.2%)
Totaal	1653 (100%)

3.6.5.1 Verwachte gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting over de tijd - niet gebruikers

Om te bepalen of de inspanningsverwachting bij de niet gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.03$, $p = 0.873$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage niet gebruikers in de huidige wave (21.4%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij denkt dat het gebruik van de CoronaMelder veel tijd en energie gaat kosten, vergeleken met het percentage niet gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (21%).

Om te bepalen of de verwachte gebruiksvriendelijkheid bij de niet gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 1.7$, $p = 0.192$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage niet gebruikers in de huidige wave (48%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij de CoronaMelder makkelijk te gebruiken is, vergeleken met het percentage niet gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (44.9%).

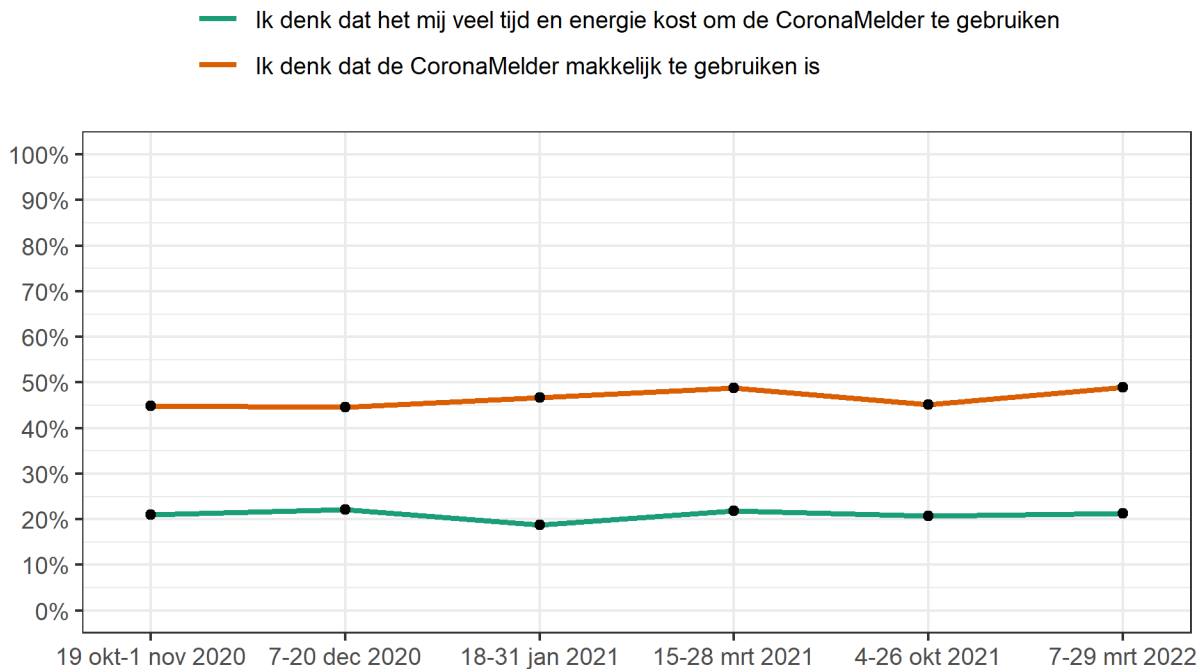

Figure 3.35: Verwachte gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting over de tijd, alleen niet gebruikers, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.5.2 Verwachte gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting over de tijd - gebruikers

Om te bepalen of de inspanningsverwachting bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.41$, $p = 0.52$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (3.3%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling het veel tijd en energie kostte om de CoronaMelder te gebruiken, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (4.6%).

Om te bepalen of de inschatting van gebruiksvriendelijkheid bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.45$, $p = 0.504$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (87.3%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat de CoronaMelder

makkelijk te gebruiken is, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (89.2%).

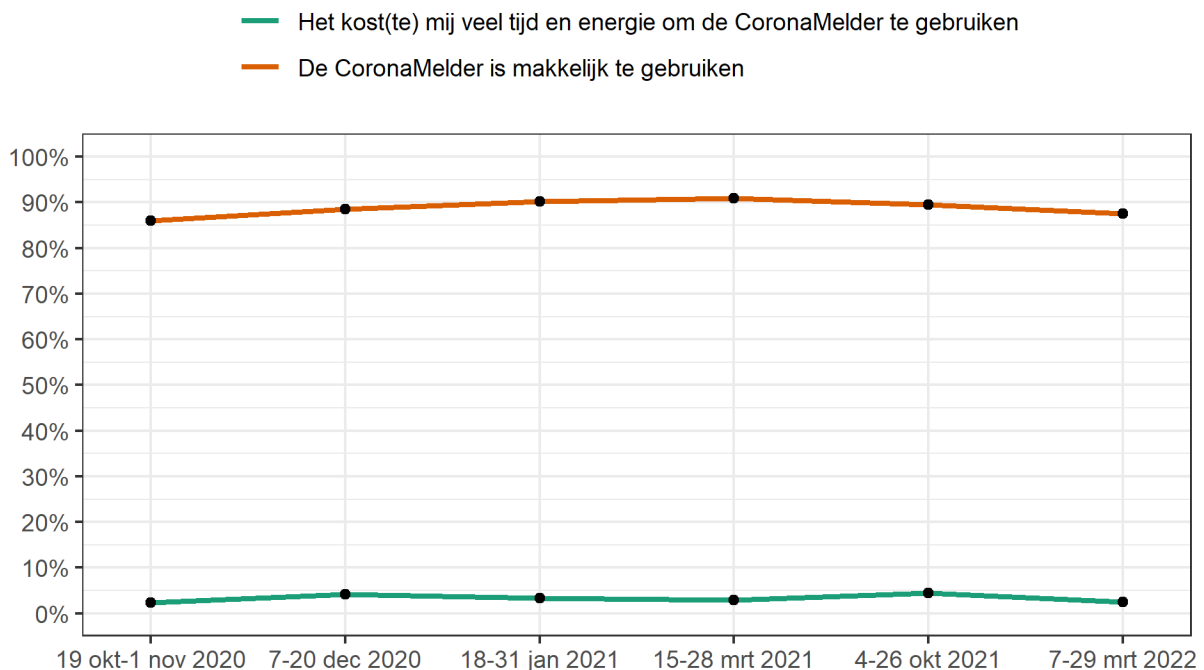

Figure 3.36: Verwachte gebruiksvriendelijkheid en inspanningsverwachting over de tijd, alleen huidige gebruikers, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.5.3 Zelfeffectiviteit over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.49$, $p = 0.114$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (72.7%) en de vorige meting (74.3%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in staat is om de CoronaMelder te gebruiken.

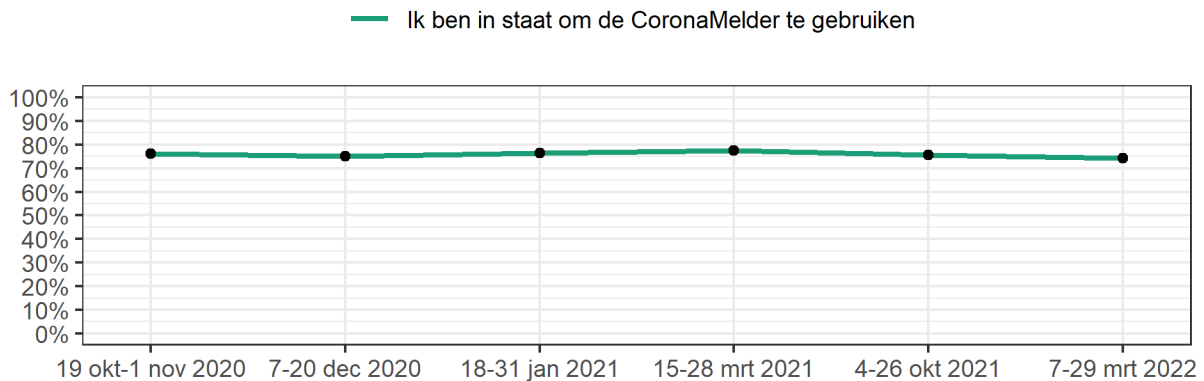

Figure 3.37: Zelfeffectiviteit om CoronaMelder te gebruiken over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.6 Technologie gerelateerde belemmeringen

Vanuit de Unified Theory of Acceptance and Use of Technology is bekend dat technologie gerelateerde belemmeringen een rol kunnen spelen in de adoptie van nieuwe technologieën zoals de CoronaMelder. In totaal gaf slechts 13% aan het oneens te zijn met de stelling dat hij/zij beschikking heeft over een smartphone waarmee de CoronaMelder gebruikt kan worden. Daarnaast gaf een laag percentage (12.9%) aan het oneens te zijn met de stelling dat hij/zij genoeg (technische) kennis heeft om de CoronaMelder te gebruiken.

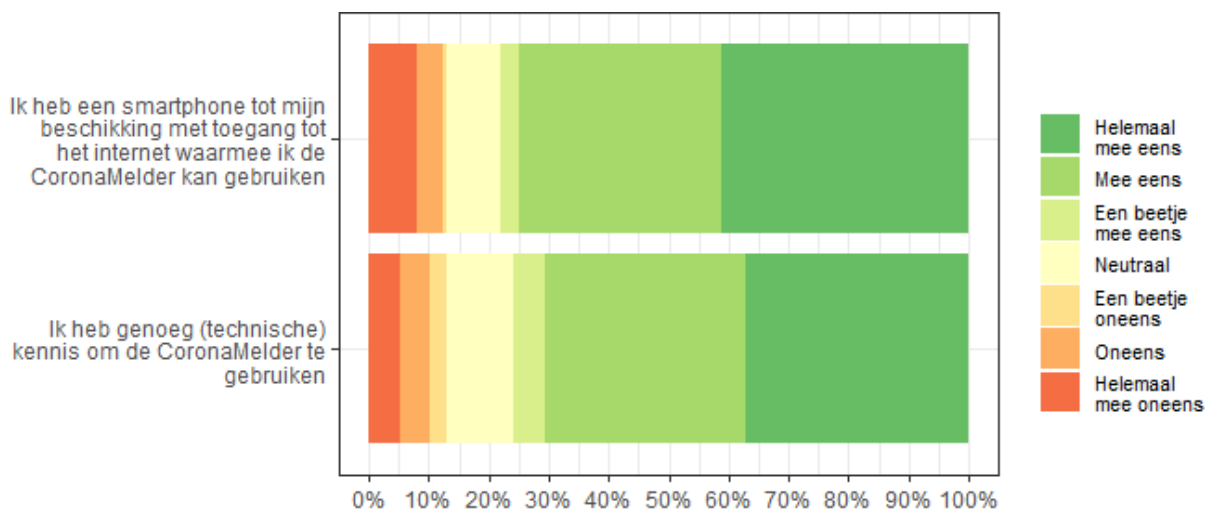

Figure 3.38: Technologie gerelateerde belemmeringen

Table 3.30: Technologie gerelateerde belemmeringen

	Ik heb een smartphone tot mijn beschikking met toegang tot het internet waarmee ik de CoronaMelder kan gebruiken	Ik heb genoeg (technische) kennis om de CoronaMelder te gebruiken
Helemaal mee oneens	130 (7.9%)	87 (5.3%)
Oneens	73 (4.4%)	83 (5.0%)
Een beetje oneens	12 (0.7%)	44 (2.7%)
Neutraal	149 (9.0%)	184 (11.1%)
Een beetje mee eens	51 (3.1%)	88 (5.3%)
Mee eens	557 (33.7%)	553 (33.5%)
Helemaal mee eens	681 (41.2%)	614 (37.1%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)

3.6.6.1 Technologie gerelateerde belemmeringen naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 81.74$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (94.7%) dat aangaf het eens te zijn beschikking te hebben over een smartphone met internet, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (69.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 85.07$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (93.5%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling genoeg technische kennis te hebben om de CoronaMelder te installeren, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (67.3%).

Table 3.31: Technologie gerelateerde belemmeringen naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik heb een smartphone tot mijn beschikking met toegang tot het internet waarmee ik de CoronaMelder kan gebruiken	304 (94.7%)	250 (89.9%)	735 (69.7%)
Ik heb genoeg (technische) kennis om de CoronaMelder te gebruiken	300 (93.5%)	246 (88.5%)	709 (67.3%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.6.2 Technologie gerelateerde belemmeringen over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.41$, $p = 0.121$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (77.6%) en de vorige meting (79.1%) in het percentage dat

aangaf het eens te zijn met de stelling dat men een smartphone tot beschikking heeft waarmee de CoronaMelder kan worden gebruikt.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 2.48, p = 0.115$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (75.3%) en de vorige meting (76.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling genoeg technische kennis te hebben om de CoronaMelder te gebruiken.

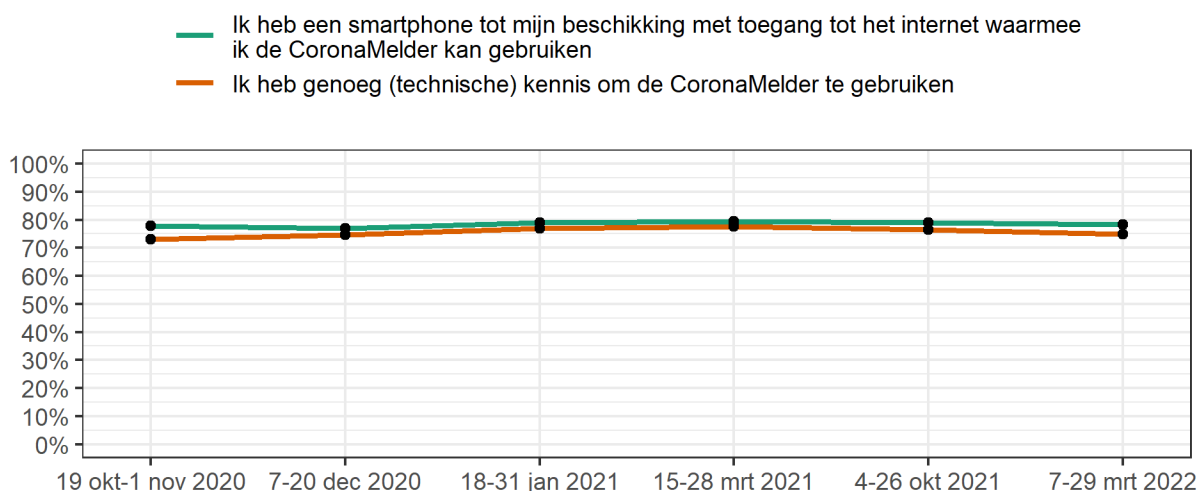

Figure 3.39: Technologie gerelateerde belemmeringen over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.7 Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik

Belangrijke variabelen uit de Unified Theory of Acceptance and Use of Technology en het Health Belief Model zijn de verwachte voor- en nadelen van het gebruik. Het percentage van de respondenten dat voordelen ziet van het gebruik ligt vrij laag (20.7%), evenals het percentage dat nadelen ziet van het gebruik (20%).

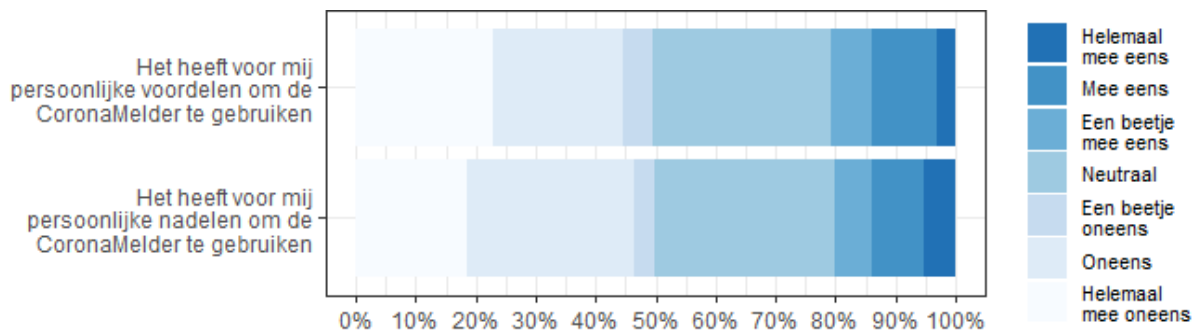

Figure 3.40: Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik

Table 3.32: Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik

	Het heeft voor mij persoonlijke voordelen om de CoronaMelder te gebruiken	Het heeft voor mij persoonlijke nadelen om de CoronaMelder te gebruiken
Helemaal mee oneens	377 (22.8%)	307 (18.6%)
Oneens	358 (21.7%)	462 (27.9%)
Een beetje oneens	83 (5.0%)	55 (3.3%)
Neutraal	493 (29.8%)	498 (30.1%)
Een beetje mee eens	113 (6.8%)	102 (6.2%)
Mee eens	176 (10.6%)	143 (8.7%)
Helemaal mee eens	53 (3.2%)	86 (5.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)

3.6.7.1 Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 425.84$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (60.7%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het gebruik van de CoronaMelder persoonlijke voordelen heeft, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (7.8%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 36.45$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (8.1%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het gebruik van de CoronaMelder persoonlijke nadelen heeft, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (23.7%).

Table 3.33: Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Het heeft voor mij persoonlijke voordelen om de CoronaMelder te gebruiken	195 (60.7%)	65 (23.4%)	82 (7.8%)
Het heeft voor mij persoonlijke nadelen om de CoronaMelder te gebruiken	26 (8.1%)	55 (19.8%)	250 (23.7%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.7.2 Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 5.43$, $p = 0.02$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (20.4%) en de vorige meting (22.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke voordelen heeft om de CoronaMelder te gebruiken.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 1.21$, $p = 0.271$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (19.8%) en de vorige meting (18.5%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke nadelen heeft om de CoronaMelder te gebruiken.

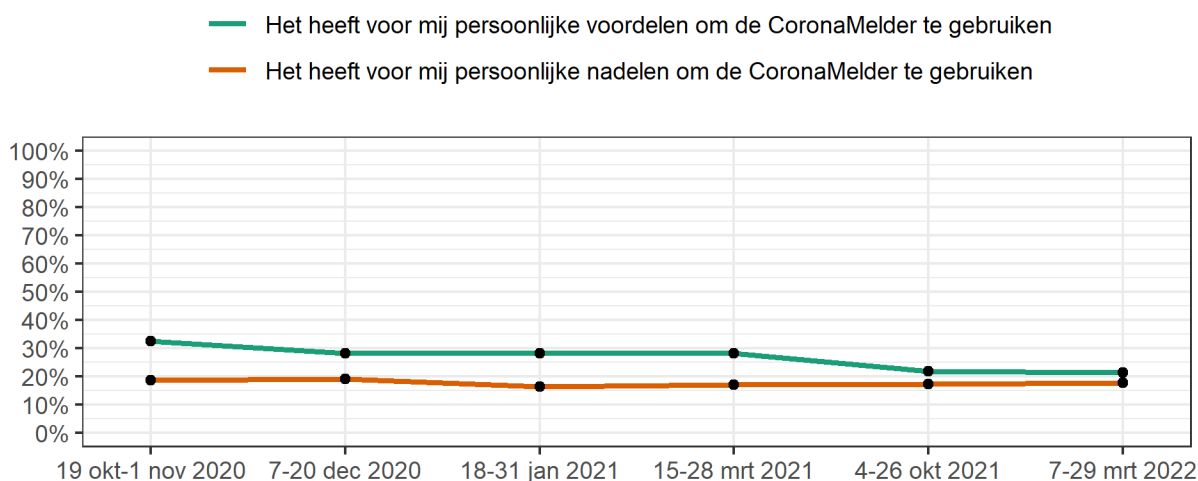

Figure 3.41: Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.8 Verplichting tot gebruik

Er is ook gekeken naar de mate waarin iemand een verplichting voelt om de techniek te gebruiken, en hoe mensen reageren als zij het gevoel hebben dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder. In totaal 12.6% voelt zich verplicht tot het gebruik, en 10.9% voelt zich niet vrij om zelf te kiezen of hij/zij de CoronaMelder gebruikt. Daarnaast gaf 28.8% aan zich te irriteren aan het aandringen op het gebruik van de CoronaMelder en 19.2% is hier boos over.

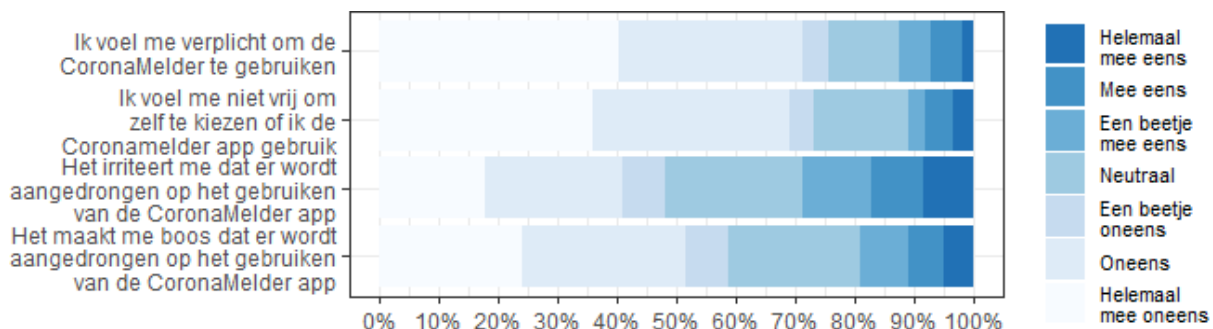

Figure 3.42: Verplichting tot gebruik

Table 3.34: Verplichting tot gebruik

	Ik voel me verplicht om de CoronaMelder te gebruiken	Ik voel me niet vrij om zelf te kiezen of ik de Coronamelder app gebruik	Het irriteert me dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder app	Het maakt me boos dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder app
Helemaal mee oneens	667 (40.4%)	593 (35.9%)	293 (17.7%)	396 (24.0%)
Oneens	510 (30.9%)	549 (33.2%)	383 (23.2%)	456 (27.6%)
Een beetje oneens	73 (4.4%)	66 (4.0%)	119 (7.2%)	118 (7.1%)
Neutraal	195 (11.8%)	264 (16.0%)	382 (23.1%)	365 (22.1%)
Een beetje mee eens	88 (5.3%)	45 (2.7%)	191 (11.6%)	136 (8.2%)
Mee eens	88 (5.3%)	79 (4.8%)	147 (8.9%)	98 (5.9%)
Helemaal mee eens	32 (1.9%)	57 (3.4%)	138 (8.3%)	84 (5.1%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.6.8.1 Verplichting tot gebruik naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 472.26$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (50.5%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling zich verplicht te voelen om de CoronaMelder te gebruiken, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (2.6%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 11.92$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (5.6%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling zich niet vrij te voelen om zelf te kiezen om de CoronaMelder te gebruiken, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (12.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 104.67$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (7.5%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat zij zich eraan irriteren dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (37.8%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 70.91$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (3.7%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het hen boos maakt dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (25.6%).

Table 3.35: Verplichting tot gebruik naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik voel me verplicht om de CoronaMelder te gebruiken	162 (50.5%)	19 (6.8%)	27 (2.6%)

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik voel me niet vrij om zelf te kiezen of ik de Coronamelder app gebruik	18 (5.6%)	29 (10.4%)	134 (12.7%)
Het irriteert me dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder app	24 (7.5%)	54 (19.4%)	398 (37.8%)
Het maakt me boos dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder app	12 (3.7%)	36 (12.9%)	270 (25.6%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.8.2 Verplichting tot gebruik over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 16$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (12.9%) en de vorige meting (16.3%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men zich verplicht voelt om de CoronaMelder te gebruiken.

De McNemar toets ($X^2(1) = 3.42$, $p = 0.064$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (10.9%) en de vorige meting (12.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men zich niet vrij voelt om zelf te kiezen of hij/zij de CoronaMelder gebruikt.

De McNemar toets ($X^2(1) = 0$, $p = 0.955$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (28.8%) en de vorige meting (29%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het aandringen op het gebruik van de CoronaMelder irritatie opwekt.

De McNemar toets ($X^2(1) = 3.2$, $p = 0.074$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (19.4%) en de vorige meting (21.2%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het aandringen op het gebruik van de CoronaMelder boosheid opwekt.

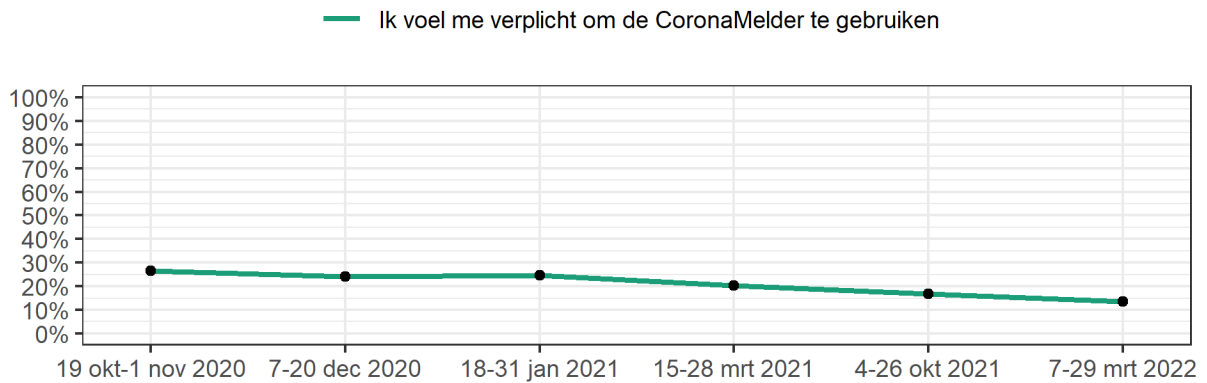

Figure 3.43: Verplichting tot gebruik over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

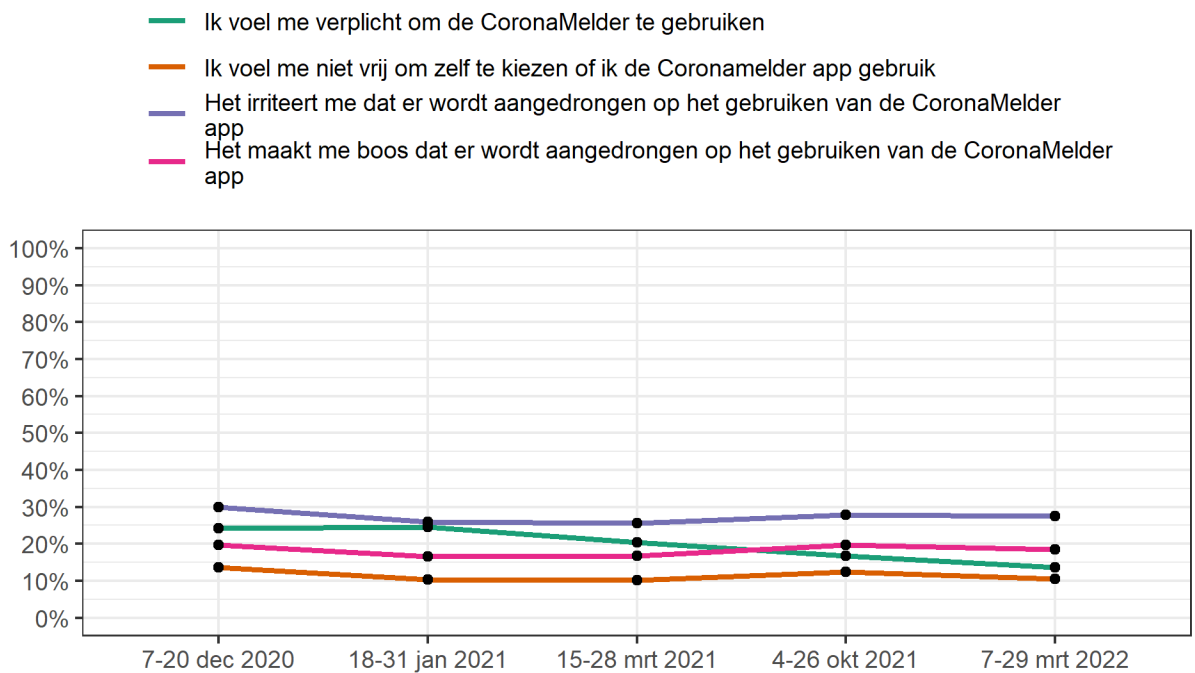

Figure 3.44: Verplichting tot gebruik over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.8.3 Bron van verplichting tot gebruik

Aan de respondenten (208) die aangaven het in meer of mindere mate eens (helemaal mee eens, mee eens, een beetje mee eens) te zijn met de stelling dat ze zich verplicht voelen om de CoronaMelder te gebruiken, is gevraagd wat de aard van deze verplichting is. Een groot deel (83.2%) gaf aan het gebruiken van de CoronaMelder als een maatschappelijke

verplichting te zien. Het percentage respondenten dat aangaf dat de verplichting gevoeld werd vanuit de werkgever (3.8%), opleiding (4.3%) of overheid (7.7%) was lager.

Wanneer deze percentages berekend worden exclusief degenen die aangeven 'niet van toepassing', komt dit respectievelijk op 7.3% voor verplichting vanuit de werkgever of opdrachtgever, op 10.3% voor verplichting vanuit de school of opleiding en voor 9.1% vanuit de overheid.

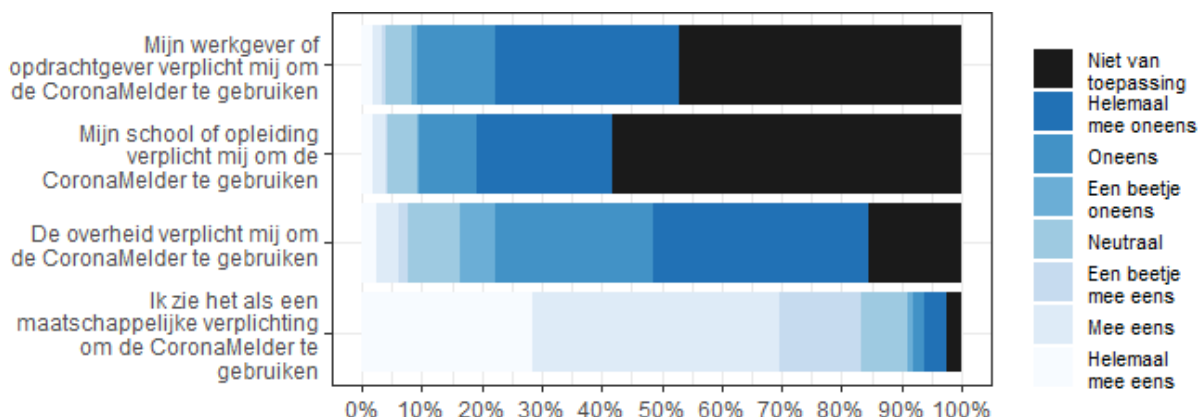

Figure 3.45: Aard van de verplichting. Percentage dat aangeeft het eens (helemaal mee eens, mee eens, een beetje mee eens) te zijn met de stelling.

Table 3.36: Aard van de verplichting. Percentage dat aangeeft het eens (helemaal mee eens, mee eens, een beetje mee eens) te zijn met de stelling.

	Mijn werkgever of opdrachtgever verplicht mij om de CoronaMelder te gebruiken	Mijn school of opleiding verplicht mij om de CoronaMelder te gebruiken	De overheid verplicht mij om de CoronaMelder te gebruiken	Ik zie het als een maatschappelijke verplichting om de CoronaMelder te gebruiken
Helemaal mee oneens	64 (30.8%)	47 (22.6%)	75 (36.1%)	8 (3.8%)
Oneens	27 (13.0%)	20 (9.6%)	55 (26.4%)	4 (1.9%)
Een beetje oneens	2 (1.0%)	1 (0.5%)	12 (5.8%)	2 (1.0%)
Neutraal	9 (4.3%)	10 (4.8%)	18 (8.7%)	16 (7.7%)
Een beetje mee eens	1 (0.5%)	1 (0.5%)	3 (1.4%)	28 (13.5%)
Mee eens	3 (1.4%)	4 (1.9%)	8 (3.8%)	86 (41.3%)
Helemaal mee eens	4 (1.9%)	4 (1.9%)	5 (2.4%)	59 (28.4%)
Niet van toepassing	98 (47.1%)	121 (58.2%)	32 (15.4%)	5 (2.4%)
Totaal	208 (100%)	208 (100%)	208 (100%)	208 (100%)

3.6.9 Affectieve reacties

In kaart is gebracht in welke mate de CoronaMelder in het algemeen en meer specifiek het ontvangen van een melding een emotionele reactie opwekt. Slechts 8.3% geeft aan de

CoronaMelder eng te vinden en 15% staat hier neutraal tegenover. Een iets groter aandeel zou angstig worden bij het ontvangen van een melding (14.6%) en 15.3% staat hier neutraal in.

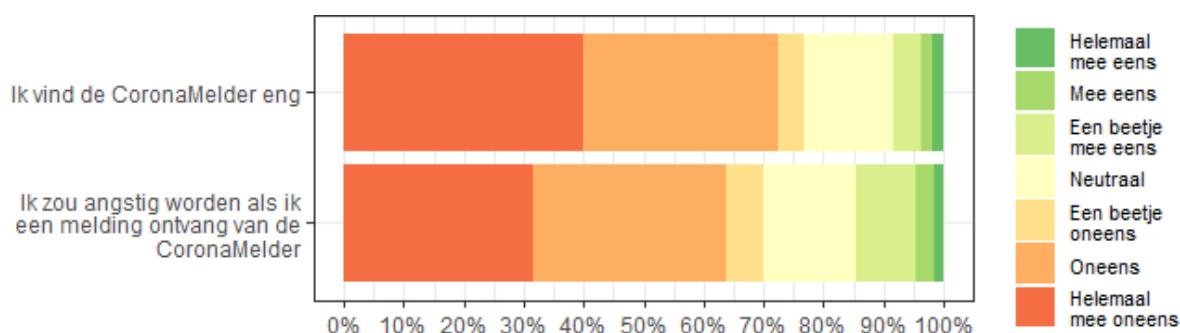

Figure 3.46: Affectieve reacties

Table 3.37: Affectieve reacties

	Ik vind de CoronaMelder eng	Ik zou angstig worden als ik een melding ontvang van de CoronaMelder
Helemaal mee oneens	659 (39.9%)	523 (31.6%)
Oneens	540 (32.7%)	533 (32.2%)
Een beetje oneens	69 (4.2%)	102 (6.2%)
Neutraal	248 (15.0%)	253 (15.3%)
Een beetje mee eens	75 (4.5%)	167 (10.1%)
Mee eens	31 (1.9%)	51 (3.1%)
Helemaal mee eens	31 (1.9%)	24 (1.5%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)

3.6.9.1 Affectieve reacties naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 30.66$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (1.2%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat ze de CoronaMelder eng vinden vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (11.7%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.11$, $p = 0.736$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers (15%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij angstig zou worden na het ontvangen van een melding van de CoronaMelder app vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (15.9%).

Table 3.38: Affectieve reacties naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Ik vind de CoronaMelder app eng	4 (1.2%)	10 (3.6%)	123 (11.7%)
Ik zou angstig worden als ik een melding ontvang van de CoronaMelder app	48 (15.0%)	26 (9.4%)	168 (15.9%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.9.2 Affectieve reacties over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 6.04$, $p = 0.014$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (8.2%) en de vorige meting (10.2%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men de CoronaMelder app eng vindt.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 50.09$, $p < 0.001$) zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (14.7%) en de vorige meting (21.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men angstig zou worden als men een melding ontvangt van de CoronaMelder app.

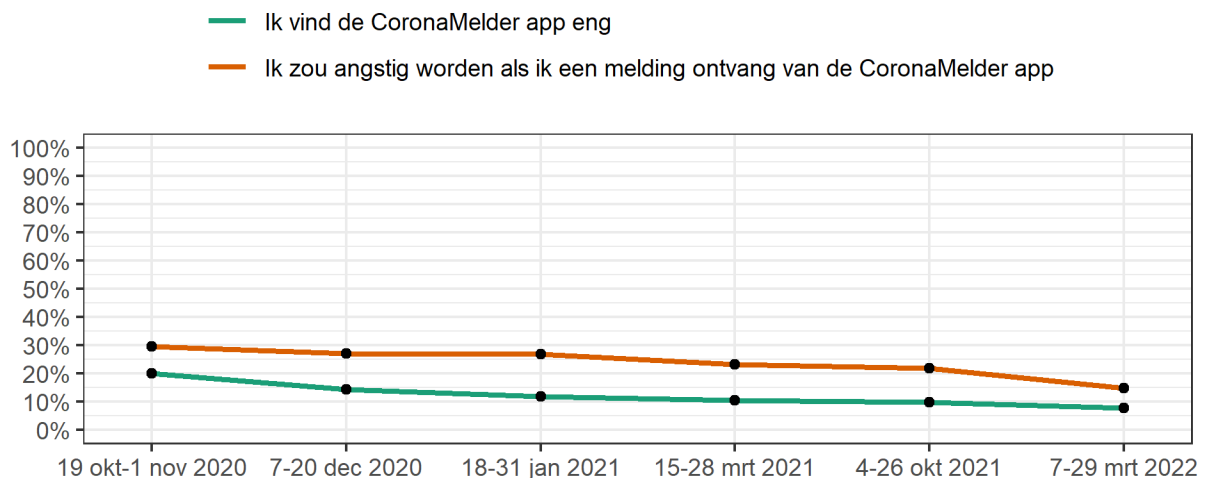

Figure 3.47: Affectieve reacties over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.10 Sociale invloeden

Om de sociale invloeden in kaart te brengen is gevraagd naar descriptieve en injunctieve normen en is gevraagd om een indicatie te geven van welk percentage van de Nederlandse bevolking de CoronaMelder gebruikt. Opvallend is dat een relatief laag percentage (11.4%) van de respondenten het eens is met de stelling dat veel mensen in hun omgeving de

CoronaMelder gebruiken. Daarnaast staat een groot deel neutraal tegenover deze stelling (31%).

Ook de injunctieve norm is nauwelijks aanwezig, 69.6% is het oneens met de stelling 'Mensen in mijn directe omgeving vinden dat ik de CoronaMelder moet gebruiken', en ook een aanzienlijk percentage staat hier neutraal in (24%). Van de respondenten is 14.2% het eens met de stelling dat de CoronaMelder je een goede burger maakt.

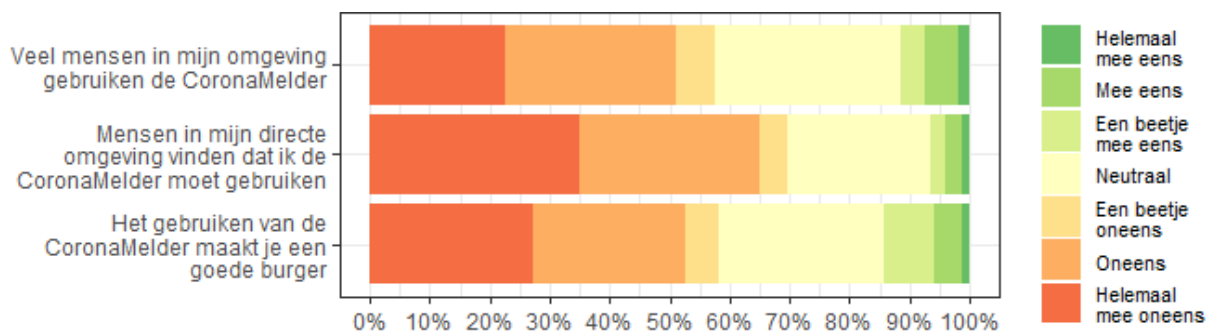

Figure 3.48: Sociale normen

Table 3.39: Sociale normen

	Veel mensen in mijn omgeving gebruiken de CoronaMelder	Mensen in mijn directe omgeving vinden dat ik de CoronaMelder moet gebruiken	Het gebruiken van de CoronaMelder maakt je een goede burger
Helemaal mee oneens	371 (22.4%)	576 (34.8%)	451 (27.3%)
Oneens	471 (28.5%)	496 (30.0%)	417 (25.2%)
Een beetje oneens	110 (6.7%)	78 (4.7%)	95 (5.7%)
Neutraal	513 (31.0%)	397 (24.0%)	456 (27.6%)
Een beetje mee eens	65 (3.9%)	38 (2.3%)	136 (8.2%)
Mee eens	90 (5.4%)	49 (3.0%)	78 (4.7%)
Helemaal mee eens	33 (2.0%)	19 (1.1%)	20 (1.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

Er werd ook gevraagd aan de respondenten hoeveel procent van de Nederlandse bevolking zij dachten dat de CoronaMelder gebruikt. De meeste respondenten (31.5%) dachten dat tussen de 11 en 25% van de bevolking de CoronaMelder gebruikt, gevolgd door de categorie van 26 tot 50% (31.2%).

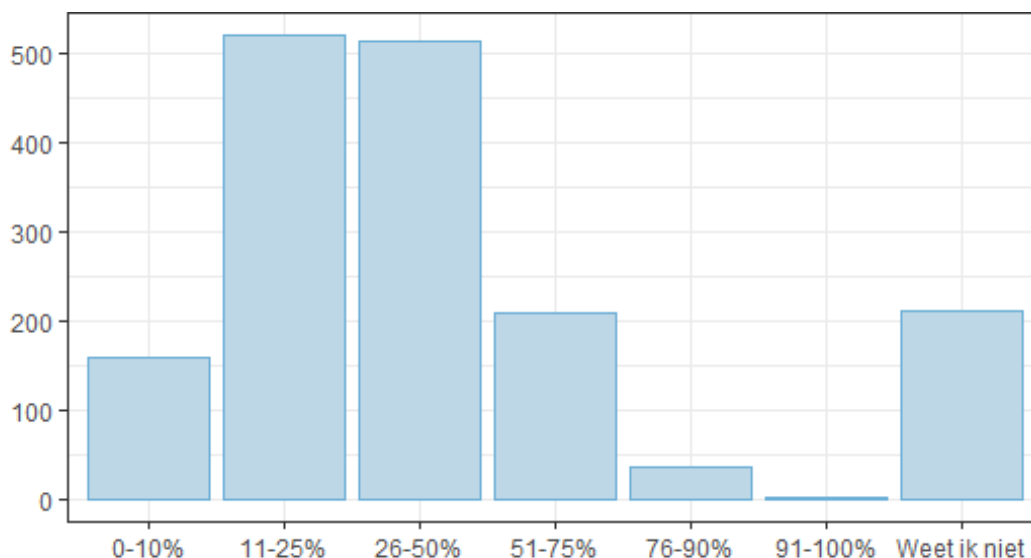

Figure 3.49: Percentage Nederlandse bevolking dat volgens de respondent de CoronaMelder gebruikt

Table 3.40: Percentage Nederlandse bevolking dat volgens de respondent de CoronaMelder gebruikt

Hoeveel procent van de Nederlandse bevolking denkt u dat de CoronaMelder app gebruikt?	
0-10%	158 (9.6%)
11-25%	521 (31.5%)
26-50%	515 (31.2%)
51-75%	209 (12.6%)
76-90%	37 (2.2%)
91-100%	2 (0.1%)
Weet ik niet	211 (12.8%)
Totaal	1653 (100%)

3.6.10.1 Sociale invloeden naar gebruikersstatus

Chi kwadraat toetsen zijn uitgevoerd om te bepalen of het totaal aandeel respondenten dat het eens (een beetje, eens, helemaal mee eens) is met de stellingen verschilt tussen de huidige gebruikers en degenen die de CoronaMelder nooit gebruikt hebben.

De chi kwadraat toets ($\chi^2(1) = 293.78, p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (38.9%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat veel mensen in de omgeving de CoronaMelder gebruiken vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (3.5%).

De chi kwadraat toets ($\chi^2(1) = 176.37, p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (23.7%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat veel

mensen in de omgeving vinden dat hij/zij de CoronaMelder moet gebruiken vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (1.9%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 325.03$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (44.2%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het gebruiken van de CoronaMelder je een goed burger maakt vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (4.5%).

Table 3.41: Sociale normen naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Veel mensen in mijn omgeving gebruiken de CoronaMelder app	125 (38.9%)	26 (9.4%)	37 (3.5%)
Mensen in mijn directe omgeving vinden dat ik de CoronaMelder app moet gebruiken	76 (23.7%)	10 (3.6%)	20 (1.9%)
Het gebruiken van de CoronaMelder maakt je een goed burger	142 (44.2%)	45 (16.2%)	47 (4.5%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.10.2 Sociale invloeden over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 30.88$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (10.8%) en de vorige meting (15.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat veel mensen in de omgeving de CoronaMelder gebruiken.

De McNemar toets ($X^2(1) = 17.2$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (6.4%) en de vorige meting (9.4%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat mensen in de directe omgeving vinden dat hij of zij de CoronaMelder moet gebruiken.

De McNemar toets ($X^2(1) = 8.95$, $p = 0.003$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (14.2%) en de vorige meting (16.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het gebruiken van de CoronaMelder je een goede burger maakt.

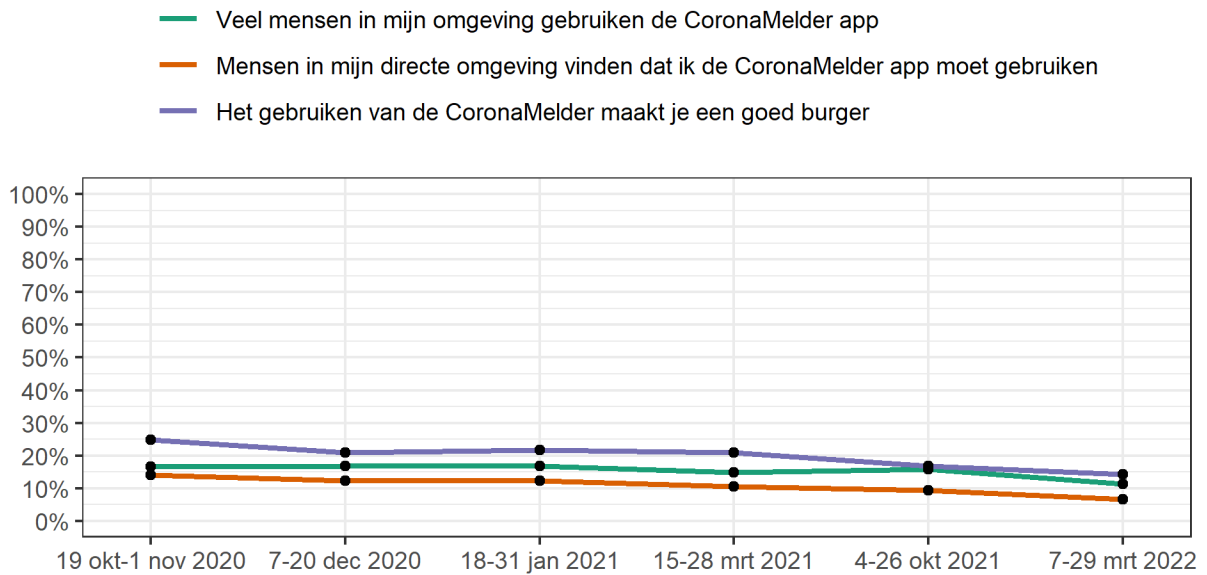

Figure 3.50: Sociale invloeden over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.6.11 Privacy en dataveiligheid

Nog een factor die een rol kan spelen in de adoptie is de verwachting met betrekking tot de privacy en dataveiligheid. Een opvallend groot aandeel beoordeelt de stellingen dat de CoronaMelder de locatie bijhoudt (60%) en dat de CoronaMelder persoonsgegevens opslaat (46.3%) als waar. Daartegenover staat wel dat men het idee heeft dat er vertrouwelijk wordt omgegaan met de informatie (64.4%).

Opvallend is dat 42.6% denkt dat het waar is dat het gebruik van de CoronaMelder zorgt dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt en dat 41.6% denkt dat door het gebruiken van de CoronaMelder de technologische bedrijven meer macht krijgen.

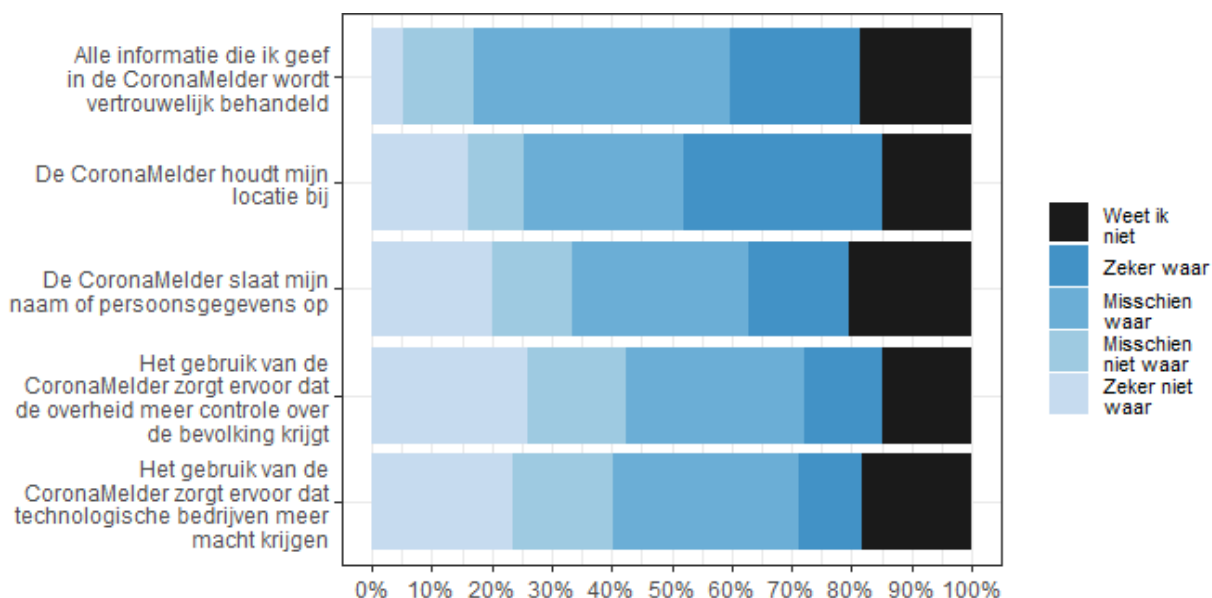

Figure 3.51: Privacy overtuigingen

Table 3.42: Privacy overtuigingen

	Alle informatie die ik geef in de CoronaMelder wordt vertrouwelijk behandeld	De CoronaMelder houdt mijn locatie bij	De CoronaMelder slaat mijn naam of persoonsgegevens op	Het gebruik van de CoronaMelder zorgt ervoor dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt	Het gebruik van de CoronaMelder zorgt ervoor dat technologische bedrijven meer macht krijgen
Zeker niet waar	85 (5.1%)	266 (16.1%)	331 (20.0%)	428 (25.9%)	388 (23.5%)
Misschien niet waar	198 (12.0%)	152 (9.2%)	220 (13.3%)	272 (16.5%)	277 (16.8%)
Misschien waar	704 (42.6%)	442 (26.7%)	488 (29.5%)	494 (29.9%)	513 (31.0%)
Zeker waar	361 (21.8%)	549 (33.2%)	277 (16.8%)	211 (12.8%)	174 (10.5%)
Weet ik niet	305 (18.5%)	244 (14.8%)	337 (20.4%)	248 (15.0%)	301 (18.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.6.11.1 Privacy en dataveiligheid naar gebruikersstatus

De chi kwadraat toets ($\chi^2(1) = 105.91$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (86.9%) dat denkt dat het waar is dat de informatie in de CoronaMelder app strikt vertrouwelijk wordt gehouden, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (54.9%).

De chi kwadraat toets ($\chi^2(1) = 8.58$, $p = 0.003$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (53.6%) dat denkt dat de CoronaMelder de locatie van de gebruiker bijhoudt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (62.9%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 20.17$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (36.4%) dat denkt dat de CoronaMelder de naam of persoonsgegevens van de gebruiker bijhoudt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (50.9%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 29.14$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (29.9%) dat denkt dat het gebruik van de CoronaMelder app ervoor zorgt dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (47.2%).

De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 43.95$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers (25.5%) dat denkt dat het gebruik van de CoronaMelder app ervoor zorgt dat technologische bedrijven (bv. Google en Apple) meer macht krijgen, vergeleken met degenen die de app nooit hebben gebruikt (46.6%).

Table 3.43: Privacy en dataveiligheid naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage waar (misschien waar, zeker waar).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Alle informatie die ik geef in de CoronaMelder wordt vertrouwelijk behandeld	279 (86.9%)	207 (74.5%)	579 (54.9%)
De CoronaMelder houdt mijn locatie bij	172 (53.6%)	156 (56.1%)	663 (62.9%)
De CoronaMelder slaat mijn naam of persoonsgegevens op	117 (36.4%)	111 (39.9%)	537 (50.9%)
Het gebruik van de CoronaMelder app zorgt ervoor dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt	96 (29.9%)	112 (40.3%)	497 (47.2%)
Het gebruik van de CoronaMelder app zorgt ervoor dat technologische bedrijven (bv. Google en Apple) meer macht krijgen	82 (25.5%)	114 (41.0%)	491 (46.6%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.6.11.2 Privacy en dataveiligheid over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.62$, $p = 0.432$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (64.5%) en de vorige meting (63.4%) in het percentage dat

aangaf dat de stelling dat alle informatie die men geeft in de CoronaMelder vertrouwelijk wordt behandeld, waar is.

Ook liet de McNemar toets ($X^2(1) = 0$, $p = 1$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (59.9%) en de vorige meting (59.9%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat de CoronaMelder de locatie van de gebruiker bijhoudt, waar is.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 0.27$, $p = 0.605$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (46.2%) en de vorige meting (47%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat de CoronaMelder namen of persoonsgegevens opslaat, waar is.

Verder liet de McNemar toets ($X^2(1) = 8.65$, $p = 0.003$) zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (42.9%) en de vorige meting (46.9%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat het gebruiken van de CoronaMelder ervoor zorgt dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt, waar is.

Ook liet de McNemar toets ($X^2(1) = 1.09$, $p = 0.297$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (41.3%) en de vorige meting (42.8%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat het gebruiken van de CoronaMelder ervoor zorgt dat technologische bedrijven (bv. Google en Apple) meer controle over de bevolking krijgt, waar is.

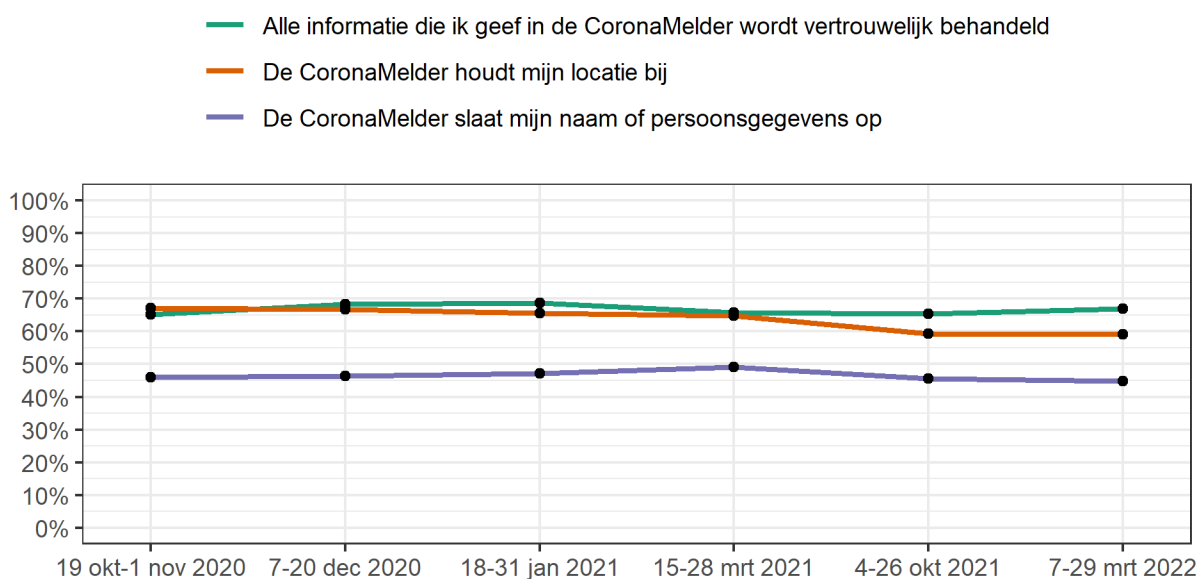

Figure 3.52: Privacy en dataveiligheid over de tijd, totaal percentage dat de stellingen minstens misschien waar vond (misschien waar, zeker waar).

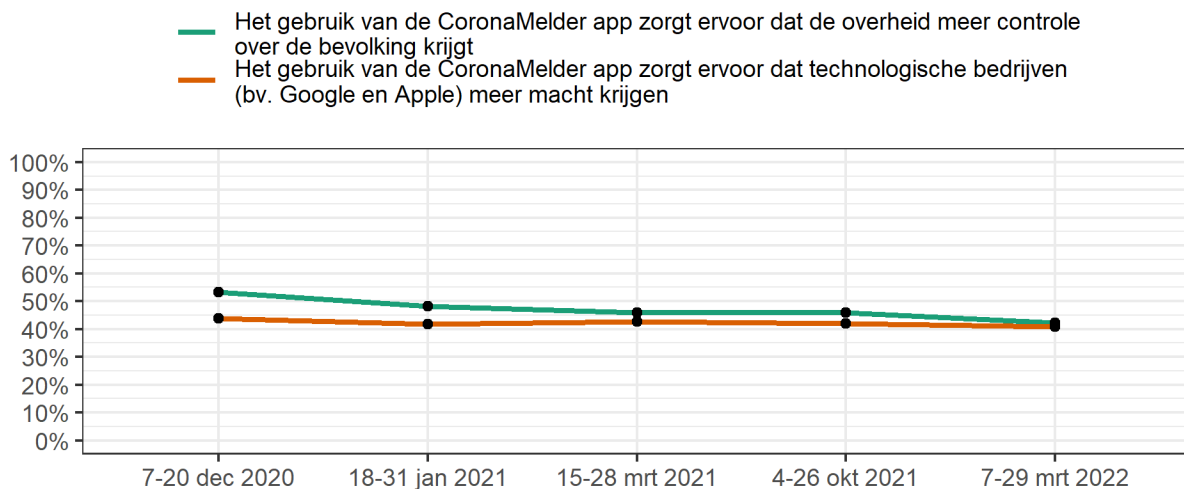

Figure 3.53: Controle van de overheid en macht van technologische bedrijven over de tijd, totaal percentage dat de stellingen minstens misschien waar vond (misschien waar, zeker waar).

3.7 Effecten

3.7.1 Meldingen en reacties op adviezen gegeven in de melding

3.7.1.1 Ontvangen meldingen en opvolging van de adviezen

In totaal hebben 126 deelnemers die de app nu gebruikten, of gebruikt hadden, minstens één melding gehad vanuit de app; dat is 21%.

Van de respondenten die ooit een melding van de CoronaMelder hebben ontvangen gaf 52.4% aan een coronatest te hebben aangevraagd na de melding. Daarnaast gaf 54.8% aan dat hij of zij vaak, meestal of altijd zo lang thuis is gebleven als de melding adviseert. Slechts 31% gaf aan nooit of zelden zo lang thuis te zijn gebleven als de melding adviseert.

Table 3.44: Thuis blijven zo lang als de melding adviseert

Ben u nadat u deze melding(en) kreeg zo lang thuis gebleven als de melding adviseert?	
Nooit	30 (23.8%)
Zelden	9 (7.1%)
Soms	13 (10.3%)
Regelmatig	5 (4.0%)
Vaak	4 (3.2%)
Meestal	12 (9.5%)
Altijd	53 (42.1%)

	Ben u nadat u deze melding(en) kreeg zo lang thuis gebleven als de melding adviseert?
Totaal	126 (100%)

7.9% gaf aan binnen een week na het ontvangen van de melding symptomen te hebben gehad die bij een besmetting met het coronavirus pasten en 88.9% gaf aan dat dit niet het geval was. De rest (3.2%) gaf aan dit niet meer te weten.

Van de mensen die aangaven een of meerdere meldingen te hebben ontvangen gaf 49.2% aan te denken dat hij/zij inderdaad in contact was geweest met iemand met het coronavirus. 27.8% dacht van niet en de rest gaf aan dit niet meer te weten (23%).

Er werd ook gevraagd of de respondent angstig werd na het ontvangen van de melding. 22.2% gaf aan dat dit in meer of mindere mate het geval was; 64.3% gaf aan van niet en 13.5% stond hier neutraal in.

Table 3.45: Angstig na het ontvangen van een melding

	Ik werd angstig toen ik de melding van de coronamelder app ontving
Helemaal mee oneens	41 (32.5%)
Oneens	34 (27.0%)
Een beetje oneens	6 (4.8%)
Neutraal	17 (13.5%)
Een beetje mee eens	21 (16.7%)
Mee eens	6 (4.8%)
Helemaal mee eens	1 (0.8%)
Totaal	126 (100%)

3.7.1.2 Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding

Aan de respondenten is gevraagd in hoeverre zij de intentie hebben om, na ontvangen van een melding, zich te houden aan de adviezen die in een melding van de CoronaMelder worden gegeven. Om dit te onderzoeken werd proefpersonen twee hypothetische situaties voorgelegd (situatie waarin men wel of geen symptomen had) en werd een screenshot van de melding getoond.

In figuur 3.54 is te zien welke intenties respondenten hebben wat betreft het opvolgen van geadviseerd gedrag wanneer men geen symptomen heeft. In totaal 51.2% zou thuisblijven zolang geadviseerd, en 54.3% zou geen bezoek ontvangen. In totaal 29.5% zou een coronatest aanvragen. Daarnaast geven 59.5% aan een zelftest te gaan doen, 69.6% om extra op de gezondheid te letten en en 68.3% om uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen als ze geen symptomen hebben op het moment dat ze de melding ontvangen.

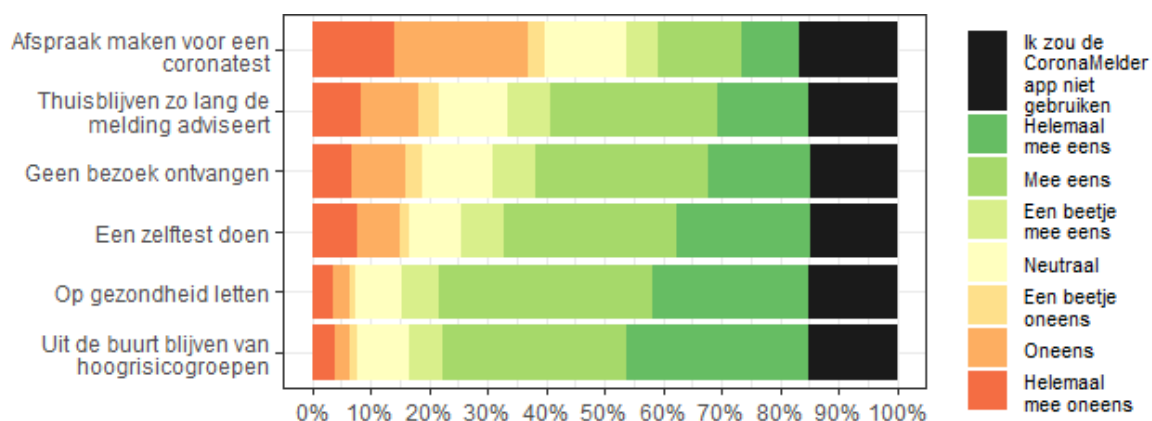

Figure 3.54: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen

Table 3.46: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen

	Afspraak maken voor een coronatest	Thuisblijven zo lang de melding adviseert	Geen bezoek ontvangen	Een zelftest doen	Op gezondheid letten	Uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	235 (14.2%)	136 (8.2%)	113 (6.8%)	129 (7.8%)	61 (3.7%)	64 (3.9%)
Oneens	373 (22.6%)	164 (9.9%)	149 (9.0%)	119 (7.2%)	46 (2.8%)	42 (2.5%)
Een beetje oneens	49 (3.0%)	57 (3.4%)	51 (3.1%)	29 (1.8%)	14 (0.8%)	21 (1.3%)
Neutraal	234 (14.2%)	198 (12.0%)	196 (11.9%)	147 (8.9%)	133 (8.0%)	146 (8.8%)
Een beetje mee eens	88 (5.3%)	121 (7.3%)	121 (7.3%)	117 (7.1%)	103 (6.2%)	96 (5.8%)
Mee eens	234 (14.2%)	472 (28.6%)	491 (29.7%)	489 (29.6%)	604 (36.5%)	522 (31.6%)
Helemaal mee eens	166 (10.0%)	254 (15.4%)	285 (17.2%)	377 (22.8%)	444 (26.9%)	511 (30.9%)
Ik zou de CoronaMelder app niet gebruiken	274 (16.6%)	251 (15.2%)	247 (14.9%)	246 (14.9%)	248 (15.0%)	251 (15.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

Figuur 3.55 laat de intenties zien die respondenten hebben in de hypothetische situatie dat ze wel symptomen hebben als ze de melding ontvangen. Van de respondenten geeft 63% aan een afspraak te maken voor een coronatest, geeft 70.5% aan thuis te blijven zolang geadviseerd, en geeft 72.1% aan geen bezoek te ontvangen na ontvangen van een melding. Daarnaast geven 68.7% aan om een zelftest te doen, 74.5% om extra op de gezondheid te letten en en 75.1% om uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen als ze wel symptomen hebben op het moment dat ze de melding ontvangen.

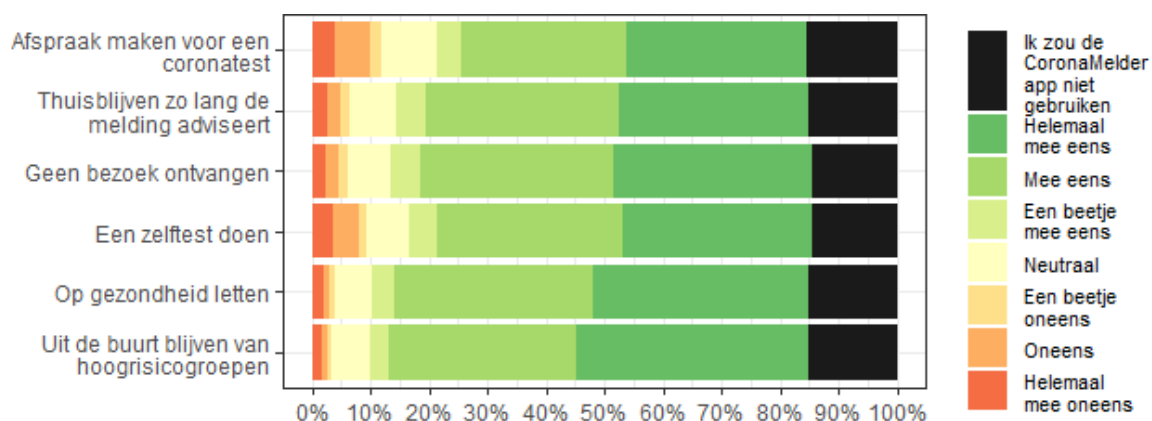

Figure 3.55: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen

Table 3.47: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen

	Afspraak maken voor een coronatest	Thuisblijven zo lang de melding adviseert	Geen bezoek ontvangen	Een zelftest doen	Op gezondheid letten	Uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	64 (3.9%)	42 (2.5%)	38 (2.3%)	57 (3.4%)	31 (1.9%)	28 (1.7%)
Oneens	102 (6.2%)	40 (2.4%)	37 (2.2%)	77 (4.7%)	18 (1.1%)	17 (1.0%)
Een beetje oneens	31 (1.9%)	24 (1.5%)	27 (1.6%)	20 (1.2%)	14 (0.8%)	11 (0.7%)
Neutraal	158 (9.6%)	133 (8.0%)	119 (7.2%)	121 (7.3%)	109 (6.6%)	106 (6.4%)
Een beetje mee eens	68 (4.1%)	83 (5.0%)	85 (5.1%)	77 (4.7%)	62 (3.8%)	54 (3.3%)
Mee eens	465 (28.1%)	548 (33.2%)	548 (33.2%)	527 (31.9%)	560 (33.9%)	532 (32.2%)
Helemaal mee eens	508 (30.7%)	534 (32.3%)	558 (33.8%)	532 (32.2%)	610 (36.9%)	656 (39.7%)
Ik zou de CoronaMelder app niet gebruiken	257 (15.5%)	249 (15.1%)	241 (14.6%)	242 (14.6%)	249 (15.1%)	249 (15.1%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.7.1.2.1 Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding over de tijd - zonder symptomen

De McNemar toets ($X^2(1) = 9.72$, $p = 0.002$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (29.2%) en de vorige meting (33.7%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om een afspraak te maken voor een test.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 3.2$, $p = 0.074$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (51.6%) en de vorige meting (48.9%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om thuis te blijven zo lang als de melding adviseert.

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.95$, $p = 0.086$) liet ook zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (54.7%) en de vorige meting (52.2%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om geen bezoek te ontvangen.

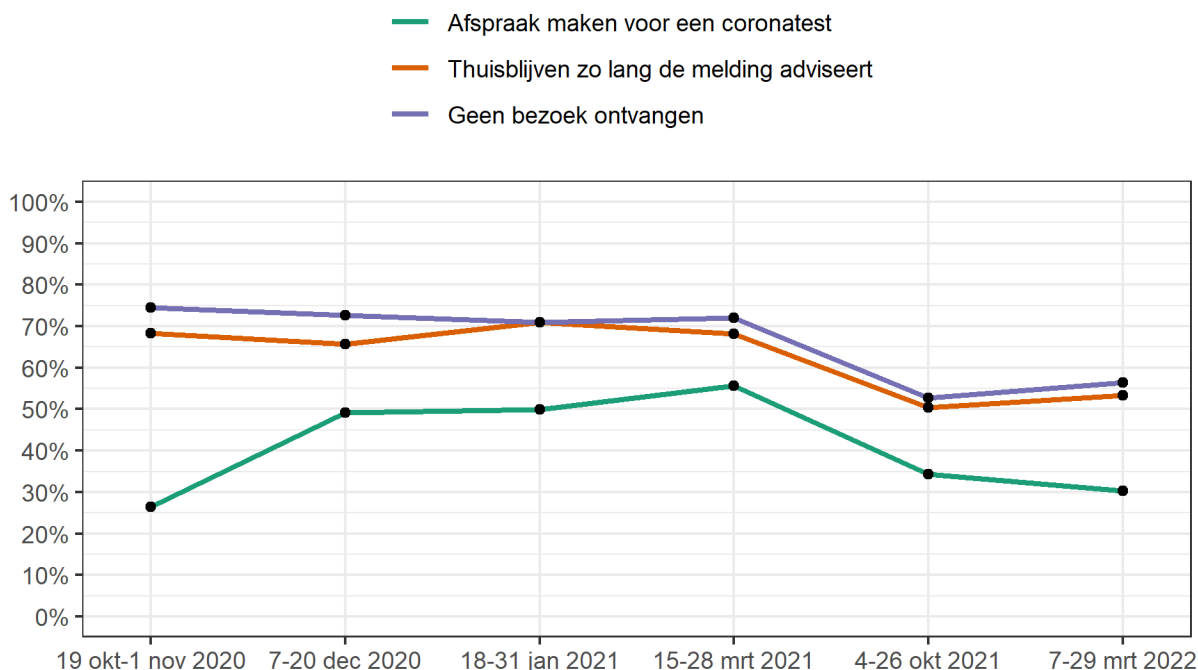

Figure 3.56: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.2.2 Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding over de tijd - met symptomen

De McNemar toets ($X^2(1) = 6.52$, $p = 0.011$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (62.7%) en de vorige meting (66.1%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om een afspraak te maken voor een test.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 2.26$, $p = 0.133$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (70.2%) en de vorige meting (72.1%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om thuis te blijven zo lang als de melding adviseert.

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.58$, $p = 0.447$) liet ook zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (72%) en de vorige meting (73%) in het percentage dat aangaf de intentie te hebben om geen bezoek te ontvangen.

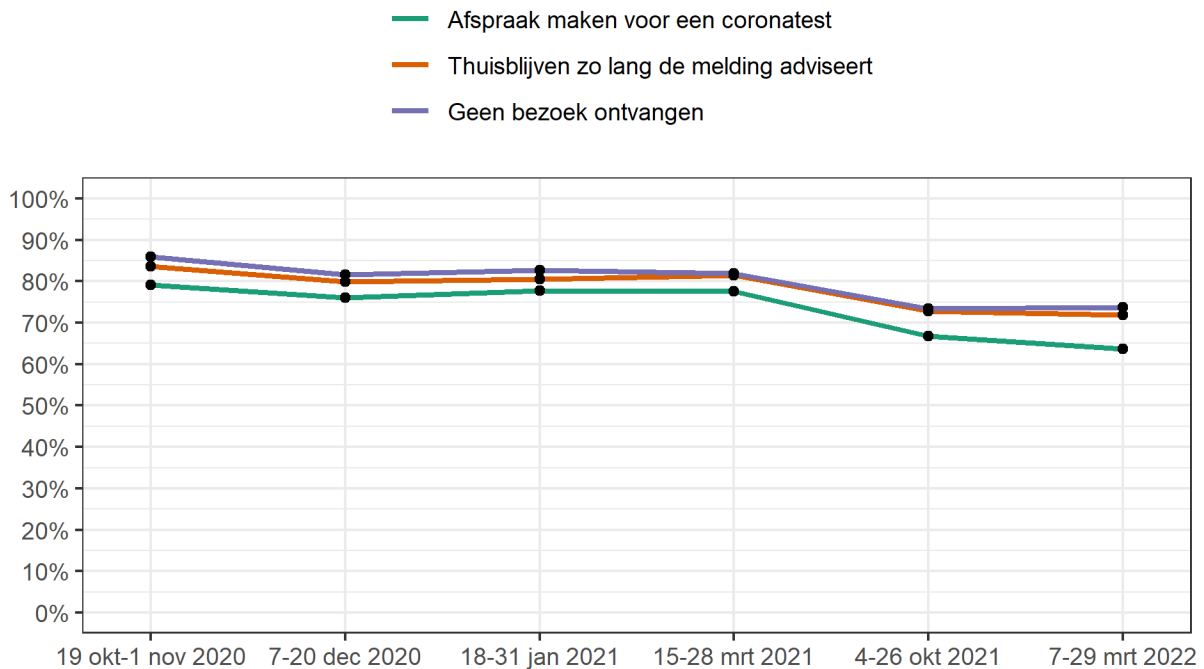

Figure 3.57: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.3 Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding - alleen huidige gebruikers

Dezelfde bepalingen zijn ook gedaan in alleen de subsample (n = 321) die momenteel de CoronaMelder gebruikt.

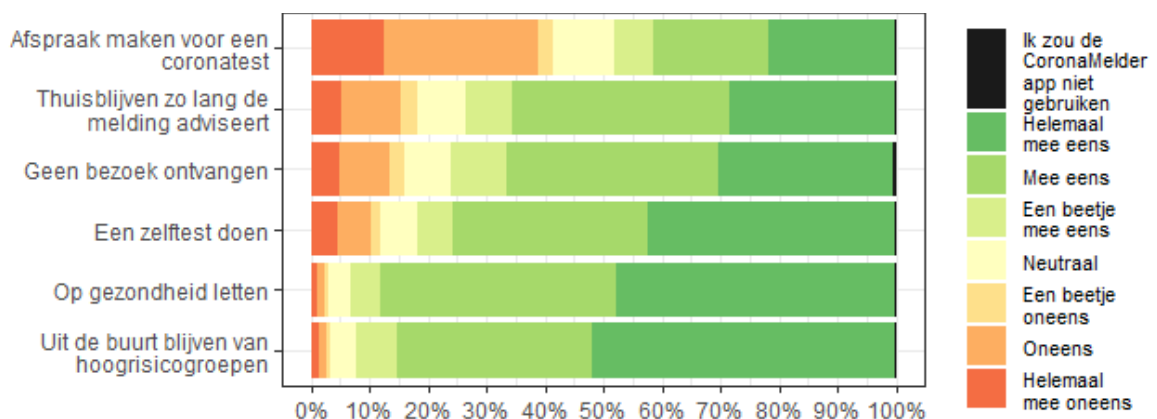

Figure 3.58: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen - alleen huidige gebruikers

Table 3.48: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen - alleen huidige gebruikers

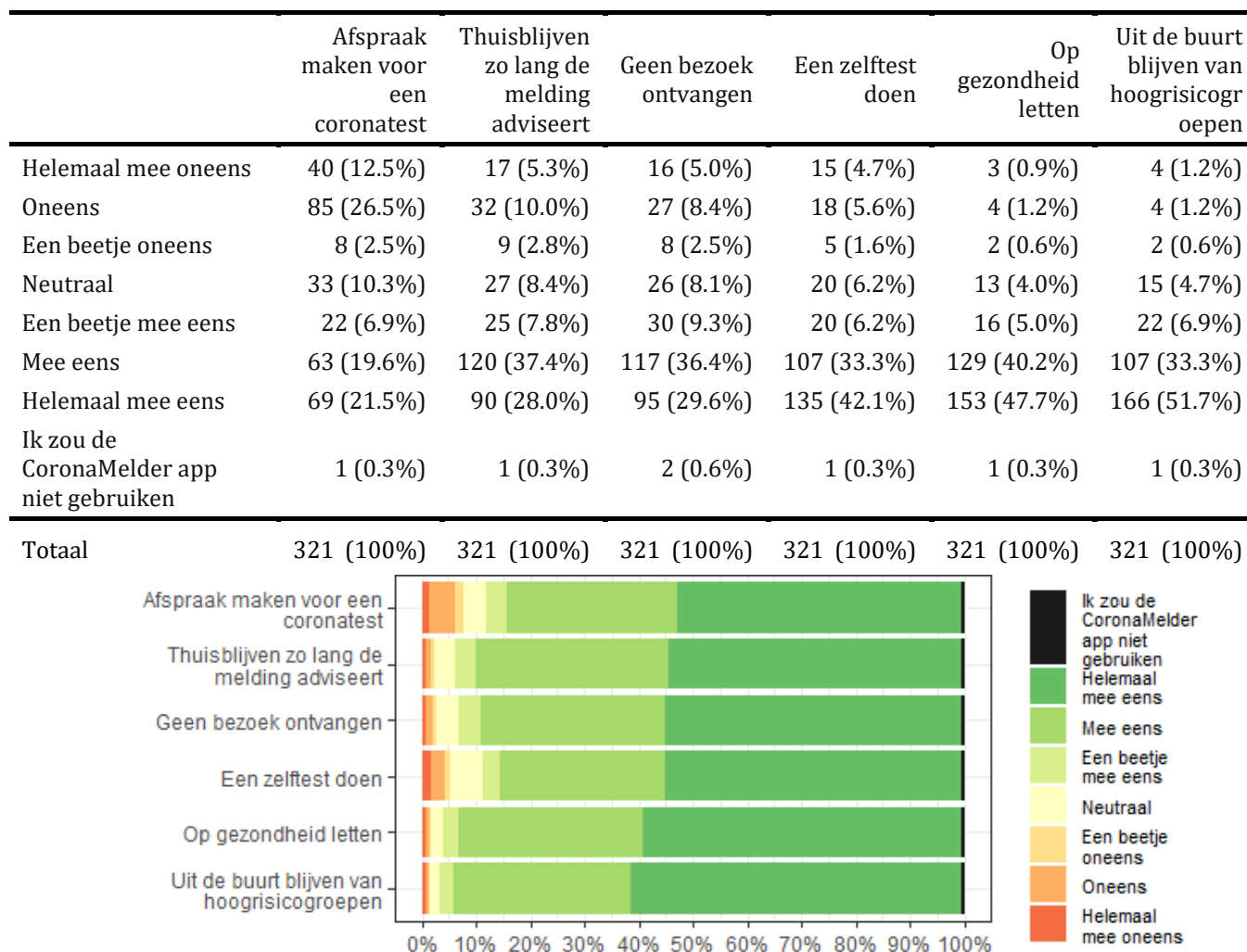

Figure 3.59: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen - alleen huidige gebruikers

Table 3.49: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen - alleen huidige gebruikers

	Afspraak maken voor een coronatest	Thuisblijven zo lang de melding adviseert	Geen bezoek ontvangen	Een zelftest doen	Op gezondheid letten	Uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	4 (1.2%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)	5 (1.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)
Oneens	16 (5.0%)	3 (0.9%)	4 (1.2%)	9 (2.8%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)
Een beetje oneens	5 (1.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)	3 (0.9%)	1 (0.3%)	0 (0.0%)
Neutraal	13 (4.0%)	13 (4.0%)	14 (4.4%)	19 (5.9%)	8 (2.5%)	7 (2.2%)
Een beetje mee eens	12 (3.7%)	12 (3.7%)	13 (4.0%)	10 (3.1%)	9 (2.8%)	8 (2.5%)
Mee eens	101 (31.5%)	114 (35.5%)	109 (34.0%)	98 (30.5%)	109 (34.0%)	105 (32.7%)
Helemaal mee eens	168 (52.3%)	173 (53.9%)	175 (54.5%)	175 (54.5%)	188 (58.6%)	195 (60.7%)

	Afspraak maken voor een coronatest	Thuisblijven zo lang de melding adviseert	Geen bezoek ontvangen	Een zelftest doen	Op gezondheid letten	Uit de buurt blijven van hoogrisicogr oepen
Ik zou de CoronaMelder app niet gebruiken	2 (0.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)	2 (0.6%)
Totaal	321 (100%)	321 (100%)	321 (100%)	321 (100%)	321 (100%)	321 (100%)

3.7.1.3.1 *Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding - alleen huidige gebruikers - over de tijd zonder symptomen*

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men geen symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.75$, $p = 0.385$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (48.2%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij zonder symptomen een afspraak zou maken voor een test, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (51.8%).

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men geen symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 5.44$, $p = 0.02$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (74.9%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij zonder symptomen in quarantaine zou blijven zo lang als de melding adviseert, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (66.4%).

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men geen symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 8.14$, $p = 0.004$) liet zien dat er een significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (77.6%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij zonder symptomen geen bezoek zou ontvangen vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (67.4%).

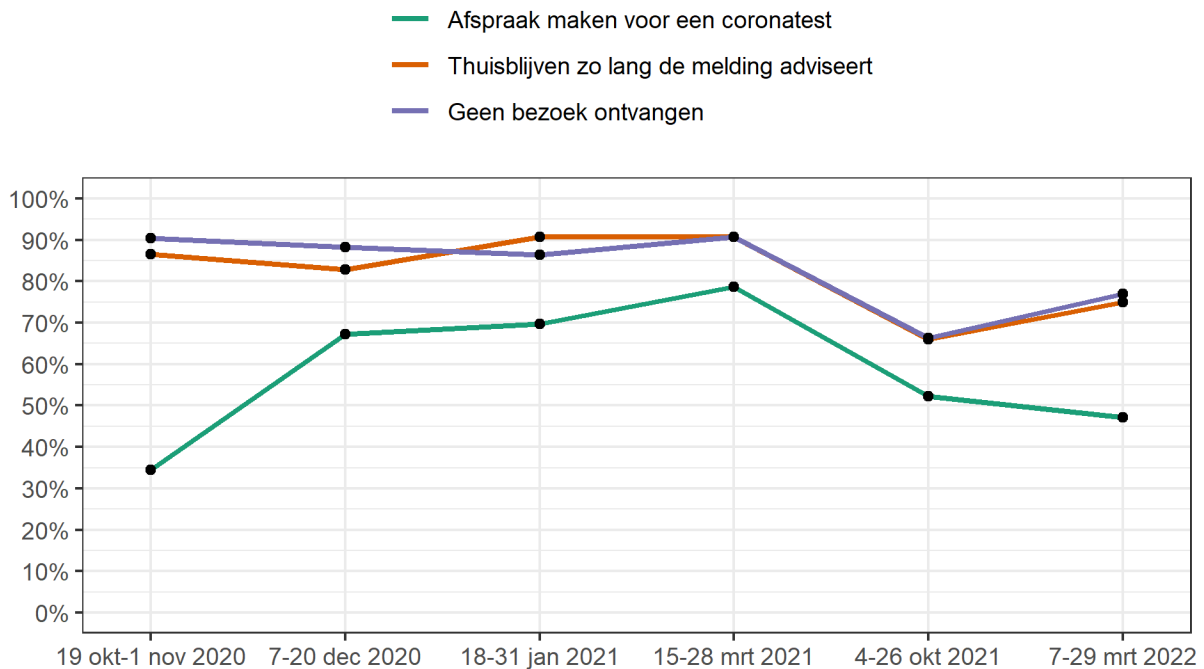

Figure 3.60: Intentie tot opvolgen adviezen zonder symptomen over de tijd, alleen huidige gebruikers, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.3.2 Intentie tot opvolgen adviezen gegeven in de melding - alleen huidige gebruikers - over de tijd met symptomen

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 0.75$, $p = 0.385$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (88%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij met symptomen een afspraak zou maken voor een coronatest, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (85.4%).

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 2.81$, $p = 0.094$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (93.6%) dat aangaf het eens te zijn met de

stelling dat hij/zij met symptomen in quarantaine zou blijven zo lang als de melding adviseert, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (89.7%).

Om te bepalen of de naleving van maatregelen, wanneer men symptomen heeft, bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 1.97, p = 0.161$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (93.3%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij met symptomen geen bezoek zou ontvangen vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (90%).

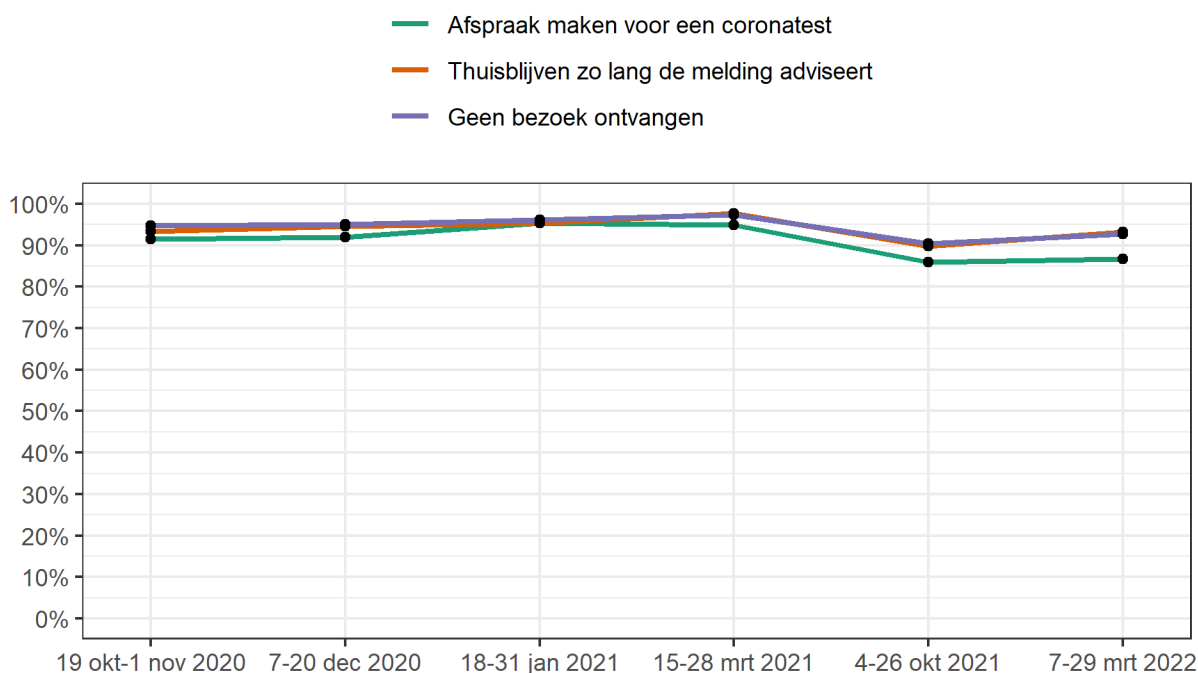

Figure 3.61: Intentie tot opvolgen adviezen met symptomen over de tijd, alleen huidige gebruikers, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.4 Verklarende factoren opvolging adviezen gegeven in melding

3.7.1.4.1 Zelfeffectiviteit opvolging adviezen

Om de zelfeffectiviteit in kaart te brengen werd gevraagd in welke mate men dacht in staat te zijn om de adviezen uit de melding op te volgen. Men acht zichzelf goed in staat om een afspraak te maken voor een test (86.6%), zo lang thuis te blijven als wordt geadviseerd

(83.7%) en geen bezoek te ontvangen (85.6%). Ook acht men zich goed in staat om een zelftest te doen (87.5%), extra op de eigen gezondheid te letten (87.1%) en uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen (87.2%).

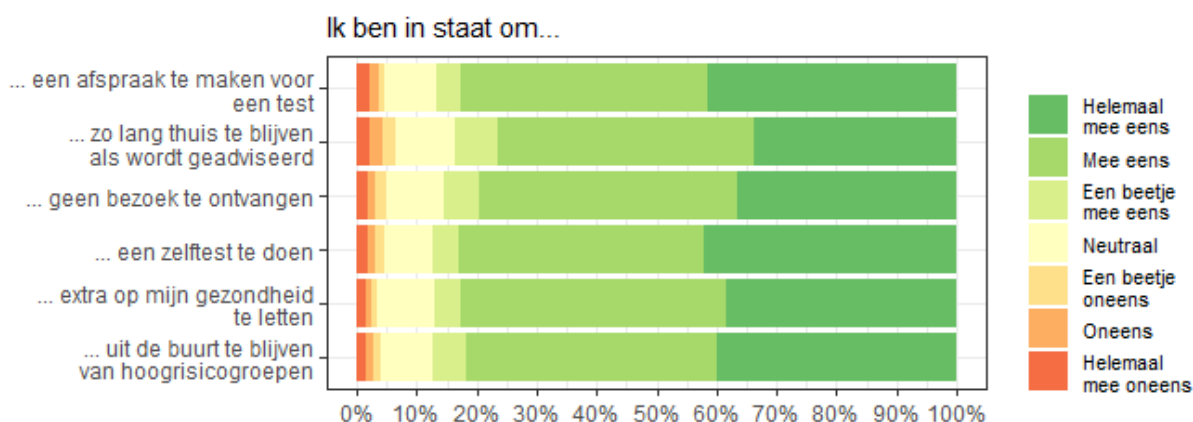

Figure 3.62: Eigen effectiviteit om adviezen op te volgen

Table 3.50: Eigen effectiviteit om adviezen op te volgen. Ik ben in staat om ...

	... een afspraak te maken voor een test	... zo lang thuis te blijven als wordt geadviseerd	... geen bezoek te ontvangen	... een zelftest te doen	... extra op mijn gezondheid te letten	... uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	34 (2.1%)	37 (2.2%)	28 (1.7%)	30 (1.8%)	26 (1.6%)	25 (1.5%)
Oneens	25 (1.5%)	36 (2.2%)	24 (1.5%)	20 (1.2%)	14 (0.8%)	18 (1.1%)
Een beetje oneens	18 (1.1%)	32 (1.9%)	29 (1.8%)	26 (1.6%)	18 (1.1%)	21 (1.3%)
Neutraal	145 (8.8%)	164 (9.9%)	157 (9.5%)	131 (7.9%)	156 (9.4%)	147 (8.9%)
Een beetje mee eens	65 (3.9%)	117 (7.1%)	97 (5.9%)	73 (4.4%)	71 (4.3%)	90 (5.4%)
Mee eens	678 (41.0%)	709 (42.9%)	714 (43.2%)	674 (40.8%)	734 (44.4%)	693 (41.9%)
Helemaal mee eens	688 (41.6%)	558 (33.8%)	604 (36.5%)	699 (42.3%)	634 (38.4%)	659 (39.9%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.7.1.4.1.1 Zelfeffectiviteit opvolging adviezen over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.09$, $p = 0.761$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (86.7%) en de vorige meting (87%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in staat is om een afspraak voor een test te maken.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 0$, $p = 1$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (83.8%) en de vorige meting (83.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in staat is om thuis te blijven zo lang als de melding adviseert.

McNemar toets ($X^2(1) = 0.23$, $p = 0.629$) liet ook zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (85.6%) en de vorige meting (86.2%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men in staat is om geen bezoek te ontvangen.

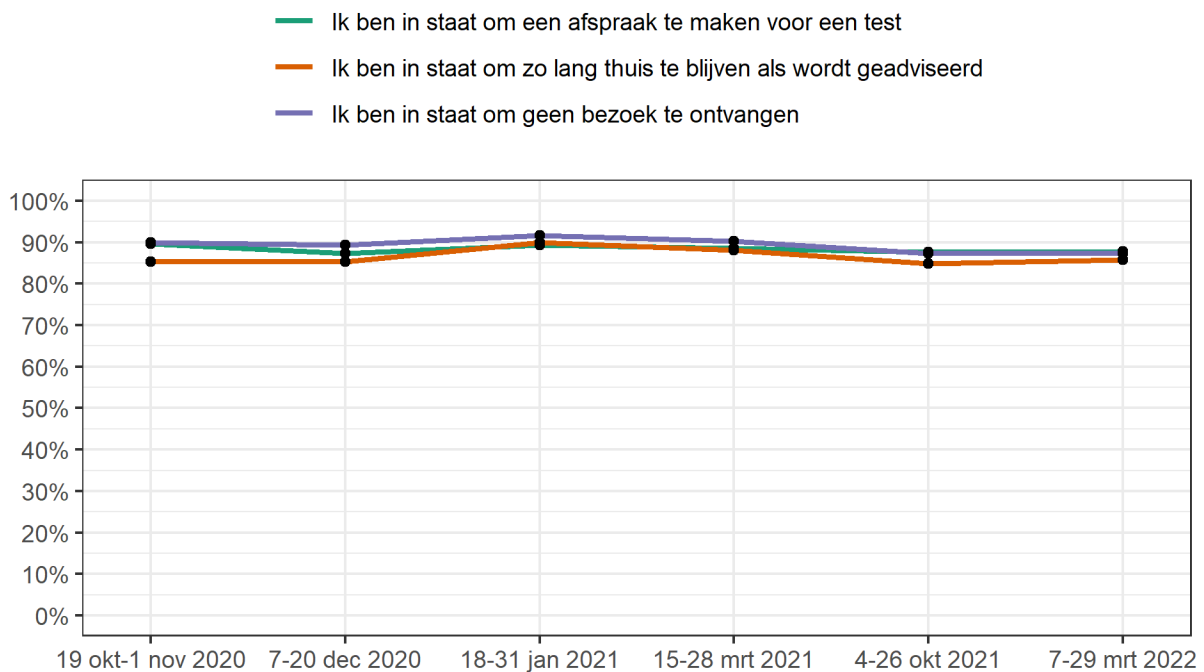

Figure 3.63: Zelfeffectiviteit om adviezen op te volgen over de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens is met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.4.2 Gepercipieerde persoonlijke voor- en nadelen van opvolgen adviezen

Uit het Health Belief Model is bekend dat de mate waarin men verwacht dat een gedraging persoonlijke voor- of nadelen heeft een rol kan spelen in de adoptie van het gedrag. Voor een aantal gedragingen omtrent de opvolging van adviezen zijn de persoonlijke voor- en nadelen uitgevraagd. Het blijkt dat ongeveer de helft van de respondenten persoonlijke voordelen inziet van het opvolgen van de adviezen (testafspraak maken: 48.6%;

thuisblijven zolang geadviseerd is: 46.6%; geen bezoek ontvangen: 46.5%; een zelftest doen: 58.4%; extra op de gezondheid letten: 58.4%; bij hoogrisicogroepen uit de buurt blijven: 57.2%), zie figuur 3.64. Een aanzienlijke groep staat neutraal tegenover de voordelen om adviezen op te volgen (testafspraken maken: 26.7%; thuisblijven zolang geadviseerd is: 27.6%; geen bezoek ontvangen: 28.8%; een zelftest doen: 22.7%; extra op de gezondheid letten: 25.1%; bij hoogrisicogroepen uit de buurt blijven: 25.4%).

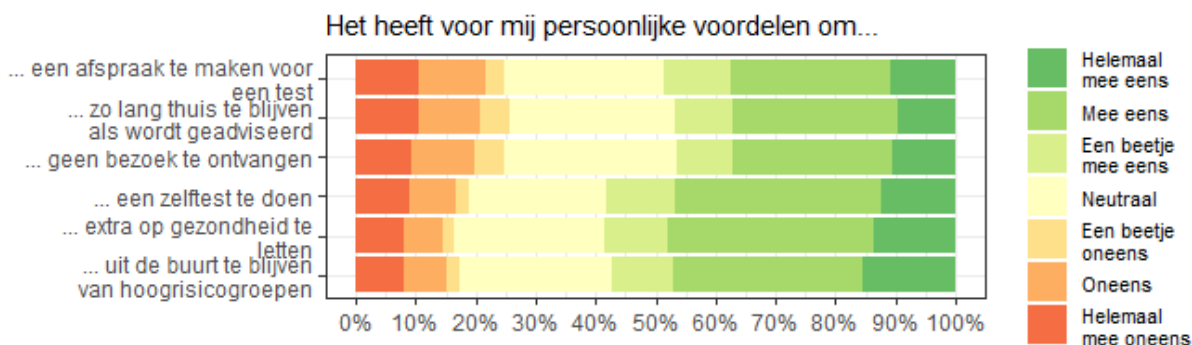

Figure 3.64: Persoonlijke voordelen om adviezen op te volgen

Table 3.51: Persoonlijke voordelen om adviezen op te volgen

	... een afspraak te maken voor een test	... zo lang thuis te blijven als wordt geadviseerd	... geen bezoek te ontvangen	... een zelftest te doen	... extra op gezondheid te letten	... uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	175 (10.6%)	171 (10.3%)	155 (9.4%)	146 (8.8%)	131 (7.9%)	131 (7.9%)
Oneens	181 (10.9%)	172 (10.4%)	172 (10.4%)	130 (7.9%)	108 (6.5%)	119 (7.2%)
Een beetje oneens	52 (3.1%)	83 (5.0%)	82 (5.0%)	37 (2.2%)	33 (2.0%)	38 (2.3%)
Neutraal	442 (26.7%)	456 (27.6%)	476 (28.8%)	375 (22.7%)	415 (25.1%)	420 (25.4%)
Een beetje mee eens	181 (10.9%)	154 (9.3%)	153 (9.3%)	194 (11.7%)	170 (10.3%)	169 (10.2%)
Mee eens	441 (26.7%)	457 (27.6%)	440 (26.6%)	568 (34.4%)	569 (34.4%)	522 (31.6%)
Helemaal mee eens	181 (10.9%)	160 (9.7%)	175 (10.6%)	203 (12.3%)	227 (13.7%)	254 (15.4%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

Ook met betrekking tot persoonlijke nadelen van het opvolgen van de adviezen blijkt een groot aandeel neutraal te zijn (afspraken maken voor een test: 23.4%; thuisblijven zolang geadviseerd is: 23.9%; geen bezoek ontvangen: 25.2%; een zelftest doen: 23.1%; extra op gezondheid letten: 25.8%; uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen: 24.6%). Er zit variatie in de mate waarin men het eens is met de stellingen of bepaalde acties persoonlijke nadelen hebben. Het percentage mensen dat het eens is met nadelige gevolgen is het grootst voor thuisblijven (26.7%), het niet kunnen ontvangen van bezoek (24.1%), en het uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen (17.6%). Een testafspraken maken (14.6%), een zelftest doen (11.8%) en extra op de gezondheid letten (13.6%) wordt als minder nadelig gezien (zie figuur 3.65).

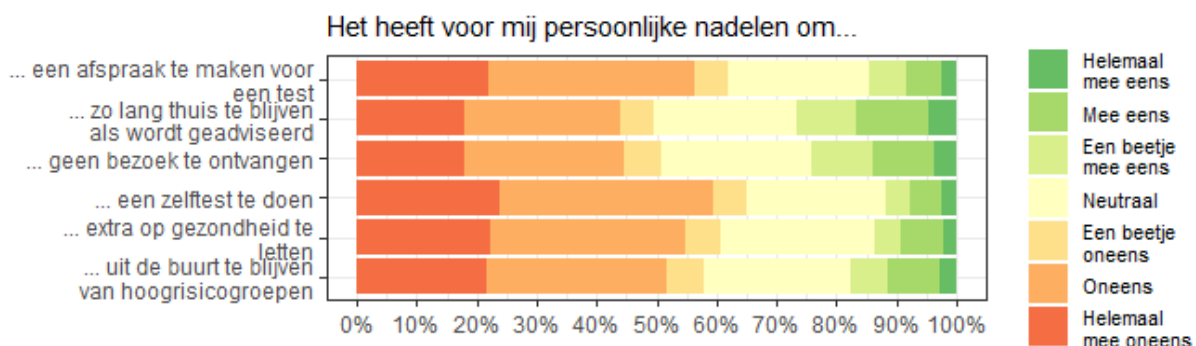

Figure 3.65: Persoonlijke nadelen om adviezen op te volgen

Table 3.52: Persoonlijke nadelen om adviezen op te volgen

	... een afspraak te maken voor een test	... zo lang thuis te blijven als wordt geadviseerd	... geen bezoek te ontvangen	... een zelftest te doen	... extra op gezondheid te letten	... uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen
Helemaal mee oneens	364 (22.0%)	296 (17.9%)	295 (17.8%)	396 (24.0%)	370 (22.4%)	360 (21.8%)
Oneens	569 (34.4%)	428 (25.9%)	439 (26.6%)	584 (35.3%)	537 (32.5%)	496 (30.0%)
Een beetje oneens	92 (5.6%)	93 (5.6%)	103 (6.2%)	96 (5.8%)	95 (5.7%)	100 (6.0%)
Neutraal	387 (23.4%)	395 (23.9%)	417 (25.2%)	382 (23.1%)	426 (25.8%)	406 (24.6%)
Een beetje mee eens	101 (6.1%)	162 (9.8%)	167 (10.1%)	66 (4.0%)	69 (4.2%)	102 (6.2%)
Mee eens	99 (6.0%)	203 (12.3%)	172 (10.4%)	89 (5.4%)	120 (7.3%)	145 (8.8%)
Helemaal mee eens	41 (2.5%)	76 (4.6%)	60 (3.6%)	40 (2.4%)	36 (2.2%)	44 (2.7%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.7.1.4.2.1 Gepercipieerde persoonlijke voordelen van opvolgen adviezen over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.08$, $p = 0.775$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (48.4%) en de vorige meting (47.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het maken van een afspraak voor een coronatest persoonlijke voordelen heeft.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 0.78$, $p = 0.376$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (46.5%) en de vorige meting (47.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke voordelen heeft om thuis te blijven zo lang als de melding adviseert.

McNemar toets ($X^2(1) = 2.25$, $p = 0.134$) liet ook zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (46.4%) en de vorige meting (48.6%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke voordelen heeft om geen bezoek te ontvangen.

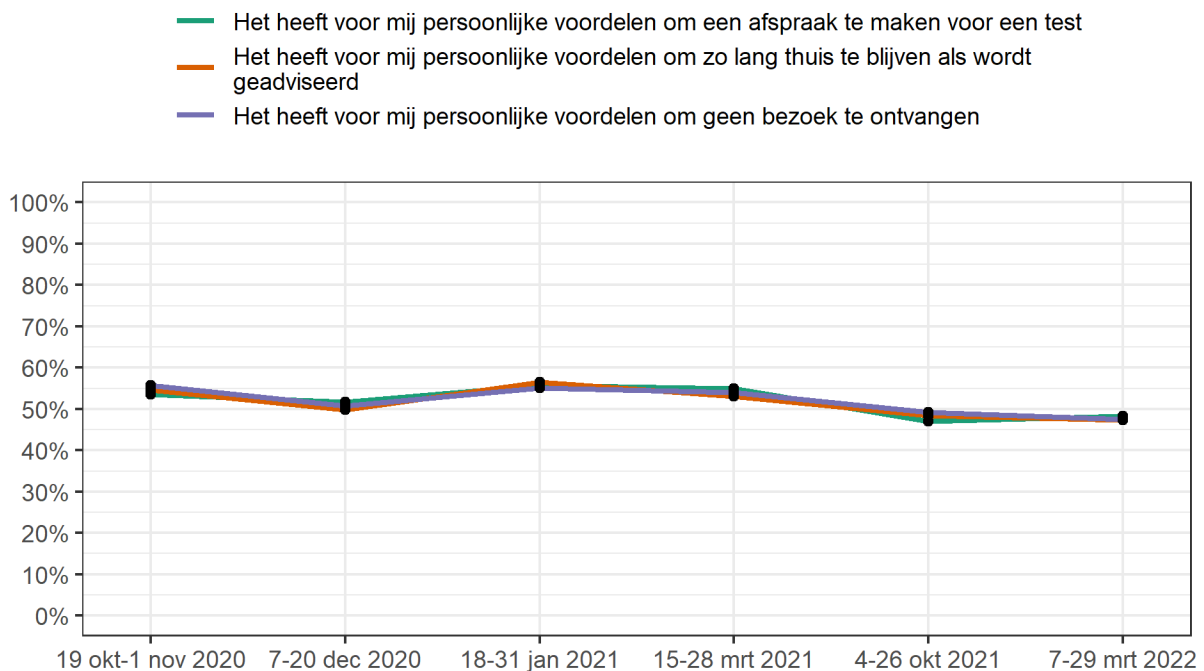

Figure 3.66: Gepercipieerde persoonlijke voordelen van opvolgen adviezen over tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens is met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.4.2.2 Gepercipieerde persoonlijke nadelen van opvolgen adviezen over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.56$, $p = 0.109$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (14.7%) en de vorige meting (13%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het maken van een afspraak voor een coronatest persoonlijke nadelen heeft.

De McNemar toets ($X^2(1) = 0$, $p = 1$) liet ook zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (26.4%) en de vorige meting (26.4%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke nadelen heeft om thuis te blijven zo lang als de melding adviseert.

Daarnaast liet de McNemar toets ($X^2(1) = 0.01$, $p = 0.917$) zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (23.9%) en de vorige meting (23.7%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het persoonlijke nadelen heeft om geen bezoek te ontvangen.

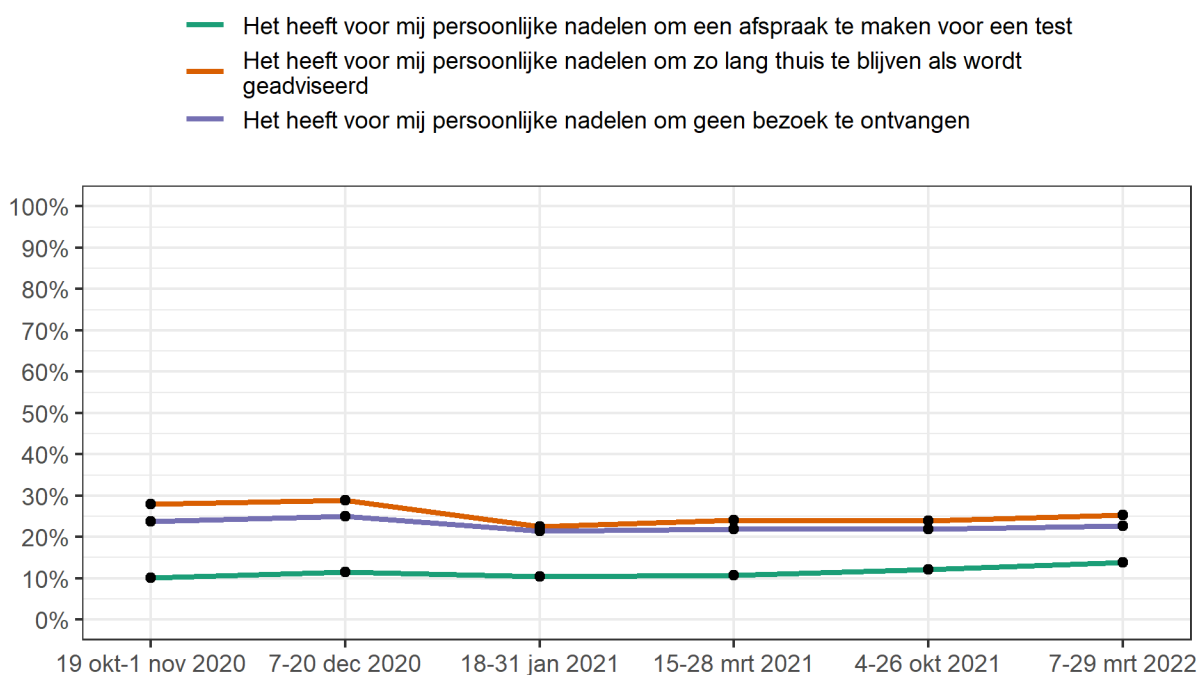

Figure 3.67: Gepercipieerde persoonlijke nadelen van opvolgen adviezen over tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens is met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.1.4.3 Verplichting tot opvolgen adviezen

Er is onderzocht in hoeverre respondenten zich verplicht voelen om de adviezen uit meldingen van de CoronaMelder op te volgen, en of dit leidt tot irritatie. Hieruit blijkt dat 65% zich verplicht voelt om het advies uit de melding op te volgen, 20.8% vindt dat het

advies uit de melding hun vrijheid om zelf te kiezen wat zij doen bedreigt, 6.5% boos wordt van het advies gegeven in de melding, en 10.5% aangeeft dat het advies gegeven in de melding hen irriteert.

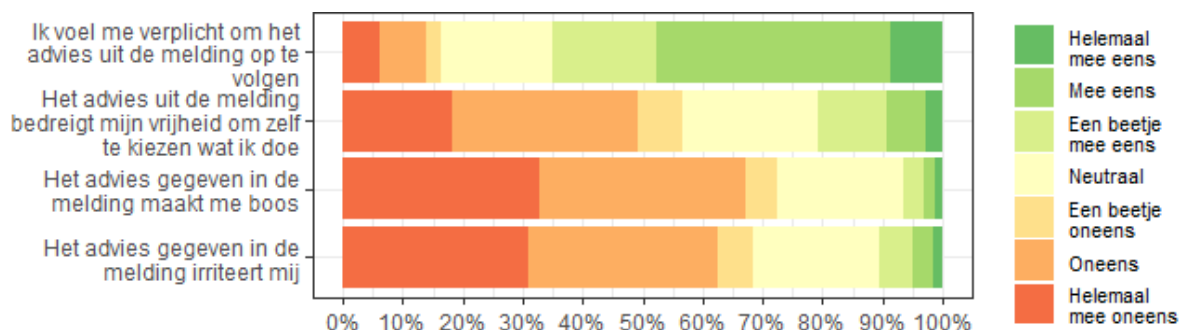

Figure 3.68: Verplichting om adviezen op te volgen

Table 3.53: Verplichting om adviezen op te volgen

	Ik voel me verplicht om het advies uit de melding op te volgen	Het advies uit de melding bedreigt mijn vrijheid om zelf te kiezen wat ik doe	Het advies gegeven in de melding maakt me boos	Het advies gegeven in de melding irriteert mij
Helemaal mee oneens	101 (6.1%)	303 (18.3%)	543 (32.8%)	510 (30.9%)
Oneens	128 (7.7%)	511 (30.9%)	567 (34.3%)	525 (31.8%)
Een beetje oneens	43 (2.6%)	124 (7.5%)	85 (5.1%)	93 (5.6%)
Neutraal	306 (18.5%)	372 (22.5%)	350 (21.2%)	351 (21.2%)
Een beetje mee eens	288 (17.4%)	188 (11.4%)	57 (3.4%)	93 (5.6%)
Mee eens	643 (38.9%)	109 (6.6%)	32 (1.9%)	57 (3.4%)
Helemaal mee eens	144 (8.7%)	46 (2.8%)	19 (1.1%)	24 (1.5%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.7.1.5 Verplichting tot opvolging adviezen over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 1.28$, $p = 0.258$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (64.9%) en de vorige meting (66.4%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat men zich verplicht voelt om het advies uit de melding op te volgen.

De McNemar toets ($X^2(1) = 3.06$, $p = 0.08$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (20.7%) en de vorige meting (22.9%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het advies uit de melding zijn/haar vrijheid om zelf te kiezen wat hij/zij doet, bedreigt.

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.26$, $p = 0.133$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (6.4%) en de vorige meting (7.5%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het advies uit de melding hem/haar boos maakt.

De McNemar toets ($X^2(1) = 0.19$, $p = 0.664$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (10.1%) en de vorige meting (10.6%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat het advies uit de melding hem/haar irriteert.

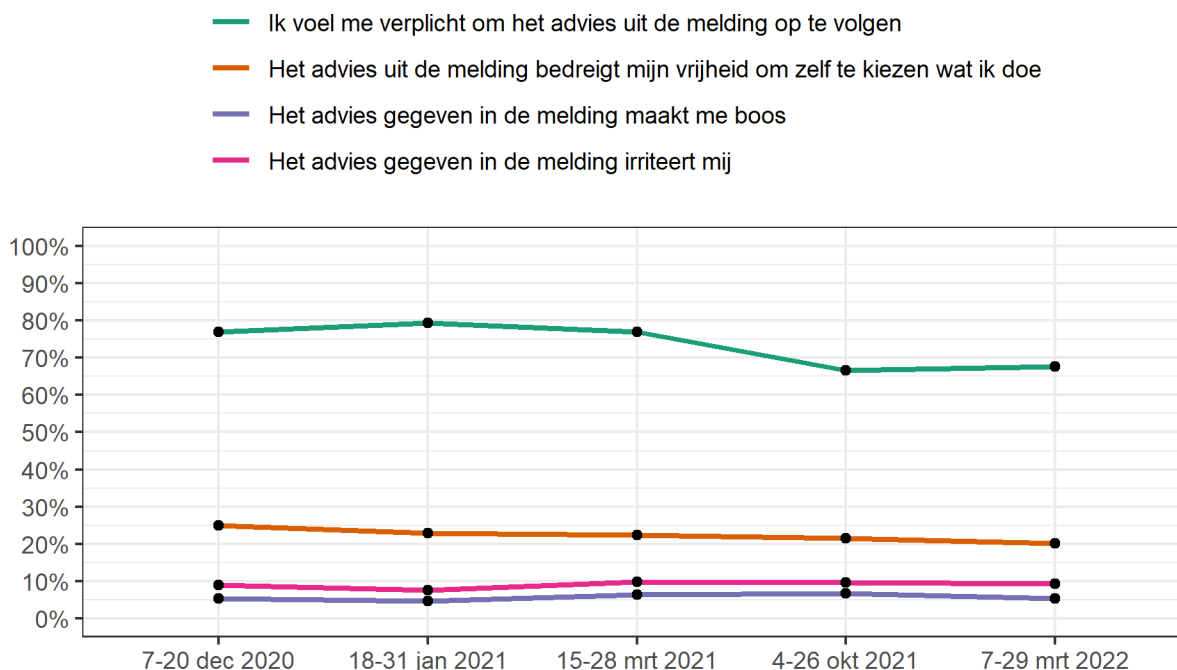

Figure 3.69: Verplichting tot het houden aan de adviezen de tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens was met de stellingen (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.2 Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test

Als iemand positief is getest op het coronavirus kan men dit daarna via de CoronaMelder app laten weten door de GGD-sleutel door te geven aan de GGD medewerker. Dan waarschuwt de app weer mensen bij wie de positief geteste persoon in de buurt is geweest. Van de respondenten heeft 34.1% de intentie om de GGD-sleutel door te geven.

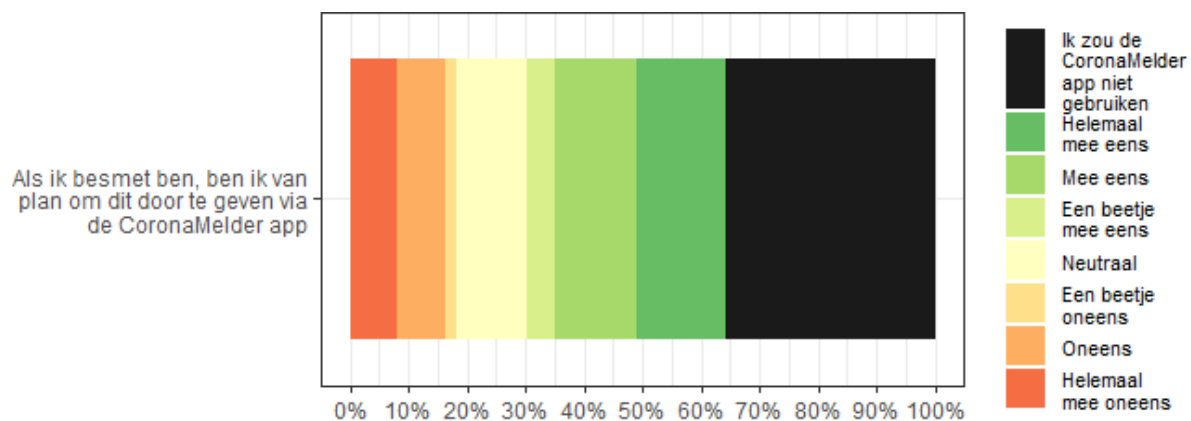

Figure 3.70: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel

Table 3.54: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel

Als ik besmet ben, ben ik van plan om dit door te geven via de CoronaMelder app	
Helemaal mee oneens	131 (7.9%)
Oneens	140 (8.5%)
Een beetje oneens	31 (1.9%)
Neutraal	197 (11.9%)
Een beetje mee eens	79 (4.8%)
Mee eens	234 (14.2%)
Helemaal mee eens	251 (15.2%)
Ik zou de CoronaMelder app niet gebruiken	590 (35.7%)
Totaal	1653 (100%)

3.7.2.1 Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 94.6$, $p < 0.001$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (34%) en de vorige meting (45.8%) in het percentage dat aangaf het eens te zijn met de stelling om een positieve testuitslag door te geven via de CoronaMelder app.

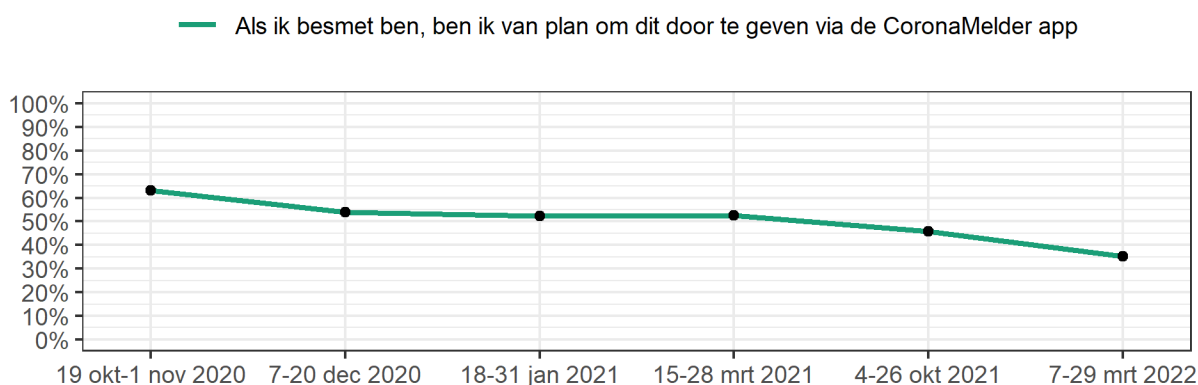

Figure 3.71: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test over tijd, totaal percentage dat het minstens een beetje eens is met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.2.2 Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test - alleen huidige gebruikers

Dezelfde bepalingen zijn ook gedaan in alleen de subsample (n = 321) die momenteel de CoronaMelder gebruikt. Van deze subsample van respondenten die momenteel de CoronaMelder gebruikt had 91.6% de intentie om de GGD sleutel door te geven na een positieve test.

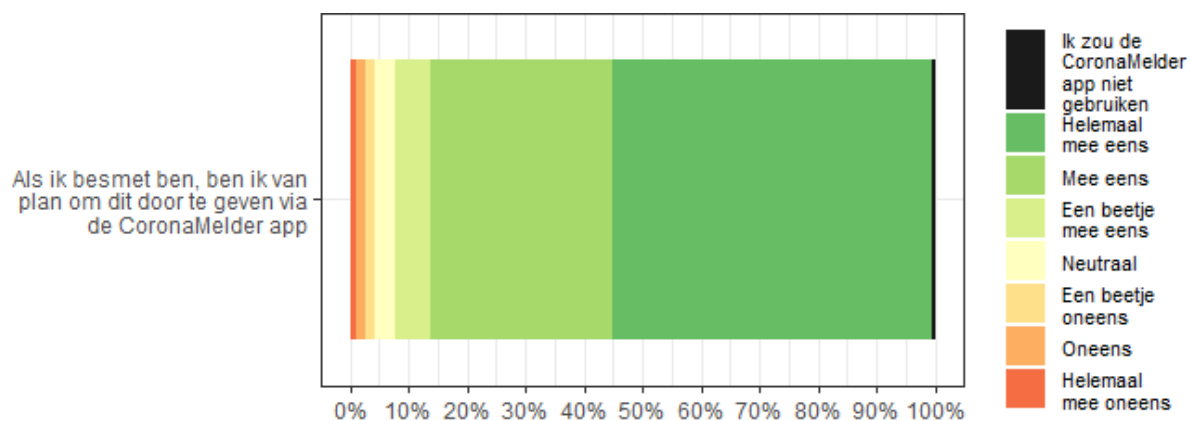

Figure 3.72: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test - alleen huidige gebruikers

Table 3.55: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test - alleen huidige gebruikers

Als ik besmet ben, ben ik van plan om dit door te geven via de CoronaMelder app	
Helemaal mee oneens	3 (0.9%)
Oneens	5 (1.6%)
Een beetje oneens	6 (1.9%)
Neutraal	11 (3.4%)

Als ik besmet ben, ben ik van plan om dit door te geven via de CoronaMelder app	
Een beetje mee eens	19 (5.9%)
Mee eens	100 (31.2%)
Helemaal mee eens	175 (54.5%)
Ik zou de CoronaMelder app niet gebruiken	2 (0.6%)
Totaal	321 (100%)

3.7.2.3 Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test over de tijd - alleen gebruikers

Om te bepalen of de intentie tot het doorgeven van de GGD-sleutel bij de gebruikers verschilt tussen de huidige en de vorige wave is een chi kwadraat uitgevoerd. Een complexiteit in deze analyse is dat sommige deelnemers in de vorige wave gebruikers waren en in de huidige niet (meer), of andersom. Om deze reden is in deze test een vergelijking gemaakt waarin de gebruikersstatus in beide waves is meegenomen. De chi kwadraat toets ($X^2(1) = 1.15$, $p = 0.284$) liet zien dat er geen significant verschil was in het percentage gebruikers in de huidige wave (92.3%) dat aangaf het eens te zijn met de stelling dat hij/zij de intentie heeft om in de CoronaMelder door te geven als hij/zij besmet is, vergeleken met het percentage gebruikers uit de vorige wave dat in de vorige wave aangaf het hiermee eens te zijn (94.6%).

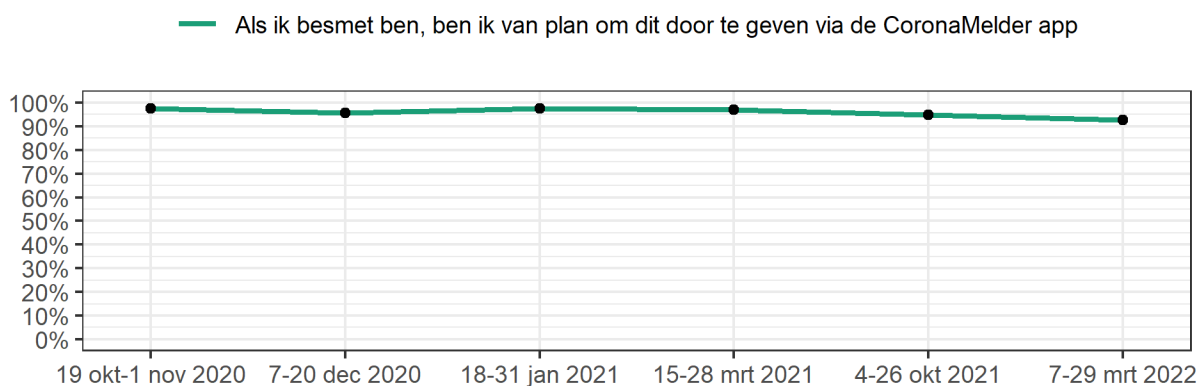

Figure 3.73: Intentie tot doorgeven GGD-sleutel na positieve test over tijd, alleen huidige gebruikers, totaal percentage dat het minstens een beetje eens is met de stelling (een beetje mee eens, mee eens, helemaal mee eens).

3.7.3 Onbeoogde effecten: schijnveiligheid

Een gevoel van schijnveiligheid zou kunnen optreden bij de adoptie van de CoronaMelder, wat ervoor zou kunnen zorgen dat andere maatregelen minder nodig worden geacht. Uit de antwoorden op de stelling of men zich minder aan andere maatregelen kan houden bij het gebruik van de CoronaMelder, blijkt dat slechts een klein aandeel denkt dat dit het geval is.

Het aandeel dat op deze vraag 'zeker waar' of 'misschien waar' antwoordt, is 5.7%. Een aanzienlijk percentage denkt dat het gebruiken van de CoronaMelder het risico op een besmetting met het coronavirus verlaagt (30.2%).

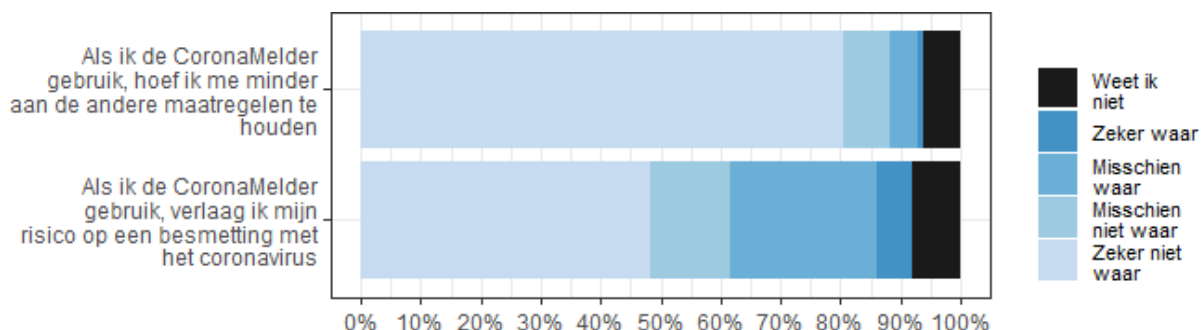

Figure 3.74: Schijnveiligheid

Table 3.56: Schijnveiligheid

	Als ik de CoronaMelder gebruik, hoef ik me minder aan de andere maatregelen te houden	Als ik de CoronaMelder gebruik, verlaag ik mijn risico op een besmetting met het coronavirus
Zeker niet waar	1330 (80.5%)	796 (48.2%)
Misschien niet waar	127 (7.7%)	221 (13.4%)
Misschien waar	77 (4.7%)	405 (24.5%)
Zeker waar	17 (1.0%)	95 (5.7%)
Weet ik niet	102 (6.2%)	136 (8.2%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)

3.7.3.1 Schijnveiligheid over de tijd

De McNemar toets ($X^2(1) = 5.44$, $p = 0.02$) liet zien dat er een significant verschil was tussen de huidige meting (5.7%) en de vorige meting (7.5%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat als de CoronaMelder wordt gebruikt, men zich minder hoeft te houden aan andere maatregelen, waar is.

De McNemar toets ($X^2(1) = 2.87$, $p = 0.09$) liet zien dat er geen significant verschil was tussen de huidige meting (30.4%) en de vorige meting (32.8%) in het percentage dat aangaf dat de stelling dat de CoronaMelder ervoor zorgt dat de kans op besmetting verlaagt, waar is.

NB: Er is een wijziging doorgevoerd in de vraagstelling. De vraag "Als ik de CoronaMelder app gebruik, verlaag ik mijn risico op een besmetting met het coronavirus", werd in wave 1 (19 oktober t/m 1 november 2020) gesteld als "De CoronaMelder zorgt ervoor dat ik niet besmet raak met het coronavirus".

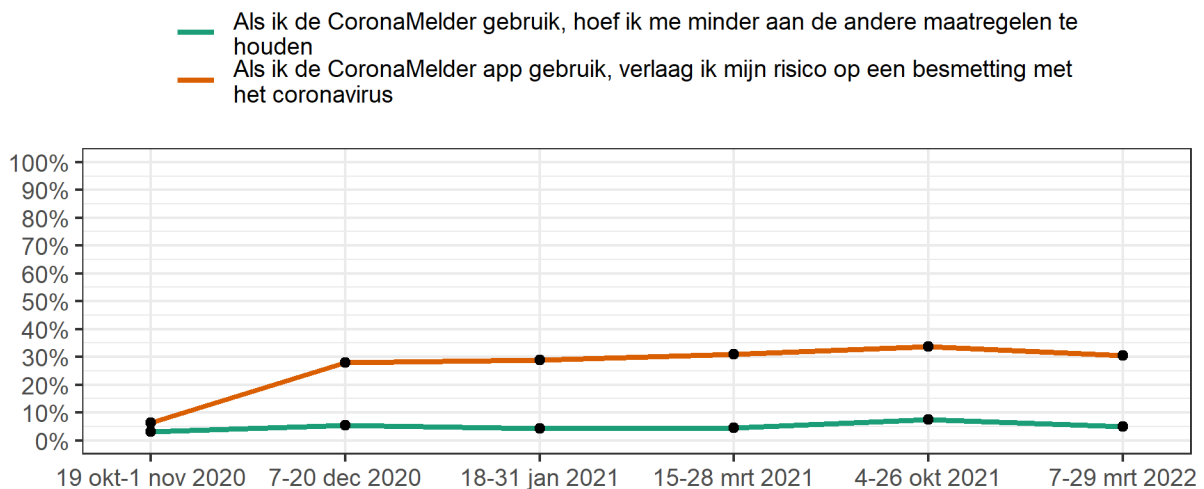

Figure 3.75: Schijnveiligheid over tijd, totaal percentage dat de stellingen minstens misschien waar vindt (misschien waar, zeker waar).

3.8 CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO)

In de vragenlijst werd gevraagd in hoeverre men het eens was met de stelling Het BCO draagt bij aan de bestrijding van het coronavirus. In totaal gaven ongeveer zes op de tien respondenten (61.4%) aan het in meer of mindere mate eens te zijn met deze stelling. Iets meer dan een kwart (26.1%) stond hier neutraal in en iets meer dan 1 op de tien (12.5%) gaf aan het in meer of mindere mate oneens te zijn met deze stelling.

In de vragenlijst werd ook gevraagd of het gebruik van de CoronaMelder zou moeten worden gestimuleerd, in het algemeen, en indien de GGD het te druk krijgt voor het BCO. In totaal gaven iets meer dan drie op de tien respondenten (32.9%) aan het in meer of mindere mate eens te zijn met de stelling dat, ongeacht hoe druk de GGD is met het BCO, het gebruik van de CoronaMelder moet worden gestimuleerd. Iets minder dan drie op de tien gaf aan het hiermee in meer of mindere mate oneens te zijn (29.2%). De grootste groep, echter, stond hier neutraal in (37.9%).

Een soortgelijk patroon is te zien voor de stelling dat, zodra de GGD het te druk krijgt voor het BCO, het gebruik van de CoronaMelder moet worden gestimuleerd. In totaal gaven ook in deze situatie meer dan drie op de tien aan het in meer of mindere mate mee eens te zijn (34%). Minder dan drie op de tien (28.2%) geven aan het in meer of mindere mate met deze stelling oneens te zijn. Ook hier geeft de grootste groep aan hier neutraal in te staan (37.8%).

In de vragenlijst werd gevraagd in hoeverre men het eens was met de stelling dat de CoronaMelder een grotere rol moet krijgen in het bestrijden van het coronavirus. In totaal gaven meer dan twee op de tien respondenten (22.2%) aan het in meer of mindere mate eens te zijn met deze stelling. Bijna vier op de tien geven aan het hiermee in meer of

mindere mate oneens te zijn (38.1%). Daarnaast gaven vier op de tien aan dat ze hier neutraal in staan (39.7%).

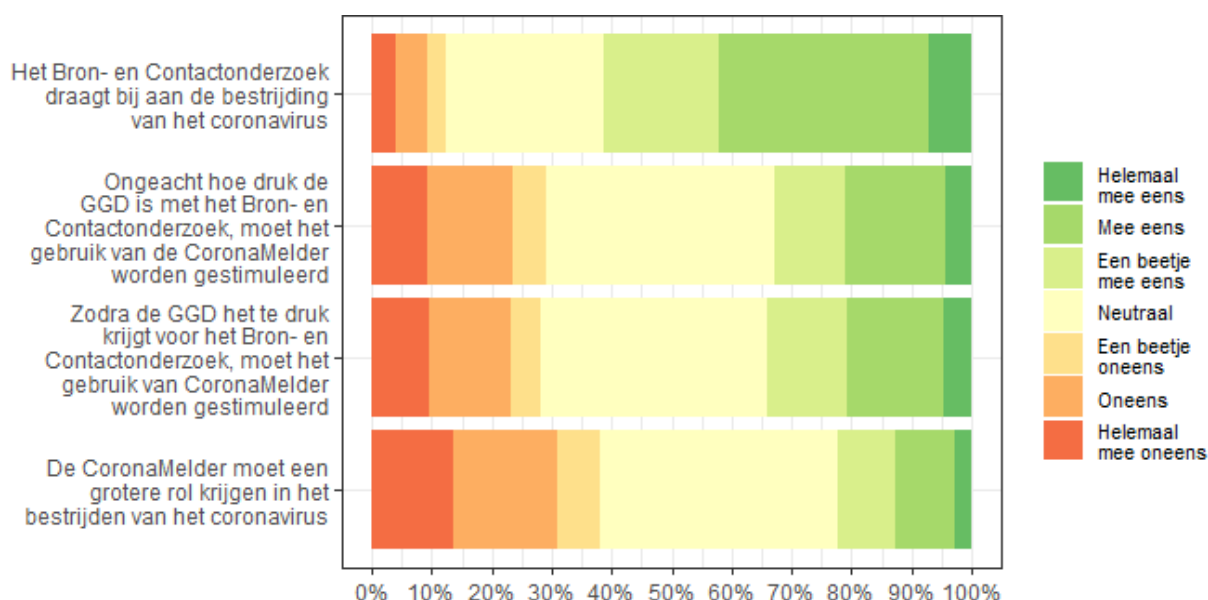

Figure 3.76: CoronaMelder en het BCO

Table 3.57: CoronaMelder en het BCO

	Het Bron- en Contactonderzoek draagt bij aan de bestrijding van het coronavirus	Ongeacht hoe druk de GGD is met het Bron- en Contactonderzoek, moet het gebruik van de CoronaMelder worden gestimuleerd	Zodra de GGD het te druk krijgt voor het Bron- en Contactonderzoek, moet het gebruik van CoronaMelder worden gestimuleerd	De CoronaMelder moet een grotere rol krijgen in het bestrijden van het coronavirus
Helemaal mee oneens	68 (4.1%)	153 (9.3%)	156 (9.4%)	225 (13.6%)
Oneens	86 (5.2%)	233 (14.1%)	229 (13.9%)	287 (17.4%)
Een beetje oneens	52 (3.1%)	96 (5.8%)	81 (4.9%)	117 (7.1%)
Neutraal	432 (26.1%)	627 (37.9%)	625 (37.8%)	657 (39.7%)
Een beetje mee eens	320 (19.4%)	193 (11.7%)	217 (13.1%)	157 (9.5%)
Mee eens	575 (34.8%)	277 (16.8%)	270 (16.3%)	163 (9.9%)
Helemaal mee eens	120 (7.3%)	74 (4.5%)	75 (4.5%)	47 (2.8%)
Totaal	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)	1653 (100%)

3.8.1 CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO) naar gebruikersstatus

In de onderstaande tabel is te zien hoe de antwoorden op deze vragen zich verhouden naar de gebruikersstatus.

Table 3.58: CoronaMelder en het BCO naar gebruikersstatus. Aantal en totaal percentage eens (beetje mee eens, eens, helemaal mee eens).

	Gebruikers	Voormalig gebruikers	Niet gebruikers
Het Bron- en Contactonderzoek draagt bij aan de bestrijding van het coronavirus	264 (82.2%)	184 (66.2%)	567 (53.8%)
Ongeacht hoe druk de GGD is met het Bron- en Contactonderzoek, moet het gebruik van de CoronaMelder worden gestimuleerd	256 (79.8%)	98 (35.3%)	190 (18.0%)
Zodra de GGD het te druk krijgt voor het Bron- en Contactonderzoek, moet het gebruik van CoronaMelder worden gestimuleerd	235 (73.2%)	114 (41.0%)	213 (20.2%)
De CoronaMelder moet een grotere rol krijgen in het bestrijden van het coronavirus	172 (53.6%)	71 (25.5%)	124 (11.8%)
Totaal	321 (100.0%)	278 (100.0%)	1054 (100.0%)

3.8.2 CoronaMelder en het Bron- en ContactOnderzoek (BCO) in relatie tot risicoperceptie

Er is gekeken of er samenhang is tussen de risicoperceptie (ernst en vatbaarheid) en de antwoorden op de voorgaande stellingen. Hiervoor zijn Pearson correlatie analyses en lineaire regressie analyses uitgevoerd.

Er is sprake van een significante maar zeer lage positieve correlatie tussen de verwachte vatbaarheid voor het coronavirus en de verwachte bijdrage van het BCO aan het bestrijden van het coronavirus ($r = 0.17$; $p = <0.001$; aantal vrijheidsgraden = 1651). De overige correlaties met de verwachte vatbaarheid waren verwaarloosbaar laag (een correlatiecoëfficiënt van 0.1 of lager).

De Pearson correlatie analyse wees uit dat er een significant maar zeer zwak verband bestaat tussen de verwachte ernst van een infectie met het coronavirus en de verwachte bijdrage van het BCO aan het bestrijden van het coronavirus ($r = 0.16$; $p = <0.001$; aantal vrijheidsgraden = 1651). Er is een significante maar zeer zwakke samenhang tussen de verwachte ernst van een infectie met het coronavirus en de overtuiging dat het gebruik van de CoronaMelder moet worden gestimuleerd; zowel wanneer dit gevraagd wordt ongeacht hoe druk de GGD is met het BCO ($r = 0.26$; $p = <0.001$; aantal vrijheidsgraden = 1651), als wanneer de GGD het te druk krijgt voor het BCO ($r = 0.22$; $p = <0.001$; aantal vrijheidsgraden = 1651). Ook tussen de verwachte ernst en het standpunt dat de CoronaMelder een grotere rol moet krijgen in het bestrijden van het coronavirus was er een significante maar zeer lage correlatie ($r = 0.26$; $p = <0.001$; aantal vrijheidsgraden = 1651). Een correlatiematrix is te vinden in de appendix.

Ditzelfde beeld komt uit de regressieanalyses waarbij de verwachte vatbaarheid en ernst van een coronabesmetting worden gebruikt om het antwoord op de vier stellingen over het BCO en de CoronaMelder te verklaren. De vatbaarheid is een significante positieve predictor voor de stelling over de verwachte bijdrage van het BCO aan het bestrijden van het coronavirus en voor de stelling dat het gebruik van de CoronaMelder moet worden gestimuleerd indien de GGD het te druk krijgt voor het BCO. De verwachte ernst van een besmetting is bij elk van de vier overtuigingen een significante predictor. Het percentage verklaarde variantie is echter zeer klein (varierend tussen de 4.7 en 6.8%). De volledige output van deze analyses is te vinden in de appendix.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op 22 april 2022 is de CoronaMelder (tijdelijk) gestopt. Onderstaande conclusies en aanbevelingen zijn van belang om in acht te nemen de indien de CoronaMelder of een soortgelijke app wordt ingezet in de bestrijding van het coronavirus.

Omdat veel variabelen stabiel zijn over de tijd, gelden een aantal conclusies en aanbevelingen uit de vorige rapportages nog. Voor de volledigheid zijn die conclusies en aanbevelingen (waar relevant) overgenomen uit de vorige rapportage.

4.1 Intenties en werkelijk gebruik

Van alle respondenten waren ongeveer 9 op de 10 (89.9%) in meer of mindere mate bekend met de CoronaMelder. Daarnaast gaf ongeveer een kwart (19.4%) aan dat hij/zij de CoronaMelder op dit moment gebruikt. Dat percentage is lager dan in de vorige meting.

Het aandeel dat de CoronaMelder in het verleden heeft gebruikt, maar op dit moment niet meer, is gestegen van 1.6% in de eerste meting 1.5 week na de lancering naar 16.8% in de huidige meting. Van de gehele Nederlandse bevolking is niet bekend hoeveel mensen de app weer verwijderd hebben. Daarnaast is, net als in de vorige wave, de meerderheid (82.6%) van de huidige gebruikers van plan om de app de komende twee maanden te blijven gebruiken, hoewel dit percentage wel weer lager is dan in de vorige meting. De afname in gebruikers en de intentie tot blijvend gebruik kan mogelijk verklaard worden door het feit dat op het moment van de meting al veel maatregelen losgelaten waren. Andere verklaringen waarom mensen gestopt zijn met het gebruiken van de CoronaMelder zijn te vinden in de literatuur op het gebied van eHealth: zaken als een hoog energieverbruik, stress dat wordt verergerd door het gebruik van de app, of een teleurstellende ervaring (bijvoorbeeld onterechte meldingen) zouden ertoe kunnen leiden dat mensen de app deïnstalleren (Thorneloe et al., 2020). Dit zouden redenen voor deïnstallatie kunnen zijn. Daarnaast is het mogelijk dat respondenten een nieuwe telefoon hebben gekocht en de CoronaMelder daarop niet (nogmaals) hebben geïnstalleerd.

Van de respondenten die de CoronaMelder nog nooit hebben gebruikt, gaf 1.3% aan van plan te zijn om de app te gaan gebruiken in de komende twee maanden, tegenover 18% in de eerste meting. Dat de intentie gedaald is, suggereert dat een deel van de respondenten die de intentie had om de CoronaMelder te gebruiken, deze intentie nu hebben omgezet naar daadwerkelijk gebruik. Daarnaast heeft mogelijk een deel van de respondenten die eerder de intentie hadden de CoronaMelder te gaan gebruiken, deze intentie nu niet meer. Er blijft een verschil bestaan tussen intentie en daadwerkelijk gebruik, wat ook in de literatuur terugkomt en wellicht te wijten is aan de intention-behavior gap (Sheeran & Webb, 2016), een bekend fenomeen waarbij maar een deel van de mensen met een intentie om bepaald gedrag te vertonen, ook daadwerkelijk dat gedrag gaat uitvoeren. Het aandeel niet gebruikers dat neutraal staat tegenover de intentie om de CoronaMelder te gebruiken is gedaald van 24.5% in de eerste meting 1.5 week na de lancering naar 7.6% in de huidige meting.

4.2 Demografie

Net als in de vorige metingen, hangen opleidingsniveau en netto maandinkomen samen met de gebruikersstatus. Hoger opgeleiden gebruiken de CoronaMelder vaker dan lager opgeleiden, en hetzelfde patroon is zichtbaar met betrekking tot maandinkomen. Dit laatste komt overeen met bevindingen van von Wyl et al. (2020), die in Zwitserland ook een positieve relatie tussen inkomen van het huishouden en adoptie intentie vaststelden. Tenslotte was er, net als in het merendeel van de gevonden literatuur, geen significant verschil in gebruik van de CoronaMelder op basis van geslacht. Daarnaast bleek uit de data dat weduwen/weduwnaars en mensen met een woonvorm 'anders' de CoronaMelder minder vaak gebruiken. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het aantal respondenten in deze groepen vrij laag uit viel.

4.3 Vaccinatiestatus

Het percentage respondenten dat voldoende beschermd is tegen het coronavirus is hoger onder de gebruikers (91.9%) van de CoronaMelder dan bij de niet gebruikers (78.1%).

4.4 Algemene opvattingen over het coronavirus

Er doen veel waar- maar ook onwaarheden de ronde met betrekking tot het coronavirus. De respondenten werd gevraagd in hoeverre ze dachten dat het waar is dat het coronavirus een biologisch wapen is, en dat het met (de aanleg van) het 5G netwerk te maken heeft. 17.8% dacht dat het coronavirus (misschien of zeker) een biologisch wapen is en 5.3% dat er een verband met 5G is. Er is alleen een lichte afname in het percentage respondenten dat denkt dat het misschien of zeker waar is dat het coronavirus een biologisch wapen is. Vergelijkbare cijfers (15% biologisch wapen, 4% 5G) kwamen ook voort uit een onderzoek van Ipsos in samenwerking met Nieuwsuur dat aan het begin van de coronapandemie werd uitgevoerd. (Ipsos, 2020).

Hoewel het aantal mensen dat gelooft in complottheorieën over het algemeen mee lijkt te vallen, is er wel een aantoonbaar verschil tussen de groep huidige gebruikers en de groep niet gebruikers. Zo denkt 10.9% van de gebruikers en 19.8% van de niet gebruikers dat het coronavirus een biologisch wapen is. Deze overtuigingen zouden kunnen voortkomen uit onduidelijkheden die bestaan rondom het coronavirus in het algemeen, zoals bijvoorbeeld de oorsprong ervan. De cijfers uit dit onderzoek benadrukken het belang van het corrigeren van mogelijke misvattingen. Wat zou kunnen helpen om deze te weerleggen is om de bevolking niet alleen op de hoogte te houden van de actuele stand van zaken (zoals aantal infecties per dag), maar om ook duidelijk te communiceren over feiten en misvattingen over het virus.

4.5 Gezondheidsmotivatie en risicoperceptie

In de bestaande literatuur vonden we gemengde resultaten (de Wit et al., 2020), waarbij de waargenomen ernst van het virus en het risico om het virus op te lopen in een deel van de onderzoeken als voorspellers werden gezien van intentie om een contact tracing app te gaan gebruiken (Rheault & Musulan, 2020; Strycharz et al., 2020; Wnuk et al., 2020), en dit

in andere onderzoeken niet het geval was (Kaspar, 2020; Walrave et al., 2020). In het huidige onderzoek zien we waargenomen ernst en risico wel samenhangen met gebruik: niet gebruikers waren het significant minder vaak eens met stellingen die betrekking hadden op het verwachte risico om zelf besmet te raken met het coronavirus, en het risico om vervolgens anderen te besmetten. Ook met stellingen betreffende de gemeente ernst van het zelf krijgen en anderen besmetten waren de niet gebruikers het minder vaak eens. Er is een flinke verschuiving in de risicoperceptie. Na een eerdere daling in de vorige meting, schat men deze meting de kans om in de komende 2 maanden besmet te raken of anderen te besmetten weer hoger in; een zelfde patroon als in de landelijke besmettingscijfers te zien is. De daling in de ernst van een besmetting voor zichzelf zet zich verder door. Hoewel respondenten het in de huidige wave minder erg vinden om een ander te besmetten, is dit percentage nog steeds vrij hoog.

4.6 Verwachte effectiviteit

Een factor die in de verklarende modellen (uit rapportage 4) voor adoptie een significante samenhang met gebruik had is de verwachte effectiviteit. Eerder onderzoek wees al uit dat de overtuiging dat de CoronaMelder bijdraagt aan de bestrijding van het coronavirus een belangrijke motivatie is voor de adoptie (Jansen-Kosterink et al., 2020; Proszowska et al., 2020). Studies vroeg in de coronapandemie lieten zien dat Nederlanders sceptisch tegenover de effectiviteit van de CoronaMelder leken te staan, met name in de leeftijdscategorie 31-49 jaar. In de studie van Jansen-Kosterink et al (2020) was voor 13% van de deelnemers twijfels over de effectiviteit van de app een belangrijke reden om deze niet te installeren.

In de huidige studie zijn ongeveer 1 op de drie respondenten van mening dat de CoronaMelder effectief is ter bestrijding van het coronavirus (32.2%) en ter bescherming van kwetsbare mensen (40.5%). Deze percentages liggen aanzienlijk hoger bij gebruikers (bijdrage bestrijding: 78.8%; beschermen risicogroepen: 73.5%), in vergelijking tot niet gebruikers (bijdrage bestrijding: 17.6%; beschermen risicogroepen: 29%). De verwachte effectiviteit lijkt dus een belangrijke factor om op in te spelen om de niet gebruikers over te halen tot adoptie. Daarnaast staat nog een flink aandeel neutraal tegenover de stellingen over de verwachte effectiviteit.

De afname in verwachte effectiviteit zet zich door: er is weer een lichte afname in de items over de verwachte effectiviteit (nuttig voor voorkomen verspreiding, bijdrage aan bestrijding coronavirus, mensen met kwetsbare gezondheid beschermen) van de CoronaMelder. Ter illustratie: ten opzichte van de eerste meting 1.5 week na de lancering (53.4% eens) is er een daling te zien in het percentage respondenten dat het min of meer eens is met de stelling dat je door het gebruiken van de CoronaMelder helpt bij het bestrijden van het coronavirus (huidige meting: 32.2% eens). Gezien het belang van deze factor en de dalende lijn is het belangrijk om de effectiviteit van de CoronaMelder en de meerwaarde van de app (voor zover van toepassing) te (blijven) communiceren.

Het percentage dat verwacht dat de CoronaMelder effectief is bij het beschermen van mensen met een kwetsbare gezondheid is ook licht afgenomen (40.5%) ten opzichte van de vorige meting. Als de effectiviteit van de CoronaMelder voor de kwetsbare groep groter

wordt geacht, zou de communicatiestrategie de focus kunnen leggen op het helpen van anderen. Uit een eerdere wetenschappelijke studie bleek ook dat het communiceren van maatschappelijke voordelen een betere voorspeller was van adoptie intentie dan het communiceren van de persoonlijke voordelen, en dan het communiceren van een combinatie van de persoonlijke en maatschappelijke voordelen (Trang et al., 2020). In lijn hiermee is het beeld dat we zien bij de risicoperceptie: respondenten vinden het erger om andere mensen te besmetten, dan om zelf besmet te raken.

Over het algemeen heeft men de inschatting dat een (zeer) hoge adoptie nodig is om bij te dragen aan het tegengaan van de verspreiding van het coronavirus. De meesten gaven aan dat 76 tot 90% de CoronaMelder moet gebruiken om effectief te zijn (24.9%). Daarnaast gaf een aanzienlijk percentage aan niet te weten bij welk percentage adoptie de CoronaMelder bijdraagt (32.3%). De beperkte verwachte effectiviteit kan mogelijk verklaard worden doordat men denkt dat een hoge adoptie vereist is en men op hetzelfde moment denkt/weet dat de adoptie momenteel niet op dit niveau zit (zie ook de sectie over sociale factoren). Indien duidelijker wordt gecommuniceerd dat de effectiviteit van de CoronaMelder afhankelijk is van het aantal mensen dat deze app installeert, maar dat er ook al een (kleinere) bijdrage is bij een lagere adoptie, is men wellicht sterker bereid om de app te installeren.

4.7 CoronaMelder in de media

Het is interessant om te weten in hoeverre mediaberichtgeving en de toon van deze berichten verband houdt met adoptie van de CoronaMelder. Er is weer een flinke afname in de frequentie waarin men de CoronaMelder is tegengekomen in de media. Iets meer dan de helft van de respondenten (55.2%) gaf aan de CoronaMelder af en toe, soms of vaak in de media en/of het nieuws hebben gehoord. Van de respondenten die aangeven de CoronaMelder in de media en/of nieuws te hebben gezien, geeft een relatief laag percentage (10.2%) aan dat de berichten overwegend negatief van toon waren. Daarnaast gaf 30.4% aan dat deze berichten in de media over het algemeen positief van toon waren. Interessant is dat de gebruikers significant vaker aangeven dat de berichten positief van toon waren dan de niet gebruikers. Enerzijds kan het zijn dat de niet gebruikers meer zijn blootgesteld aan negatief nieuws dan aan positief nieuws over de CoronaMelder dan gebruikers, en dat dit heeft geleid tot de keuze om de CoronaMelder niet te installeren. Anderzijds kan het ook zijn dat confirmation bias hier een rol in speelt: de neiging van mensen om te zoeken naar informatie die de eigen overtuigingen en opvattingen bevestigen. De niet gebruikers stonden wellicht al negatief over de CoronaMelder, en zoeken selectief naar negatieve informatie om deze overtuigingen te bevestigen. Uit deze data kan niet worden geconcludeerd of de negatieve berichtgeving heeft geleid tot het afzien van adoptie, of dat men vooraf aan het zien van mediaberichtgeving al een sterke negatieve overtuiging had.

4.8 Vertrouwen in adequaatheid techniek

De meerderheid (77.6%) van de respondenten gelooft dat de techniek (bluetooth) die gebruikt wordt in de CoronaMelder inderdaad kan aangeven wie er in de buurt is geweest

van een persoon die besmet is. Wel is dit licht afgenomen ten opzichte van de vorige meting. Dit getal lag significant lager bij respondenten die de app nog nooit gebruikt hadden dan bij respondenten die de app gebruikten. Ook onder niet gebruikers gold dit nog bij bijna drie op de vier respondenten (73.4%), dus over het algemeen lijkt men het vertrouwen te hebben dat de techniek adequaat is.

4.9 Privacy

De verklarende modellen in de rapportage van de vierde meting lieten zien dat overtuigingen omtrent privacy een significante samenhang met gebruik hadden. Zorgen over privacy kwamen in onze literatuurstudie vroeg in de pandemie (de Wit et al., 2020) ook terug als een van de belangrijkste redenen om contact tracing apps niet te gebruiken (Biddle et al., 2020; Horstmann et al., 2020; Jansen-Kosterink et al., 2020; Joo & Shin, 2020; Kukuk, 2020; Proszowska et al., 2020; Rheault & Musulan, 2020; Simko et al., 2020; Zhang et al., 2020). Ook bij de respondenten van het huidige onderzoek lijkt dit dus een rol te spelen: het merendeel van de huidige gebruikers (86.9%) van de CoronaMelder is van mening dat informatie in de CoronaMelder app strikt vertrouwelijk wordt gehouden, terwijl iets meer dan de helft (54.9%) het hiermee eens is onder de niet gebruikers. Over de hele populatie (64.4%) is het percentage dat het eens is met deze stelling niet veranderd ten opzichte van de vorige meting.

Net als in de eerdere metingen is er gevraagd of men denkt dat de CoronaMelder de locatie en persoonsgegevens bijhoudt. Ongeveer de helft van de huidige gebruikers (53.6%) denkt dat de CoronaMelder de locatie van de gebruiker bijhoudt, terwijl 6 op de 10 (62.9%) van de niet gebruikers dit denkt. We zien een soortgelijk patroon wanneer het gaat om het bijhouden van de naam of persoonsgegevens van de gebruiker, waarbij ruim een derde (36.4%) van de huidige gebruikers denkt dat dit het geval is, en meer dan de helft (50.9%) van de niet gebruikers. Het aantal mensen dat deze overtuigingen heeft is niet veranderd ten opzichte van de vorige meting. Een eerder onderzoek onder de Nederlandse bevolking gaf aan dat er veel misverstanden zijn over zowel de werking van de app, als over de manier waarop gegevens worden verzameld en verwerkt (Proszowska et al., 2020).

Tot slot zijn in deze meting vragen gesteld over de mate van controle die de overheid zou kunnen krijgen, en de mate van macht die technologische bedrijven (zoals Google en Apple) zouden kunnen krijgen door de CoronaMelder. Hierbij geven ongeveer 3 op de 10 gebruikers (29.9%) aan dat de CoronaMelder volgens hen zorgt voor meer controle vanuit de overheid, terwijl iets minder dan de helft van de niet gebruikers (47.2%) dit denkt. Van de gebruikers denkt ongeveer een kwart (25.5%) en van de niet gebruikers iets minder dan de helft (46.6%) dat het gebruiken van de CoronaMelder zorgt dat technologische bedrijven meer macht krijgen. Voor beide stellingen ligt het percentage van de niet gebruikers dat het hiermee eens is aanzienlijk hoger dan het percentage gebruikers. Dit duidt erop dat zorgen over de mogelijke gevolgen voor de (machts)positie van de overheid en technologische bedrijven mogelijk meespeelt in de keuze om de CoronaMelder wel of niet te gebruiken. Ten opzichte van de vorige meting is er een lichte toename in de mate waarin men denkt dat het gebruik van de CoronaMelder zorgt dat de overheid meer controle over de bevolking krijgt.

4.10 Maatschappelijke gevolgen

Iets meer dan een op de tien respondenten (13.9%) heeft de overtuiging dat de CoronaMelder de Nederlandse economie zal helpen. Ook hier was een groot verschil zichtbaar tussen huidige gebruikers (35.2% eens) en niet gebruikers (7.4% eens). Over de hele groep is het percentage dat het hiermee eens was afgenomen. De mogelijk positieve bijdrage aan het herstellen van de economie werd ook in de literatuur genoemd als reden om een contact tracing app te gaan gebruiken (Rheault & Musulan, 2020). Het is hierbij wel raadzaam om ervoor te waken dat er geen beloftes gemaakt worden die de CoronaMelder niet kan waarmaken, zoals dat de app alleen (zonder aanvullende maatregelen) ervoor zou kunnen zorgen dat de economie zich zal kunnen herstellen.

4.11 Gebruiksvriendelijkheid en zelfeffectiviteit

Factoren die in het verklarend model van de vierde rapportage een significante samenhang met gebruik lieten zien zijn de inspanningsverwachting, ook wel de gebruiksvriendelijkheid, en de zelfeffectiviteit, de mate waarin men denkt in staat te zijn de CoronaMelder te gebruiken. Opvallend is dat een aanzienlijk deel (20.8%) van de mensen die de CoronaMelder nog niet gebruiken, denkt dat het veel tijd en energie kost om deze te gaan gebruiken en een groot deel (27.5%) hier neutraal in staat. Daar staat tegenover dat van de mensen die de CoronaMelder al gebruiken, slechts 3.1% aangaf dat dit inderdaad het geval was. Mogelijk is de app in de praktijk makkelijker te installeren en gebruiken dan men in eerste instantie verwacht. Op het gebied van de (verwachte) gebruiksvriendelijkheid zien we een soortgelijk verschil tussen gebruikers (86.9%) en niet gebruikers (48.4%) die de CoronaMelder als (verwacht) gebruiksvriendelijk beoordelen. Ook is te zien dat gebruikers (96.3%) zich vaker in staat achten om de CoronaMelder te gebruiken dan niet gebruikers (63.4%). De gebruiksvriendelijkheid is stabiel gebleven.

Ook eerder onderzoek wijst uit dat als men het gevoel heeft dat men weet hoe de app te gebruiken (een hoge zelfeffectiviteit), de adoptie intenties groter zijn (Walrave et al., 2020). Bij de niet gebruikers kan dit dus een drempel zijn voor installeren. In de communicatie naar de niet gebruikers is het daarom goed om in te spelen op de zelfeffectiviteit en het gemak waarmee de CoronaMelder geïnstalleerd en gebruikt kan worden.

4.12 Technologie gerelateerde belemmeringen

Van de respondenten die de CoronaMelder nog niet gebruikten, gaven ongeveer 7 op de 10 (69.7%) aan dat zij beschikken over een smartphone met internet waarmee de CoronaMelder te gebruiken is. Daarentegen gaf 19% aan het hiermee niet eens te zijn en de rest antwoorde neutraal. Hoewel de CoronaMelder direct na introductie nog niet gebruikt kon worden op wat oudere telefoons, is in een later stadium gezorgd dat deze ook op oudere telefoons werkt. Dit is niet met alleen communicatie op te lossen aangezien een deel van de mensen die het oneens zijn met deze stelling mogelijk wel daadwerkelijk niet over de middelen beschikken om de app te kunnen installeren en gebruiken. Ook in onze literatuurstudie kwam een gebrek aan geschikte apparatuur voor als reden om de app niet te kunnen installeren (Horstmann et al., 2020; von Wyl et al., 2020).

Daarnaast gaf ongeveer twee derde (67.3%) van de niet gebruikers aan het eens te zijn met de stelling dat zij genoeg technische kennis hebben om de CoronaMelder te installeren. Ook dit kwam terug in een andere studie (Blom et al., 2020). Zowel het gebrek aan de juiste middelen als aan de benodigde kennis blijkt vaker voor te komen bij mensen die tot de risicogroepen behoren, bijvoorbeeld ouderen (Blom et al., 2020). Dit zou wel verholpen kunnen worden door mensen hulp te bieden bij het installeren van de app, ze te wijzen op de beschikbare manieren om deze hulp te verkrijgen, of om een beroep te doen op naasten om elkaar te helpen bij het installeren, en bijvoorbeeld tweedehands (maar voldoende recente) smartphones te doneren.

4.13 Persoonlijke voor- en nadelen van gebruik

Nog twee factoren die in de verklarende modellen voor adoptie uit de vierde rapportage een significante samenhang met gebruik hadden waren de gepercipieerde voor- en nadelen van gebruik. Over het algemeen ligt het percentage respondenten dat voordelen (20.7%) en nadelen (20%) van het gebruik ziet relatief laag. Hier zit een substantieel verschil tussen de gebruikers (voordelen: 60.7% eens; nadelen: 8.1% eens) en niet gebruikers (voordelen: 7.8% eens; nadelen: 23.7% eens).

Voor deze variabelen zijn er twee mogelijke aanpakken mogelijk. Aan de ene kant is het een optie om de perceptie van de voor- en nadelen te beïnvloeden via communicatiecampagnes. Aan de andere kant is het een optie om daadwerkelijk wijzigingen aan de app maken waardoor deze meer en grotere voordelen voor de gebruiker heeft.

In eerder onderzoek werden verscheidene (directe of indirecte) gepercipieerde persoonlijke voordelen geïdentificeerd. Hieronder valt bijvoorbeeld het veilig houden van jezelf en anderen, de kans op risicovol gedrag verminderen, de economie herstellen, en de potentiële versoepeling van andere maatregelen wanneer het reproductiecijfer daalt (Biddle et al., 2020; Rheault & Musulan, 2020). Ook kan men verschillende nadelen aan het gebruik van de CoronaMelder verbinden, zoals de hierna genoemde zorgen over privacy, de maatschappelijke en ethische gevolgen op langere termijn, of angst.

4.14 Verplichting tot gebruik

Het gevoel van verplichting om de CoronaMelder te moeten gebruiken is een belangrijk punt in de evaluatie. In de huidige meting wordt door 50.5% van de huidige gebruikers aangegeven dat zij het gebruik in meer of mindere mate als verplichting ervoeren terwijl dit bij 2.6% van de niet gebruikers zo is. Over de hele populatie is het gevoel van verplichting is wel afgenomen. In de eerste meting begin november, 1.5 week na de lancering van de CoronaMelder was dit 26.1% terwijl dit in de huidige meting nog 12.6% was.

Er is verder doorgevraagd om te onderzoeken wat de aard is van deze gevoelens van verplichting en waar deze gevoelens van verplichting vandaan komen. Er zijn maar weinig gebruikers die het eens waren met de stelling dat zij zich niet vrij voelen om te kiezen of ze de app gebruiken (5.6%). Daarnaast waren de gebruikers het ook minder vaak eens met de

stellingen dat het hen irriteert (7.5%) of boos maakt (3.7%) dat er wordt aangedrongen op het gebruiken van de CoronaMelder, vergeleken met de niet gebruikers (37.8% irritatie, 25.6% boos). Het lijkt er dus op dat gebruikers ofwel niet het gevoel hebben dat op gebruik wordt aangedrongen, of zij ervaren dit aandringen niet als irritant.

Een mogelijke verklaring voor gevoelens van verplichting is dat het gebruiken van de CoronaMelder voelt als een maatschappelijke verplichting. Van degenen die aangaven het eens te zijn met de stelling dat men zich verplicht voelt om de CoronaMelder te gebruiken gaf 83.2% aan dat het gebruiken van de CoronaMelder wordt gezien als een maatschappelijke verplichting. Verder geeft in totaal 44.2% van de gebruikers aan dat het gebruiken van de CoronaMelder je een goed burger maakt, en 73.5% van de gebruikers is het eens met de stelling dat de CoronaMelder helpt om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen. Daarnaast verwacht iets minder dan de helft van de gebruikers (35.2%) dat het gebruiken van de CoronaMelder de Nederlandse economie helpt. Dit zijn tevens allemaal stellingen (goed burger zijn, mensen met kwetsbare gezondheid beschermen, economie helpen) waar de niet gebruikers het in veel mindere mate mee eens waren dan de gebruikers, dus er lijkt een overkoepelend maatschappelijk belang te zijn wat waarschijnlijk bij de gebruikers een grote rol heeft gespeeld bij het besluit om de CoronaMelder te gaan gebruiken.

Aan degenen die aangaven het eens te zijn dat men zich verplicht voelt om de CoronaMelder te gebruiken is ook gevraagd vanuit welke bron deze verplichting gevoeld werd. Een relatief laag percentage (in ieder geval vergeleken met de 83.2% die het ziet als maatschappelijke verplichting) geeft aan het in meer of mindere mate eens te zijn dat de werkgever/opdrachtgever (7.3%), de school/opleiding (10.3%) of de overheid (9.1%) de respondent verplicht om de CoronaMelder te gebruiken.

4.15 Affectieve reacties

De niet gebruikers staan angstiger (11.7% eens) tegenover de CoronaMelder dan de gebruikers (1.2% eens). Angst zou dus een barrière kunnen zijn voor gebruik. Deze factor was ook een van de variabelen die significant samenhang met gebruik in de verklarende modellen. Het is mogelijk dat deze angst gerelateerd is aan de onjuiste opvattingen over de CoronaMelder en met name ook het coronavirus, zoals dat het virus een biologisch wapen is. Bij de groep niet gebruikers zal de angst omtrent de CoronaMelder mogelijk kunnen worden weggenomen om adoptie intenties te bevorderen.

Er is een verdere (lichte) afname in het percentage respondenten dat aangeeft de CoronaMelder eng te vinden.

4.16 Sociale invloeden

Een factor die in de verklarende modellen voor gebruik uit de vierde meting een significante samenhang met gebruik had was de sociale invloed.

De meeste respondenten denken dat 11%-25% van de bevolking de CoronaMelder gebruikt, namelijk 31.5% tijdens de huidige meting. Net als in de vorige metingen zijn zeer

weinig mensen het eens met de stelling dat veel mensen in de directe omgeving de CoronaMelder gebruiken (11.4%). Op deze stelling heeft ook ongeveer 31% 'neutraal' geantwoord, wat zou kunnen samenhangen met het feit dat men het niet van anderen weet. Het gebruik van de CoronaMelder is relatief onzichtbaar vergeleken met bijvoorbeeld de mondkapjes maatregel, wat ervoor zorgt dat men alleen van het gebruik van anderen te weten komt door erover te praten. Als daar geen aanleiding voor is (bijvoorbeeld aandacht in de media of het ontvangen van een melding) is het niet waarschijnlijk dat men er over praat. Dit leidt ertoe dat mensen zich denken te bevinden in een sociale groep waarin niet veel anderen de CoronaMelder gebruiken, terwijl dit niet de realiteit hoeft te zijn. Ook de eigen inschatting van hoe belangrijk anderen in hun directe omgeving het vinden dat de respondent de CoronaMelder gebruikt, is weinig positief (6.4% eens), met ook hier een groot aantal 'neutraal' antwoorden (24%). Opvallend is verder dat de antwoorden op deze stellingen over de tijd stabiel laag zijn. Belangrijk om ook bij deze factoren in de gaten te houden is het grote verschil tussen gebruikers (descriptieve norm: 38.9% eens; injunctieve norm: 23.7% eens) en niet gebruikers (descriptieve norm: 3.5% eens; injunctieve norm: 1.9% eens), waardoor deze invloeden dus sterk samenhangen met gebruik en er mogelijk ruimte voor verbetering is.

Communicatiestrategieën zouden kunnen inzetten op het verbeteren van de sociale norm. Studies naar de CoronaMelder vonden dat descriptieve normen een rol spelen bij adoptie intentie. Als men het idee heeft dat in de persoonlijke omgeving de CoronaMelder wordt geïnstalleerd, is men geneigd dit zelf ook te doen (Proszowska et al., 2020; Strycharz et al., 2020). Omgekeerd heeft onderzoek ook uitgewezen dat een barrière van adoptie is dat men niet gelooft dat anderen de app zullen installeren (Proszowska et al., 2020; Zhang et al., 2020). Het verbeteren van de zowel de descriptieve, als de injunctieve norm (dat mensen in de directe omgeving het gebruik van de CoronaMelder op prijs stellen), verdienen aandacht. Daarnaast kan een sociale norm de weerstand tegenover nieuwe technologie verminderen (Verpaalen et al., 2022).

4.17 Vertrouwen in de overheidsaanpak

Een belangrijk verschil tussen huidige gebruikers van de CoronaMelder en de respondenten die de app nog nooit gebruikt hadden is het vertrouwen in de aanpak van de overheid om het coronavirus onder controle te houden. Terwijl 67.9% van de gebruikers aangaf dit vertrouwen te hebben, had slechts 36.2% van de niet gebruikers dit. Er is in de hele groep een afname in het vertrouwen in de aanpak van de overheid om het coronavirus te bestrijden.

Ook uit de literatuurstudie bleek dat vertrouwen in de overheid (in algemene zin) een voorspeller is van de intentie om de CoronaMelder te gaan gebruiken (Proszowska et al., 2020; Strycharz et al., 2020). Dit zou te maken kunnen hebben met de zorgen omtrent privacy, die af kunnen nemen wanneer het vertrouwen in de overheid groter is (Biddle et al., 2020). Overigens blijkt dit vertrouwen in de overheid relatief laag te zijn voor veel West-Europese landen (Altmann et al., 2020). Het zou dus kunnen helpen om te werken aan het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de manier waarop de overheid met het coronavirus omgaat. Het is echter niet gemakkelijk om dit te doen, aangezien er (nog

steeds) veel niet bekend is over het virus en de effectiviteit van de verschillende maatregelen.

4.18 Zijn gebruikers in het algemeen meer adherent aan de corona gedragsregels?

Uit literatuuronderzoek bleek dat gedrag ten aanzien van de overige maatregelen tegen het coronavirus ook een voorspeller van (intentie tot) adoptie van een contact tracing app is (von Wyl et al., 2020; Kaspar, 2020). We zien, net als bij de eerste meting, dat gebruikers van de CoronaMelder ook de intentie vertonen om zich vaker dan niet gebruikers aan maatregelen te houden zoals handen wassen, thuis blijven bij klachten en een coronatest doen bij klachten. Deze verschillen zijn echter niet heel groot, en over het algemeen vertoont een groot deel van de respondenten de intentie om zich aan de maatregelen te houden. De vergelijking van opvolging van de algemene adviezen tussen gebruikers en niet gebruikers laat zien dat gebruikers iets vaker aangeven de handen frequent te wassen met water en zeep dan niet gebruikers. Voor de andere algemene gedragsadviezen (1.5 meter afstand houden, drukke plekken vermijden) waren er geen verschillen tussen gebruikers en niet gebruikers. Zoals eerder genoemd waren gebruikers van de CoronaMelder vaker voldoende beschermd (vaccinatiestatus) dan niet gebruikers.

4.19 Beoogde effecten

4.19.1 Opvolging adviezen gegeven in een melding van de CoronaMelder

Ongeveer een op de vijf (21%) respondenten die de CoronaMelder nu gebruiken of in het verleden hebben gebruikt, hebben ooit een melding ontvangen. Hiervan geeft iets meer dan de helft aan dat ze een coronatest hebben gedaan na de melding (52.4%) en dat ze (vaak meestal of altijd) zo lang thuis gebleven zijn als de melding adviseert (54.8%). Bijna de helft (49.2%) gaf aan te denken dat hij of zij echt in contact was geweest met iemand met het coronavirus. Iets meer dan een op de vijf gaf aan dat ze angstig werden na het ontvangen van de melding (22.2%). 7.9% gaf aan binnen een week na de melding symptomen te hebben gehad die passen bij een besmetting met het coronavirus.

4.19.1.1 Intenties om adviezen uit de app op te volgen bij gebruikers wanneer men (hypothetisch) geen symptomen heeft

De intenties voor het opvolgen van geadviseerd gedrag zijn nog steeds redelijk gunstig. Zo geeft de meerderheid van de gebruikers die (hypothetisch) een waarschuwing van de CoronaMelder ontvangt en géén symptomen heeft aan thuis te blijven (73.2%), geen bezoek te ontvangen (75.4%) en deze percentages zijn iets toegenomen ten opzichte van de vorige meting. Het percentage respondenten dat een afspraak zou maken voor een coronatest is niet veranderd (48%).

Daarnaast geven 81.6% aan een zelftest te gaan doen, 92.8% om extra op de gezondheid te letten en 91.9% om uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen als ze geen symptomen hebben op het moment dat ze de melding ontvangen.

4.19.1.2 Intenties om adviezen uit de app op te volgen bij gebruikers wanneer men (hypothetisch) wel symptomen heeft

Hetzelfde patroon zien we wanneer gebruikers (hypothetisch) wel symptomen hebben. Dan zou 87.5% een afspraak voor een coronatest maken, zou ook 93.1% thuis blijven zolang de melding adviseert, en zou 92.5% geen bezoek ontvangen. Er zijn geen veranderingen in de intenties voor de gedragsadviezen in het hypothetisch geval van het ontvangen van een melding als men wel symptomen heeft.

Daarnaast geven 88.2% aan een zelftest te gaan doen, 95.3% om extra op de gezondheid te letten en 96% om uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen als ze (hypothetisch) wel symptomen hebben op het moment dat ze de melding ontvangen.

In een studie uitgezet in de VS, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Italië, vroeg in de coronapandemie, hadden negen op de tien respondenten de intentie om thuis te blijven als de melding dit adviseert (Altmann et al., 2020). In een ander onderzoek onder Duitse respondenten ligt dit percentage echter veel lager: slechts een derde zou in quarantaine gaan als de app dit adviseert (Blom et al., 2020). Er lijken dus verschillen op te treden tussen landen, maar wellicht is dit verschil ook te verklaren door het moment waarop de vraag gesteld is (d.w.z., aan het begin van de pandemie zoals bij Altmann et al. (2020), of na de eerste piek van besmettingen, zoals bij Blom et al. (2020).). Data van het RIVM wijzen inderdaad uit dat het draagvlak verandert bij verlenging van de maatregelen, maar ook bij een daling in het aantal besmettingen zoals in juni 2020 het geval was (RIVM, 2020).

Een verklaring voor de eerdere afnamen in intenties is dat het handelingsperspectief aan verandering onderhevig is. Zo hoeven gebruikers die voldoende beschermd zijn en geen klachten hadden tijdens het ontvangen van de melding, momenteel niet thuis te blijven of te laten testen.

4.19.1.3 Verklarende factoren voor intentie tot opvolgen adviezen

Het verklarend model voor de intentie tot opvolging van de adviezen in geval van symptomen liet in de vierde rapportage zien dat de zelfeffectiviteit een belangrijke verklarende factor is. De overgrote meerderheid rapporteert al een hoge zelfeffectiviteit: men acht zichzelf goed in staat om te bellen voor een test (86.6%), zo lang thuis te blijven als wordt geadviseerd (83.7%) en geen bezoek te ontvangen (85.6%). Ook acht men zich goed in staat om een zelftest te doen (87.5%), extra op de eigen gezondheid te letten (87.1%) en uit de buurt te blijven van hoogrisicogroepen (87.2%). De zelfeffectiviteit is onveranderd ten opzichte van de vorige meting.

Andere redenen voor iemand om zich niet aan de adviezen te houden, en dus een verklaring voor de discrepantie tussen de (goede) intenties en het daadwerkelijk gedrag, zouden gerelateerd kunnen zijn aan de persoonlijke nadelen die men verwacht van het opvolgen van de adviezen. Daarnaast ziet lang niet iedereen de voordelen in van deze adviezen. Het percentage mensen dat het eens is met nadelige gevolgen is het grootst voor thuisblijven (26.7%), het niet kunnen ontvangen van bezoek (24.1%), en het uit de buurt blijven van hoogrisicogroepen (17.6%). Een testafspraak maken (14.6%), een zelftest doen (11.8%) en extra op de gezondheid letten (13.6%) wordt als minder nadelig gezien. Het

blijkt dat ongeveer de helft van de respondenten persoonlijke voordelen inziet van de adviezen (testafpraak maken: 48.6%; thuisblijven zolang geadviseerd is: 46.6%; geen bezoek ontvangen: 46.5%; een zelftest doen: 58.4%; extra op de gezondheid letten: 58.4%; bij hoogrisicogroepen uit de buurt blijven: 57.2%). Eerder onderzoek toonde aan dat de gepercipieerde voordelen de belangrijkste voorspeller is van adoptie van een contact tracing app onder Nederlanders (Proszowska et al., 2020). Het is aannemelijk dat de gepercipieerde voordelen ook een belangrijke rol spelen bij de intentie tot de opvolging van adviezen.

4.19.1.4 Verplichting tot opvolgen adviezen

Er is onderzocht in hoeverre respondenten zich verplicht voelen tot het opvolgen van de meldingen van de CoronaMelder, en in hoeverre dit leidt tot negatieve emoties zoals boosheid en irritatie. Het percentage respondenten dat zich verplicht voelt om het advies in de melding op te volgen is stabiel: ongeveer 2 op de 3 respondenten (65%) rapporteren het hier in meer of mindere mate mee eens te zien. Ruim een op de 5 (20.8%) vindt dat het advies hun vrijheid bedreigt om zelf te bepalen wat ze doen. Het advies dat gegeven wordt in de melding roept echter slechts bij een laag percentage irritaties (10.5%) of boosheid (6.5%) op.

4.19.2 Intenties om de GGD-sleutel door te geven

De huidige studie biedt inzicht in de intentie van respondenten om de GGD-sleutel door te geven bij een positieve test. Een eerdere studie wees uit dat 38% welwillend was om het testresultaat door te geven wanneer deze positief is (Blom et al., 2020). In de huidige studie ligt dit percentage hoger (34.1% voor de hele sample, 91.6% bij alleen de gebruikers). De intenties tot het doorgeven van de GGD-sleutel zijn dus zoals beoogd is. Er moet hierbij rekening gehouden worden met het feit dat niet iedereen deze intentie om zal zetten tot daadwerkelijk gedrag. In de communicatie naar positief getesten zal het belang van de GGD-sleutel doorgeven moeten worden benadrukt.

4.20 Onbeoogde effecten: Schijnveiligheid

Een gevoel van schijnveiligheid zou kunnen optreden bij de adoptie van de CoronaMelder, wat ervoor zou kunnen zorgen dat andere maatregelen minder nodig worden geacht. Bij diverse Coronamaatregelen, zoals de mondkapjes, is de zorg uitgesproken dat er wellicht schijnveiligheid op zou kunnen treden: door het gebruik van de CoronaMelder zou men kunnen denken dat het niet meer nodig is om andere belangrijke maatregelen, zoals het houden van 1.5 meter afstand, toe te blijven passen. In het algemeen is de theorie (risico compensatie theorie) die achter deze verwachting ligt echter al meerdere malen ontkracht (bv. Pless, 2016).

Uit de antwoorden op de stelling of men zich minder aan andere maatregelen kan houden bij het gebruik van de CoronaMelder, blijkt dat slechts een klein aandeel denkt dat dit het geval is. Het aandeel dat op deze vraag 'zeker waar' of 'misschien waar' antwoordt, is 5.7%. Dit percentage is afgenomen ten opzichte van de vorige meting.

Daarnaast beoordeelden ongeveer drie op de tien (30.2%) van de respondenten de stelling dat de CoronaMelder zorgt voor een verlaagd risico om besmet te worden als misschien of zeker waar, en geeft 8.2% aan dit niet te weten. Ook dit percentage is gestegen ten opzichte van de vorige meting. Dit is enigszins zorgelijk. Tegelijkertijd zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat de gebruikers zich minder aan de algemene maatregelen houden. De vergelijking van opvolging van de algemene adviezen tussen gebruikers en niet gebruikers laat zien dat gebruikers iets vaker aangeven de handen frequent te wassen met water en zeep dan niet gebruikers. Voor de andere algemene gedragsadviezen (1.5 meter afstand houden, drukke plekken vermijden) waren er geen verschillen tussen gebruikers en niet gebruikers. Daarnaast hebben gebruikers juist vaker de intentie om zich aan de algemene maatregelen te houden dan niet gebruikers. Gezien deze bevindingen lijkt het niet waarschijnlijk dat risicocompensatie daadwerkelijk plaats vindt. Dit blijft wel een belangrijk punt van aandacht en het is te adviseren om duidelijk te communiceren dat het risico op besmetting met het coronavirus niet kleiner wordt door het gebruik van de CoronaMelder.

5 Referenties

- Altmann, S., Milsom, L., Zillesen, H., Blasone, R., Gerdon, F., Bach, R., Kreuter, F., Nosenzo, D., Toussaert, S., & Abeler, J. (2020). Acceptability of app-based contact tracing for COVID-19: Cross-country survey evidence (Preprint). JMIR MHealth and UHealth, 8(8), e19857. <https://doi.org/10.2196/19857>
- Biddle, N., Edwards, B., Gray, M., Hiscox, M., McEachern, S., & Sollis, K. (2020). Data trust and data privacy in the COVID-19 period.
- Blom, A. G., Wenz, A., Cornesse, C., Rettig, T., Fikel, M., Friedel, S., Juhl, S., Lehrer, R., Möhring, K., Naumann, E., Reifenscheid, M., & Krieger, U. (2020). Barriers to the Large-Scale Adoption of the COVID-19 Contact-Tracing App in Germany.
- de Wit, J., van der Waal, N., & van der Laan, L. N. (2020). Een rapid review van de literatuur omtrent de adoptie en effectiviteit van contact tracing apps.
- Ebbers, W. (2021). Wat volgt er na een melding van de coronamelder? Eindrapportage van de evaluatie van 'CoronaMelder-app meldingen van een kans op besmetting'. Erasmus University Rotterdam.
- Horstmann, K., Buecker, S., Krasko, J., & Kritzler, S. (2020). Who does or does not use the "Corona-Warn-App" and why? PsyArXiv. <https://doi.org/10.31234/OSF.IO/E9FU3>
- Ipsos (2020). Complottheorieën over het coronavirus. Verkregen van <https://www.ipsos.com/nl-nl/complottheorieen-over-het-coronavirus> op 7 december 2020.
- Jansen-Kosterink, S. M., Humuz, M., den Ouden, M., & Van Velsen, L. (2020). Predictors to use mobile apps for monitoring COVID-19 symptoms and contact tracing: A survey among Dutch citizens. MedRxiv.
- Joo, J., & Shin, M. M. (2020). Resolving the tension between full utilization of contact tracing app services and user stress as an effort to control the COVID-19 pandemic. Service Business, 1–18.
- Kaspar, K. (2020). Motivations for social distancing and app use as complementary measures to combat the COVID-19 pandemic: Quantitative survey study. Journal of Medical Internet Research, 22(8), e21613. <https://doi.org/10.2196/21613>
- Kukuk, L. (2020). Analyzing adoption of contact tracing apps using UTAUT. University of Twente.
- Pless, B. (2016). Risk compensation: Revisited and rebutted. Safety, 2(3), 16. <https://doi.org/10.3390/safety2030016>
- Proszowska, D., Jansen, G., & De Vries, P. (2020). COVID-19 en de "intelligente lockdown" in de ogen van de burgers: Deel 3: Meningen over de corona-app. https://coronapapers.nl/uploads/media_item/media_item/146/86/Rapport-Lockdown-in-de-ogen-van-burgers-deel-3-Corona-app-1603965497.pdf

Rheault, L., & Musulan, A. (2020). Explaining Support for COVID-19 Cell Phone Contact Tracing.

RIVM (2020). Gedragwetenschappelijk onderzoek COVID-19. Verkregen van <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/draagvlak> op 7 december 2020.

Sheeran, P., & Webb, T. L. (2016). The intention–behavior gap. *Social and Personality Psychology Compass*, 10(9), 503–518.

Simko, L., Calo, R., Roesner, F., & Kohno, T. (2020). COVID-19 Contact Tracing and Privacy: Studying Opinion and Preferences. *ArXiv Preprint ArXiv:2005.06056*.

Strycharz, Bol, Buijzen, Helberger & de Vresse (2020). Preliminary Report: Technological Solutions in a Covid-19 Exit strategy. Societal conditions. Verkregen van https://www.uva-icds.net/wp-content/uploads/2020/10/Report_wave1.pdf op 8 december 2020.

Thorneloe, R., Epton, T., Fynn, W., Daly, M., Stanulewicz, N., Kassianos, A., Shorter, G., Moll, S.-J., Campbell, M., Sodergren, S. C., Chapman, S., Sutherland, L., Armitage, C., Arden, M., Chater, A., Byrne-Davis, L., & Hart, J. (2020). Scoping Review of Mobile Phone App Uptake and Engagement To Inform Digital Contact Tracing Tools for Covid-19. <https://doi.org/10.31234/osf.io/qe9b6>

Trang, S., Trenz, M., Weiger, W. H., Tarafdar, M., & Cheung, C. M. K. (2020). One app to trace them all? Examining app specifications for mass acceptance of contact-tracing apps. *European Journal of Information Systems*. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2020.1784046>

Verpaalen, I.A.M, Holland, R.W., Ritter, S., Van Hooff, M., Ebbers, W., 't Hooft, L., Metting, E, Van der Laan, L.N. (2022) Resistance to contact tracing applications: The implementation process in a social context. *Computers in Human Behavior*, 34, 107299. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107299>

von Wyl, V., Hoeglenger, M., Sieber, C., Kaufmann, M., Moser, A., Serra-Burriel, M., Ballouz, T., Menges, D., Frei, A., & Puhan, M. (2020). Are COVID-19 proximity tracing apps working under real-world conditions? Indicator development and assessment of drivers for app (non-) use. *MedRxiv*.

Walrave, M., Waeterloos, C., & Ponnet, K. (2020). Tracing the COVID-19 Virus: A Health Belief Model Approach to the Adoption of a Contact Tracing App. (Preprint). *JMIR Public Health and Surveillance*, 6, 1–10. <https://doi.org/10.2196/20572>

Wnuk, A., Oleksy, T., & Maison, D. (2020). The acceptance of Covid-19 tracking technologies: The role of perceived threat, lack of control, and ideological beliefs. *PLOS ONE*, 15(9), 1–16.

Zhang, B., Kreps, S., & McMurry, N. (2020). Americans' perceptions of privacy and surveillance in the COVID-19 Pandemic. <https://doi.org/10.31219/osf.io/9wz3y>

6 Appendix

6.1 Additionele resultaten: Demografie naar gebruikersstatus - Paarsgewijze vergelijkingen

Vergelijking subgroepen met ruwe p-waarden en FDR-gecorrigeerde p-waarden.

##	Comparison	p.Chisq	p.adj.Chisq
## 1	basisonderwijs : vmbo	0.3990	0.598
## 2	basisonderwijs : havo/vwo	0.0704	0.240
## 3	basisonderwijs : mbo	0.1500	0.315
## 4	basisonderwijs : hbo	0.0474	0.240
## 5	basisonderwijs : wo	0.0917	0.240
## 6	basisonderwijs : anders	1.0000	1.000
## 7	vmbo : havo/vwo	0.0651	0.240
## 8	vmbo : mbo	0.2290	0.370
## 9	vmbo : hbo	0.0128	0.240
## 10	vmbo : wo	0.1030	0.240
## 11	vmbo : anders	0.4880	0.640
## 12	havo/vwo : mbo	0.4330	0.606
## 13	havo/vwo : hbo	0.9940	1.000
## 14	havo/vwo : wo	0.8970	0.991
## 15	havo/vwo : anders	0.0762	0.240
## 16	mbo : hbo	0.2250	0.370
## 17	mbo : wo	0.5990	0.740
## 18	mbo : anders	0.1720	0.328
## 19	hbo : wo	0.7430	0.867
## 20	hbo : anders	0.0479	0.240
## 21	wo : anders	0.1010	0.240

##	Comparison	p.Chisq	p.adj.Chisq
## 1	geen inkomen : EUR 500 of minder	1.00e+00	1.00000
## 2	geen inkomen : EUR 501 t/m EUR 1000	1.00e+00	1.00000
## 3	geen inkomen : EUR 1001 t/m EUR 1500	1.00e+00	1.00000
## 4	geen inkomen : EUR 1501 t/m EUR 2000	8.02e-01	0.98000
## 5	geen inkomen : EUR 2001 t/m EUR 2500	6.05e-02	0.15200
## 6	geen inkomen : EUR 2501 t/m EUR 3000	5.51e-02	0.15200
## 7	geen inkomen : EUR 3001 t/m EUR 3500	3.37e-01	0.58300
## 8	geen inkomen : Meer dan EUR 3501	4.02e-04	0.00362
## 9	geen inkomen : Onbekend	3.76e-01	0.59700
## 10	EUR 500 of minder : EUR 501 t/m EUR 1000	9.32e-01	1.00000
## 11	EUR 500 of minder : EUR 1001 t/m EUR 1500	1.00e+00	1.00000
## 12	EUR 500 of minder : EUR 1501 t/m EUR 2000	8.06e-01	0.98000
## 13	EUR 500 of minder : EUR 2001 t/m EUR 2500	2.16e-01	0.42300
## 14	EUR 500 of minder : EUR 2501 t/m EUR 3000	1.96e-01	0.40100
## 15	EUR 500 of minder : EUR 3001 t/m EUR 3500	4.53e-01	0.65800
## 16	EUR 500 of minder : Meer dan EUR 3501	1.31e-02	0.06880
## 17	EUR 500 of minder : Onbekend	7.74e-01	0.98000
## 18	EUR 501 t/m EUR 1000 : EUR 1001 t/m EUR 1500	8.94e-01	1.00000

```

## 19 EUR 501 t/m EUR 1000 : EUR 1501 t/m EUR 2000 9.21e-01 1.00000
## 20 EUR 501 t/m EUR 1000 : EUR 2001 t/m EUR 2500 6.70e-02 0.15200
## 21 EUR 501 t/m EUR 1000 : EUR 2501 t/m EUR 3000 6.11e-02 0.15200
## 22 EUR 501 t/m EUR 1000 : EUR 3001 t/m EUR 3500 3.85e-01 0.59700
## 23 EUR 501 t/m EUR 1000 : Meer dan EUR 3501 3.72e-04 0.00362
## 24 EUR 501 t/m EUR 1000 : Onbekend 2.90e-01 0.52200
## 25 EUR 1001 t/m EUR 1500 : EUR 1501 t/m EUR 2000 6.41e-01 0.87400
## 26 EUR 1001 t/m EUR 1500 : EUR 2001 t/m EUR 2500 1.53e-02 0.06880
## 27 EUR 1001 t/m EUR 1500 : EUR 2501 t/m EUR 3000 1.53e-02 0.06880
## 28 EUR 1001 t/m EUR 1500 : EUR 3001 t/m EUR 3500 2.32e-01 0.43500
## 29 EUR 1001 t/m EUR 1500 : Meer dan EUR 3501 3.07e-05 0.00088
## 30 EUR 1001 t/m EUR 1500 : Onbekend 3.55e-01 0.59200
## 31 EUR 1501 t/m EUR 2000 : EUR 2001 t/m EUR 2500 4.70e-02 0.15100
## 32 EUR 1501 t/m EUR 2000 : EUR 2501 t/m EUR 3000 4.51e-02 0.15100
## 33 EUR 1501 t/m EUR 2000 : EUR 3001 t/m EUR 3500 4.24e-01 0.63600
## 34 EUR 1501 t/m EUR 2000 : Meer dan EUR 3501 1.13e-04 0.00170
## 35 EUR 1501 t/m EUR 2000 : Onbekend 1.74e-01 0.37300
## 36 EUR 2001 t/m EUR 2500 : EUR 2501 t/m EUR 3000 9.58e-01 1.00000
## 37 EUR 2001 t/m EUR 2500 : EUR 3001 t/m EUR 3500 6.95e-01 0.92000
## 38 EUR 2001 t/m EUR 2500 : Meer dan EUR 3501 2.87e-02 0.11700
## 39 EUR 2001 t/m EUR 2500 : Onbekend 6.97e-03 0.04480
## 40 EUR 2501 t/m EUR 3000 : EUR 3001 t/m EUR 3500 6.25e-01 0.87400
## 41 EUR 2501 t/m EUR 3000 : Meer dan EUR 3501 5.16e-02 0.15200
## 42 EUR 2501 t/m EUR 3000 : Onbekend 6.48e-03 0.04480
## 43 EUR 3001 t/m EUR 3500 : Meer dan EUR 3501 3.14e-02 0.11800
## 44 EUR 3001 t/m EUR 3500 : Onbekend 6.75e-02 0.15200
## 45 Meer dan EUR 3501 : Onbekend 3.91e-05 0.00088

```

```

## Comparison p.Chisq p.adj.Chisq
## 1 Gehuwd : Gescheiden 1.000000 1.00000
## 2 Gehuwd : Weduwe of weduwnaar 0.000772 0.00463
## 3 Gehuwd : Nooit getrouwd 0.002520 0.00504
## 4 Gescheiden : Weduwe of weduwnaar 0.002040 0.00504
## 5 Gescheiden : Nooit getrouwd 0.021200 0.03180
## 6 Weduwe of weduwnaar : Nooit getrouwd 0.092300 0.11100

```

```

##
Comparison
## 1 Alleenstaande : (On)gehuwd samenwonend, zonder
kind(eren)
## 2 Alleenstaande : (On)gehuwd samenwonend, met
kind(eren)
## 3 Alleenstaande : Alleenstaande, met
kind(eren)
## 4 Alleenstaan
de : Anders
## 5 (On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren) : (On)gehuwd samenwonend, met
kind(eren)
## 6 (On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren) : Alleenstaande, met
kind(eren)

```

```
## 7 (On)gehuwd samenwonend, zonder kind(ere
n) : Anders
## 8 (On)gehuwd samenwonend, met kind(eren) : Alleenstaande, met
kind(eren)
## 9 (On)gehuwd samenwonend, met kind(ere
n) : Anders
## 10 Alleenstaande, met kind(ere
n) : Anders
## p.Chisq p.adj.Chisq
## 1 0.0505 0.205
## 2 0.9760 0.976
## 3 0.4150 0.591
## 4 0.2070 0.393
## 5 0.0720 0.205
## 6 0.0821 0.205
## 7 0.0500 0.205
## 8 0.4730 0.591
## 9 0.2360 0.393
## 10 0.7250 0.806
```

6.2 Additionele resultaten: Correlaties tussen risicoperceptie en bijdrage van BCO en CoronaMelder

Hieronder kan de correlatiematrix gevonden worden alsmede de output van de lineaire regressies. Voor een verklaring van de variabelenamen kan de vragenlijst geraadpleegd worden. De ernst (perceived severity) van een coronabesmetting is berekend door het gemiddelde van de twee vragen hierover te berekenen. De vatbaarheid (perceived susceptibility) van een coronabesmetting is berekend door het gemiddelde van de twee vragen hierover te nemen.

Table 6.1: Coefficienten correlatietabel

var	Ernst	Vatbaar heid	Bijdrage BCO	Stimuler en CM ongeach t drukte	Stimuler en CM drukte	Rol CM
Ernst	1.000	0.164	0.164	0.256	0.224	0.259
Vatbaar heid	0.164	1.000	0.166	0.080	0.100	0.065
Bijdrage BCO	0.164	0.166	1.000	0.536	0.534	0.459
Stimuler en CM ongeach t drukte	0.256	0.080	0.536	1.000	0.845	0.820

var	Ernst	Vatbaar heid	Bijdrage BCO	Stimuler en CM ongeach t drukte	Stimuler en CM drukte	Rol CM
Stimuler en CM drukte	0.224	0.100	0.534	0.845	1.000	0.806
Rol CM	0.259	0.065	0.459	0.820	0.806	1.000

Table 6.2: p-waarden correlatietabel

var	Ernst	Vatbaar heid	Bijdrage. BCO	Stimuler en.CM.o ngeacht. drukte	Stimuler en.CM.d rukte	Rol.CM
Ernst	NA	1.80651 0e-11	1.85427 2e-11	0.00000 0000	0.00000 0e+00	0.00000 0000
Vatbaar heid	1.80651 0e-11	NA	9.87521 2e-12	0.00115 5775	4.38443 3e-05	0.00866 0109
Bijdrage BCO	1.85427 2e-11	9.87521 2e-12	NA	0.00000 0000	0.00000 0e+00	0.00000 0000
Stimuler en CM ongeach t drukte	0.00000 0e+00	1.15577 5e-03	0.00000 0e+00	NA	0.00000 0e+00	0.00000 0000
Stimuler en CM drukte	0.00000 0e+00	4.38443 3e-05	0.00000 0e+00	0.00000 0000	NA	0.00000 0000
Rol CM	0.00000 0e+00	8.66010 9e-03	0.00000 0e+00	0.00000 0000	0.00000 0e+00	NA

Verklarend model stelling bijdrage BCO.

```
##
## Call:
## lm(formula = BCO_effect_n ~ HBM_PerceivedSeverity + HBM_PerceivedSusceptibility,
##     data = data)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -4.6924 -0.8505  0.1552  1.0865  2.9914
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)      3.72794    0.12916  28.862 < 2e-16 ***
## HBM_PerceivedSeverity  0.13747    0.02381   5.773 9.26e-09 ***
## HBM_PerceivedSusceptibility 0.14317    0.02434   5.882 4.91e-09 ***
```



```
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 1.426 on 1650 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.04695,    Adjusted R-squared:  0.04579
## F-statistic: 40.64 on 2 and 1650 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

Verklarend model stelling stimuleren van gebruik CoronaMelder ongeacht hoe druk de GGD het heeft.

```
##
## Call:
## lm(formula = CM_stimuleren_algemeen_n ~ HBM_PerceivedSeverity +
##     HBM_PerceivedSusceptibility, data = data)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -3.9374 -1.0563  0.0085  1.0517  3.9544
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)      2.73037    0.14242   19.17  <2e-16 ***
## HBM_PerceivedSeverity  0.27207    0.02625   10.36  <2e-16 ***
## HBM_PerceivedSusceptibility 0.04322    0.02684    1.61   0.108
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 1.572 on 1650 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.06709,    Adjusted R-squared:  0.06596
## F-statistic: 59.33 on 2 and 1650 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

Verklarend model stelling stimuleren van gebruik CoronaMelder als de GGD medewerkers het te druk hebben voor het BCO.

```
##
## Call:
## lm(formula = CM_stimuleren_BCOdrukke_n ~ HBM_PerceivedSeverity +
##     HBM_PerceivedSusceptibility, data = data)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -3.9169 -1.0816 -0.0018  1.1508  3.9134
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)      2.78155    0.14342   19.394  < 2e-16 ***
## HBM_PerceivedSeverity  0.23234    0.02644    8.788  < 2e-16 ***
## HBM_PerceivedSusceptibility 0.07271    0.02703    2.690  0.00722 **
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
```

```
##
## Residual standard error: 1.583 on 1650 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.05432,    Adjusted R-squared:  0.05318
## F-statistic: 47.39 on 2 and 1650 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

Verklarend model stelling de rol van de CoronaMelder.

```
##
## Call:
## lm(formula = CM_rol_n ~ HBM_PerceivedSeverity + HBM_PerceivedSusceptibilit
y,
##     data = data)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -3.4671 -1.3030  0.2010  0.8959  4.3160
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)      2.38685    0.13938  17.125 <2e-16 ***
## HBM_PerceivedSeverity  0.27260    0.02569  10.609 <2e-16 ***
## HBM_PerceivedSusceptibility 0.02458    0.02627   0.936  0.35
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 1.538 on 1650 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.06776,    Adjusted R-squared:  0.06663
## F-statistic: 59.97 on 2 and 1650 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

7 Bijlagen

Als bijlage kunt u bij dit rapport vinden:

- Vragenlijst wave 6
- Operationalisatie variabele 'Voldoende beschermd' - Vergelijking demografie sample huidig onderzoek, LISS core panel en CBS